

Beleidsdocument

Inhoudsopgave

Hoofdstuk:

1	Inleiding	p. 3
2	Onderwijsproces	p. 5
	2.1 Vaststellen beginsituatie	
3	Taalgewenningsfase en onderwijsaanbod	p. 6
	3.1 Thematisch onderwijs	p. 7
	3.2 Woordenschatonderwijs	
	3.3 Klankonderwijs	p. 11
	3.4 Leesonderwijs	
	3.5 Grammatica en spelling	p. 13
	3.6 Rekenonderwijs	
	3.6.1 Rekenonderwijs onderbouw	p. 14
	3.6.2 Rekenonderwijs midden- en bovenbouw	p. 15
	3.7 Toekomstgericht aanbod	
	3.8 Aantrekkelijke, uitdagende leeromgeving	
	3.9 Aanbod op het sociaal emotioneel leren, burgerschap en culturele ontwikkeling	p. 16
	3.10 Integratie Nieuwkomersgroepen/reguliere groepen	p. 19
4	Zicht op ontwikkeling en begeleiding	p. 20
	4.1 Leerling-/ onderwijsvolgsysteem	
	4.2 Ontwikkelingsperspectief voor alle leerlingen bij de start	p. 21
	4.3 Toetsen taal/ rekenen – volgen van leerlingen – hoe?	
	4.4 Extra ondersteuningsbehoeften	
	4.5 Zorg bij Nieuwkomers	p. 22
	4.6 Kwaliteitscyclus	
5	Didactisch handelen	
	5.1 NT-2 – wat bied je aan?	
	5.2 Expliciete Directe Instructie Model - didactische aanpak	
6	Onderwijsresultaten	p. 24
7	Regels en afspraken	
	7.1 regels en afspraken in de groepen	
	7.2 aannamebeleid	
	7.3 visie op plaatsing	p. 25
	7.4 ouder/verzorgerscontacten	
	7.5 dagindeling	p. 26
8	Scholing en kennis 2024-2025-2026	

Bijlagen:

- Bijlage 1: Leerlingperspectief NK 1 en NK2
- Bijlage 2: Leerlingperspectief NK3 en NK4
- Bijlage 3: Taalleren met een dino, artikel Alois Ruitenbeek
- Bijlage 4: Kwaliteitskaart Klankonderwijs
- Bijlage 5: Rekendoelen Lowan
- Bijlage 6: Kwaliteitscyclus Hugo de Grootschool
- Bijlage 7: Schoolveiligheidsplan 2021-2024 (2025-2028 volgt z.s.m.)
- Bijlage 8: Protocol goed gedrag en anti-pestten
- Bijlage 9: Kwaliteitskaart TeamUp
- Bijlage 10: TeamUp en Goed gedrag op de Hugo de Grootschool
- Bijlage 11: Kwaliteitskaart route inschrijvingen azc leerlingen
- Bijlage 12: Kwaliteitskaart oudercontacten
- Bijlage 13: Lesroosters
- Bijlage 14: TeamUp op school, gekoppeld aan wettelijke vereisten en actuele onderwijstrends
- Bijlage 15: Kwaliteitskaarten burgerschap en sociale cohesie
- Bijlage 16: Kwaliteitskaart Scol en vragenlijst sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden.

Onderwijs aan nieuwkomers op de Hugo de Grootschool

1 Inleiding

De Hugo de Grootschool verzorgt naast regulier onderwijs ook onderwijs aan nieuwkomers. Per dag volgen gemiddeld 70 leerlingen van de leeftijd 4 t/m 13 jaar van azc Elderhoeve onderwijs op de Hugo de Grootschool. Naast de nieuwkomers uit het azc volgen ook leerlingen uit de wijk en de omgeving, die de Nederlandse taal nog niet of onvoldoende machtig zijn, onderwijs in de nieuwkomersgroepen.

De nieuwkomersgroepen zijn onderdeel van onze school en verrijken het wereldbeeld van al onze leerlingen. We werken nu op de Hugo de Grootschool voor het negende schooljaar met nieuwkomersgroepen. Bij de start hebben de groepen nieuwkomers naast de reguliere groepen gewerkt. In de afgelopen schooljaren werken de groepen nieuwkomers bij een toenemend aantal activiteiten samen met de reguliere groepen.

Doel

Het doel van het onderwijs aan nieuwkomers is de leerlingen in een jaar tijd zoveel mogelijk kennis van de Nederlandse taal bij te brengen en ervoor te zorgen dat ze zich sociaal-emotioneel, veilig en thuis gaan voelen, zodat ze na dat jaar kunnen doorstromen naar het reguliere basis- of voortgezet onderwijs.

Regelmatig zijn de leerlingen echter korter bij ons op school waardoor er voortdurend in- en uitstroom plaatsvindt van leerlingen.

Naast het onderwijs gedurende de reguliere lestijden kunnen we onze leerlingen een uniek extra aanbod bieden in de verlengde leertijd van 14:45-17:00. Hierdoor kunnen we de wereld en daarmee ook de taal/woordenschat van onze leerlingen verrijken en verbreden.

Organisatie

De nieuwkomersleerlingen zijn op de Hugo de Grootschool verdeeld in vier groepen.

Elke groep heeft een eigen groepsleerkracht (groepsleerkrachten) en een aantal dagdelen onderwijsondersteuning van een onderwijsassistent.

- De leerlingen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar krijgen onderwijs in nieuwkomersgroep 1. (NK 1)
- De leerlingen in de leeftijd van 6 t/m 8 jaar krijgen onderwijs in nieuwkomersgroep 2. (NK 2)
- De leerlingen in de leeftijd van 8 t/m 10 jaar krijgen onderwijs in nieuwkomersgroep 3. (NK 3)
- De leerlingen in de leeftijd van 10 t/m 13 jaar krijgen onderwijs in nieuwkomersgroep 4. (NK4)

Afhankelijk van het aantal aanwezige leerlingen wordt de verdeling van de leerlingen over de groepen en de aanwezige ondersteuning aangepast. Ook wordt er gekeken naar schoolervaring bij het verdelen van de 8- en de 10- jarigen.

Team - van en met elkaar leren

Vanaf schooljaar 2019-2020 werken de collega's van de nieuwkomers in een leerteam. We zetten leerteams in als vliegwiel om meer vaart te maken in het formuleren en doorontwikkelen van doelen en het nakomen en realiseren van acties en interventies. We verstevigen hiermee de gedeelde verantwoordelijkheid, de afstemming over inhoud en opbrengsten en de samenwerking tussen de leerkrachten van de nieuwkomers, kwaliteitscoördinator (KC) en directie. Binnen het leerteam worden onder leiding van de kwaliteitscoördinator (KC) kwaliteitskaarten ontwikkeld, geborgd, geëvalueerd, bijgesteld en vastgelegd.

Op het onderwerp gedrag / Michaela concept sluiten de collega's van de nieuwkomersgroepen aan bij het leerteam onderbouw, middenbouw of het leerteam bovenbouw. Dit gebeurt in zogenaamde Michaela leerteammixbijeenkomsten.

Er vinden gedurende het schooljaar meerdere klassenbezoeken plaats.

De kwaliteitscoördinator bekijkt en bespreekt de klassenorganisatie, het pedagogisch klimaat en de didactiek. De directeur bekijkt en bespreekt hoe de leerkrachten werken met het Expliciete Directe Instructiemodel. Daarnaast bekijkt en bespreekt de directeur of gemaakte afspraken en werkwijze volgens afspraak terugkomen. De gemaakte afspraken worden geobserveerd en teruggekoppeld in de persoonlijke Resultaat en Ontwikkelgesprekken (gesprekscyclus).

De leerkrachten en onderwijsassistenten bekijken en bespreken de doorgaande lijn, de werkwijze met de materialen en het spreken van dezelfde taal.

In de afgelopen jaren zijn de leerkrachten van de nieuwkomersgroepen meerdere keren geobserveerd op het terrein van woordenschatonderwijs door externe deskundigen (o.a. Marjolein van Oenen van de KPC groep - Onderwijs Advies voor het traject begrijpend lezen begrijpend luisteren in nieuwkomersgroepen en Alois Ruitenbeek, auteur Taalmozaïek/Taalrex). Daarbij is er een nauwe samenwerking met collega scholen Het Mozaïek (Flores) en de Paulusschool (Delta).

Bijeenkomsten/kenniskringen voor collega's en directeuren worden mede georganiseerd door Stichting Pas. Elkaar informeren, samen ontwikkelen en van en met elkaar leren en het juiste doen voor onze leerlingen is prioriteit.

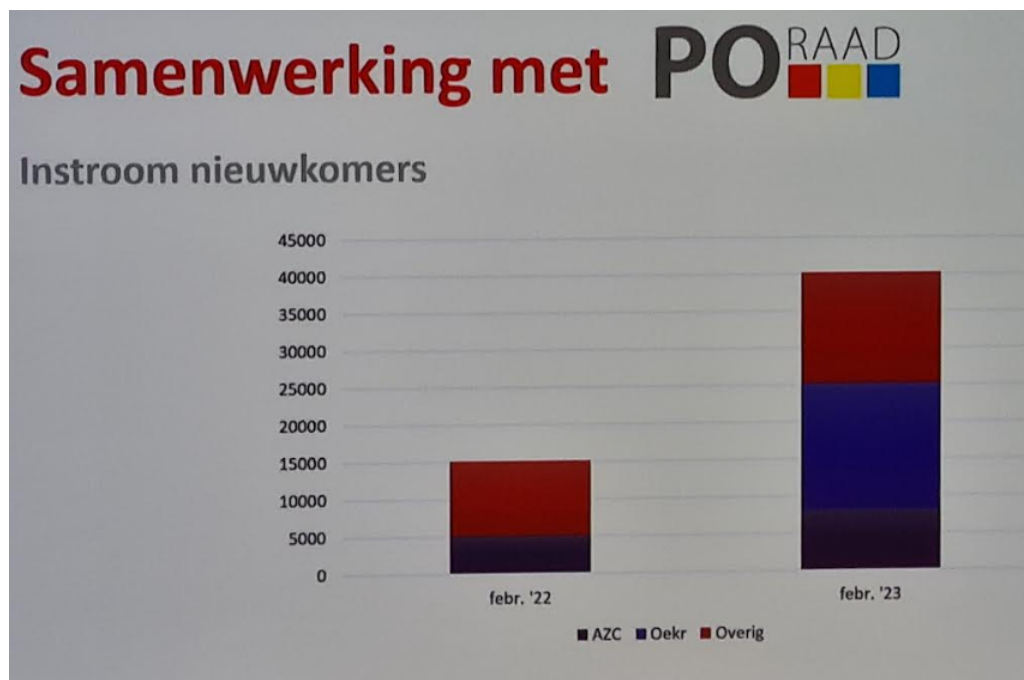
Vanaf schooljaar 2022/2023 gaan naast de kwaliteitscoördinator en directie ook de gedragsspecialist en trainer TeamUp de groepen in om lessen en afspraken nog beter op elkaar af te kunnen stemmen.

Toekomst

In november 2020 heeft de gemeenteraad van Arnhem besloten dat azc Elderhoeve nog 4 jaar langer open blijft. Dit geeft zekerheid voor de doorontwikkeling van het nieuwkomersonderwijs op de Hugo de Grootschool. Het nieuwkomersonderwijs van de kinderen die in het azc wonen zal ook de komende jaren gegeven worden op onze school.

De overeenkomst loopt inmiddels tot en met mei 2025. Het vervolg van de overeenkomst tussen het azc en de Hugo de Grootschool ligt op gemeentelijk en bestuursniveau.

Gezien de oplopende cijfers van de instroom asielzoekers, gedeeld door het Lowan en de crisissituatie rondom opvang asielzoekers, verwachten we dat de nieuwkomersgroepen op de Hugo de Grootschool ook de komende jaren kunnen blijven bestaan en eventueel uitbreiden.

Bron: eigen foto gemaakt op de Lowan studiedag 28 maart, Ede Reehorst

Jaarplan Nieuwkomers 2025/2026

Het overzicht met de gekozen speerpunten en de uitwerking daarvan is terug te vinden in het jaarplan nieuwkomers 2025-2026.

Hierna volgt een beschrijving van het onderwijsproces zoals dit vanaf schooljaar 2025-2026 wordt ingevuld. We zijn ons ervan bewust dat dit een groei/werkdocument is en er steeds verder doorontwikkeld, bijgesteld en aangepast wordt.

2 Onderwijsproces

2.1 Vaststellen beginsituatie

Als een leerling op de Hugo de Grootschool start, is de leerling al ingeschreven. De kwaliteitscoördinator schrijft kinderen in op het azc en heeft daar een gesprek met de ouders. De afstand tussen het azc en de Hugo de Grootschool bedraagt ca. 7 km. Daardoor komen de leerlingen dagelijks met een touringcar en is het voor de ouders lastiger om de school te bezoeken. Om die reden vinden de overleggen met de ouders over de voortgang en het welzijn van de leerlingen plaats op het azc.

De eerste periode dat een leerling op school is, is een tijd van observatie en toetsing. De leerlingen hebben diverse culturele en sociaal economische achtergronden en spreken over het algemeen

weinig tot geen Nederlands. In de onder- en middenbouw komen veel leerlingen voor het eerst in aanraking met onderwijs. Een minderheid van de leerlingen heeft in het land van herkomst al enige vorm van onderwijs gevolgd. In de bovenbouw heeft een deel van de leerlingen al onderwijs genoten in het land van herkomst. Sommige leerlingen in de bovenbouw zijn geletterd in de moedertaal of een taal in een ander land waar de leerlingen onderwijs hebben gevolgd, anderen komen niet geletterd en zonder schoolervaring binnen.

De meeste leerlingen komen vanuit een onstabiele en onveilige situatie op school en hebben daardoor behoefte aan een veilige omgeving waarin sprake is van een duidelijke structuur met regels en voorspelbaarheid. Hiervoor zetten de leerkrachten het volgende in:

- De leerlingen wordt gevraagd andere leerlingen te helpen (b.v. vertalen); een vast maatje wordt toegewezen om de nieuwe leerlingen wegwijs te maken;
- In de nieuwkomersgroepen is sprake van een vaste dagindeling. Er wordt gewerkt met pictogrammen en routines;
- Zoals in de hele school gelden er in de nieuwkomersgroepen duidelijke regels en afspraken. Deze afspraken zorgen voor voorspelbaarheid, rust en duidelijkheid;
- De leerlingen in Nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 krijgen een vaste plek;
- Visuele ondersteuning, voor- en nadoen, vaste rituelen, individuele aandacht zorgen voor het snel veilig voelen binnen de klasse situatie.

De leerkracht stelt in deze periode ook de beginsituatie/ leerlingperspectief van de leerling vast. Hierbij gaat het om het vaststellen van een beginsituatie m.b.t. mondelinge woordenschat, letterkennis, leesvaardigheid, rekenen, schoolervaring uit eigen (of ander) land, beheersen van klanken in het Nederlands, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden. De leerkrachten gebruiken hiervoor het leerlingperspectief (bijlage 1).

Om een goed leerlingperspectief op te stellen moeten de leerstoflijnen en tussen- en einddoelen duidelijk zijn. De leerstoflijnen betreffen de volgende vakgebieden: woordenschat, technisch lezen, spelling en rekenen. Op basis van de beginsituatie en de toetsresultaten bepalen de leerkrachten een beredeneerd aanbod. Bij achterblijvende resultaten wordt geanalyseerd en vervolgens wordt aanbod geïntensiveerd en worden interventies ingezet (zie leerlingperspectief).

3 Taal gewenningsfase en onderwijsaanbod

Naast school gewenning zetten wij zoveel mogelijk in op taal gewenning. Dit wil zeggen het aanbrengen van woordenschat en de mondelinge taalvaardigheid, het technisch leesniveau, klankonderwijs, grammatica en begrijpend luisteren. De doelen voor taal en school gewenning vormen de kern van ons onderwijs en zijn het uitgangspunt van het ontwikkelingsperspectief.

Een kind leert een nieuwe taal ongeveer op dezelfde manier als de moedertaal. Een kind doorloopt de taalverwerving in vier fasen:

1. Gewenningsfase
2. Zelfredzaamheid fase

3. De omgangsfase

4. Leertaalfase

Ons aanbod is gericht op de taal gewenningsfase, waarin de leerling geheel (of bijna geheel) niet aanspreekbaar is in het Nederlands. Om open te staan voor het leren van een taal moet de leerling zich veilig voelen. De leerling moet eerst wennen aan de nieuwe situatie op school en de klank van de taal. We vinden het belangrijk dat de leerling hier de tijd voor krijgt en niet te snel tot spreken wordt gedwongen. Deze fase wordt ook wel de ‘stille periode’ genoemd. Als de leerling meer zelfvertrouwen heeft en aan ons is gewend, wordt het gebruik van het Nederlands bewust aangemoedigd. De leerkracht benoemt (op overdreven wijze) de handelingen die plaatsvinden en probeert zoveel mogelijk betekenissen voor te doen. De vier taalfasen kunnen soms in elkaar overlopen en soms naast elkaar bestaan. Afhankelijk van de situatie waarin het kind functioneert.

3.1 Thematisch onderwijs

Bij de nieuwkomersklassen van de Hugo de Grootschool gaan wij uit van een cyclische thematisch-cursorische leerlijn. Waarin men van thema's uitgaat die relevant zijn voor de taalverwerving. In de praktijk wordt deze leerlijn vaak cyclisch aangeboden. Waarin de nieuwe leerling op het laagste niveau begint en de gevorderde leerling een verrijkt aanbod krijgt (Kuiken en Vermeer 2013). Door taal rond een bepaald thema aan te bieden zit er samenhang tussen de woorden. Bovendien kan er op deze manier naast het Dagelijks Algemeen Taalgebruik (DAT taal) ook worden gewerkt aan de Cognitieve Academische Taal (CAT taal) (handreiking Ruimte voor Nieuwkomers, LPTN).

Wij kiezen er daarnaast voor om de thema's zo dicht mogelijk aan te laten sluiten bij de belevingswereld van de leerlingen, zodat de context herkenbaar is en er meer taalverwerving kan plaatsvinden. Deze thema's worden aangeboden m.b.v de methode Taalmozaïek en Taalrex en eventueel thema's die te maken hebben rond de seizoenen, speciale feestdagen of gebeurtenissen in de wereld (b.v. Olympische Spelen).

3.2 Woordenschatonderwijs

Nieuwkomersgroep 1:

In nieuwkomersgroep 1 wordt Taalmozaïek ingezet voor het woordenschatonderwijs. Dit is een woordenschatmethode voor peuters t/m groep 3. Afhankelijk van het niveau van de groep (veel jongsten/veel oudsten, leerlingen die net in Nederland komen of al wat Nederlandse woorden spreken) gebruiken we de clusters van de peuters of groep 1. Een thema duurt 3 weken. Aangezien de leerlingpopulatie sterk fluctueert kan het voorkomen dat we gedurende het schooljaar veranderen van aanbod in peuters/groep 1. Het is altijd afstemmen, maatwerk.

Per week worden er 4 clusters aangeboden, door middel van een verhaal. Vaak wordt dit uitgespeeld door middel van materialen. Daarnaast wordt de woordenschatles ondersteund door plaatjes en filmpjes op Gynzy. Op dag 5 worden de woorden van de afgelopen 4 dagen herhaald. Elke dag wordt gestart met het terugkijken van de aangeboden woorden van de dag ervoor.

Vervolgens worden de nieuwe woorden aangeboden door uitspelen van het verhaal met aanschouwelijk materiaal en het beeldmateriaal op Gynzy. De leerlingen mogen vervolgens reageren, we herhalen klassikaal woorden in zinsverband. Het consolideren van de woorden doen we door middel van coöperatieve werkvormen. Bijvoorbeeld in de kleine kring door wandel en wissel uit, zoek de woorden die bij elkaar horen, samen over een woordcluster praten m.b.v. een boek. In de ochtend worden de clusters tijdens de woordenschatles aangeboden. Zo ook het consolideren. Het plan van de juf heeft altijd betrekking op de woorden die op die dag behandeld zijn. In de middag worden de woorden weer herhaald. Interactie tussen de leerlingen is zeer bevorderlijk voor de woordenschat.

Tijdens speelwerken is er veel interactie onderling en met de leerkracht en/of onderwijsassistent.

Overzicht in thema's van Taalmozaïek (deze zijn zowel voor de peuters als groep 1):

- welkom
- huis en wonen
- kinderboekenweek
- herfst
- sint
- kerst
- ziek en gezond
- eten en drinken
- lente
- spel en beweging
- kleding en uiterlijk
- huis en wonen
- verkeer
- zomer, op reis

Nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4:

Vanaf schooljaar 2020 - 2021 is gestart met de methode Taalrex om de leerlingen die in de nieuwkomersgroepen zitten, de Nederlandse taal aan te leren. De jaren hiervoor werd er gewerkt met de methode Mondeling Nederlands Nieuw. We zijn oktober 2020 gestart met het geven van de Taalrexlessen. Het uitgangspunt van Taalrex is een breed woordenschataanbod per les, zowel qua samenstelling als qua kwantiteit. Verder staat aanschouwelijk onderwijs centraal. De leerkracht laat zien wat hij zegt door middel van uitspelen en materiaal. Er wordt gewerkt met vijf verschillende thema's waarin ook kennisontwikkeling aan bod komt. Taalrex is een eenjarig taalprogramma om Nieuwkomers de Nederlandse taal te leren. Vanaf schooljaar 2021 - 2022 worden de Taalrexlessen op 2 niveaus aangeboden. We werken 2 á 3 weken over een thema.

Wat zijn de doelen van Taalrex?

- leerlingen zo snel mogelijk Nederlands leren
- basisvaardigheden aanleren voor spelling en grammatica
- leerlingen kennis leren die nodig is voor de schoolse vaardigheden en kennis van de wereld.

Het doel is in de eerste plaats dat de leerlingen snel en véél woorden leren, en daarbij sociale en schoolse vaardigheden en kennis van de wereld verwerven. Het gaat ons om de hele taal: de

-

leerlingen moeten zo snel mogelijk kunnen communiceren in de nieuwe taal: zeggen wat ze doen of willen, vragen stellen, over iets vertellen, hun gevoelens uitdrukken.

Daar is een hoog aanbod voor nodig en een grote betrokkenheid van de leerlingen. Om die reden bieden we veel woorden aan én werken we met een handpop: Rex, de dino. Er wordt gewerkt met beeldend materiaal en het uitspelen van begrippen om de woorden aan te bieden.

Doel van de woordenschatlessen

Tijdens de woordenschatlessen vindt het eerste aanbod van nieuwe woorden plaats.

Dit zijn gemiddeld twintig nieuwe woorden per dag.

De verschillen in taalvaardigheid zijn groot tussen de kinderen in een nieuwkomersgroep. Daarom zijn in een woordenschatles makkelijkere en moeilijker woorden opgenomen.

Fases van woordenschatdidactiek:

Het aanbieden van woorden gebeurt volgens een aantal stappen die iedere les aan bod komen (Woorden in prenten - Jose Coenen).

- 1 Het woord wordt geïsoleerd aangeboden.
- 2 De leerlingen wijzen het woord aan (passieve woordenschat).
- 3 De leerlingen zeggen een woord na (reproductieve woordenschat).
- 4 De leerlingen oefenen de woorden via allerlei verwerkingen (consolidatie, actieve woordenschat)
- 5 Wij voegen de volgende stap hieraan toe: De leerlingen gebruiken het woord actief in verschillende situaties.

De lesstof gaat uit van een verhaal dat bij de belevingswereld van de leerlingen past.

Deze aanpak biedt een planmatig aanbod voor mondelinge taal en woordenschat. Het begrijpend luisteren en kijken wordt daarin geïntegreerd. Woordenschatonderwijs wordt gekoppeld aan een gebeurtenis of verhaal waarbij verschillende woorden aan bod komen. Wij koppelen de gebeurtenissen aan onze thema's en sluiten daarmee zo goed mogelijk aan bij de belevingswereld van de leerlingen.

Binnen de lessen komen verschillende taalfuncties aan bod.

De woordenschatlessen zijn uitgewerkt in de vorm van scripts met daaraan verbonden digitale lessen in Prowise.

Hoe werken we met Taalrex?

- 40 weken onderwijs; 4 blokken van 10 weken In het eerste jaar (2020-2021) deden we 3 thema's verdeeld over 3 weken per thema. We werkten dit eerste jaar alleen met het basisblok.
- Voor het schooljaar (2021-2022) is het streefdoel 5 thema's van drie weken. De thema's zijn in alle blokken gelijk. We werkten dit tweede jaar met het basisblok en blok 2. Kinderen die nieuw instromen en nog geen Nederlands spreken, starten met blok 1 (het basisblok).
- Per week minimaal 3 lessen en 2 parkeerdagen. Per dag wordt minimaal 60 minuten woordenschat onderwijs gegeven.

- Voor het schooljaar (2022-2023) was het streefdoel 5 thema's van twee weken. En werken we met twee niveaus in iedere groep (basisblok en blok 2 en 3 in NK 2 en basisblok en 2/3/4 in NK3).
- Schooljaar 2023-2024 hebben we bepaald welke vervolgblokken (2,3,4) per bouw worden gegeven.
- Schooljaar 2024-2025/2025-2026 In NK 2 worden basisblok en blok 2 aangeboden.
In NK 3 worden basisblok en blok 2 aangeboden.
In NK 4 worden basisblok en blok 2/3/4 aangeboden. Is een leerling van NK 3 toe aan extra woordenschat dan kan de leerling aansluiten bij de lessen van NK 4.

Wat zijn de vijf thema's van Taalrex?

- Thema 1: De school. Met kennis over schoolse zaken en met schoolse taalvaardigheid. De dingen die we in de klas en op school doen, routines en gedrag.
- Thema 2: Eten en drinken. Over boodschappen doen, de maaltijd bereiden en gebruiken, gewoontes aan tafel, restaurantbezoek en (gezonde) voeding.
- Thema 3: Lichaam, verzorging en hygiëne. Over lichaamsdelen, ziek zijn, dokter en ziekenhuis. Over sport en spel, lichaamsverzorging, kleding en mode.
- Thema 4: Huis, omgeving en de wereld. Hoe zit een huis in elkaar, hoe wordt een huis gebouwd? De buurt, stad, verkeer en platteland. Dieren, planten, over de wereld waarin we leven, landschappen, weer en natuurverschijnselen.
- Thema 5: Familie, vrienden en verhalen. Over feesten en rituelen, emoties, sprookjes, circus, theater, bioscoop, uitvindingen en geschiedenis en burgerschap.

In schooljaar 2023-2024 werken we met alle 5 thema's en worden deze thema's minimaal twee keer per jaar op verschillende niveaus aangeboden (basisblok en blok 2,3 of 4). De nieuwe leerlingen starten altijd met het basisblok. De leerlingen die het basisblok voldoende hebben afgesloten gaan door naar een volgend blok.

Vanaf schooljaar 2024-2025 streven we ernaar het basisblok minimaal 3 keer aan te bieden en daarnaast de vervolgblokken aan te bieden.

Daarnaast kunnen de volgende thema's worden aangeboden:

Nederland, Kinderboekenweek, Sinterklaas, Kerst/ Winter , Feest (carnaval/Pasen/ramadan...), Koningsdag/Lente, Zomer.

Wat zijn de resultaten van Taalrex?

Om resultaten op het gebied van woordenschatonderwijs te meten maken we gebruik van:

- Actieve toetsen van Taalrex in NK 3 en 4 en passieve en actieve toetsen in NK 2.
De resultaten worden geanalyseerd en er worden acties uitgezet.
Vanuit de analyse van 2022-2023 in NK 3 is overgestapt van een driewekelijkse themacyclus naar een tweewekelijkse themacyclus om zo voldoende woorden aan te bieden en de overgang naar de reguliere groepen te verkleinen.
- De TAK toets wordt afgenomen na 20 en 40 weken onderwijs in Nederland.
Schooljaar 2025-2026 wordt onderzocht of deze toets vervangen kan worden door een andere landelijk genormeerde toets. Tot er een besluit genomen is, blijven we de TAK afnemen.

-

Taal leren met een dino: achtergronden van een programma

Zie artikel van Alois Ruitenbeek in bijlage 3.

3.3 Klankonderwijs

Het taalonderwijs aan nieuwkomers en anderstalige leerlingen start idealiter met het aanleren van klanken. Die kennis is essentieel voor het leren uitspreken van de Nederlandse taal; een voorwaarde om succesvol deel te kunnen nemen aan het Nederlandse onderwijs. Klankonderwijs gaat vooraf aan woordenschatonderwijs of leren lezen. Er is sprake van drie fasen om goed te leren lezen en spellen in een taal:

1. Klankleer / fonologisch bewustzijn.
2. Ontwikkeling van het fonemisch bewustzijn.
3. Het leren lezen/spellen.

In het taalonderwijs starten scholen meestal met stap 2: de ontwikkeling van het fonemisch bewustzijn. Dat is voor anderstalige leerlingen niet altijd gemakkelijk of logisch, omdat fase 1, dat is het verstaan en zeggen van Nederlandse klanken, dan wordt overgeslagen. Deze leerlingen kunnen dan problemen krijgen met fase 3: het leren lezen. Om te kunnen lezen in Nederland moet de leerling de Nederlandse klanken kunnen verstaan en zeggen. Daarna kan de leerling de symbolen, de letters koppelen aan de geleerde klanken. Daarom hebben wij in ons onderwijs onderscheid gemaakt tussen klankonderwijs en leesonderwijs.

Het aanbieden van klankonderwijs hebben we schooljaar 2022 - 2023 en schooljaar 2023-2024 opnieuw besproken tijdens de leerteamsessies. De afspraken over het aanbieden van het klankonderwijs zijn vastgelegd in een kwaliteitskaart klankonderwijs. Zie bijlage 3. Schooljaar 2024-2025 staat in het teken van borging van het klankonderwijs in de nieuwkomersgroepen.

3.4 Leesonderwijs

Nieuwkomersgroep 1:

Elke twee weken wordt er een letter aangeboden. We besteden aandacht aan de beginklanken van de woorden. De klank wordt aangeboden d.m.v. Gynzy. In de les staan plaatjes met de beginklank en het filmpje van VLL (Kim versie) Gedurende de twee weken bieden we activiteiten aan rondom deze klank, het herkennen van de klank/letter, visuele discriminatie en voorbereidende schrijfoefeningen.

Lezen Nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 algemeen:

Als de leerling start in Nieuwkomersgroep 2 of 3 worden de Grafemetoets en de AVI afgenomen, mits de leerling al letters kent in het Nederlands (als een leerling net uit een ander land komt waar een ander schrift wordt gehanteerd dan bij ons, wordt de test niet afgenomen).

Naar aanleiding van de uitslag van deze test wordt de leerling ingedeeld in een al bestaande leesgroep. Mocht de leerling een niveau hebben dat niet aanwezig is bij de al bestaande leesgroepen, wordt de leerling iets hoger geplaatst dan zijn/haar niveau.

Tijdens het oefenen van het lezen wordt leesinstructie op categorie gegeven en ingeoeft middels de didactiek voor/koor/door lezen. Vanaf dat moment wordt de voortgang gevolgd door de toetsen beschreven in het leerlingperspectief. De resultaten worden verwerkt in het leerlingperspectief. Deze werkwijze valt onder onze basisondersteuning.

Volgens een vast rooster wordt de grafemetoets afgenomen. Dit gebeurt bij de start, na 4, 8, 12, 20 weken onderwijs in Nederland en wordt verlengd als de grafemen onvoldoende beklijft zijn. Verder worden DMT toets (minimaal 4x per jaar) en AVI toets (minimaal 4x per jaar) afgenomen om de technisch leesontwikkeling te volgen.

Nieuwkomersgroep 2:

Iedere dag staat er technisch lezen op het rooster. Er wordt iedere dag een nieuwe letter/klank aangeleerd. Er wordt gewerkt met VLL-Kim-versie. Dit gebeurt via het digibord. Het tempo lezen wordt geoefend door middel van het woorden flitsen met het digibord programma en de inzet van de DMT-oefenmap. Alle leerlingen werken ook met de computersoftware van VLL. De letters worden geflitst en er wordt in niveaugroepen geoefend met technisch lezen.

De kinderen lezen in groepjes. Om het leestempo te verhogen wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van de methodiek: voor/koor/door lezen.

Heeft een leerling het AVI E3 niveau bereikt, dan wordt er ook gewerkt met Estafette leesboekjes. Er wordt ingezet op herhaald lezen om het tempo te verhogen. Er wordt gebruikgemaakt van de materialen van VLL lezen, leesboekjes, veilig en vlot boekjes en DMT-oefenmap.

Nieuwkomersgroep 3 en 4:

Er wordt iedere dag klankonderwijs gegeven. Klanken worden niet geïsoleerd aangeboden. Hiervoor worden diverse auditieve en visuele oefeningen gebruikt. De kleurcodering van Taal in Blokjes wordt gehanteerd.

Lezen:

De leerkracht geeft iedere dag leesinstructie en gebruikt hiervoor de Veilig en Vlot boekjes van VLL, de leesbladen van José Schraven en de Estafetteboekjes. De leerlingen zijn ingedeeld in niveaugroepen. Er wordt gelezen volgens het voor-koor-door principe.

Na een toetsmoment (bij snelle vooruitgang wordt eerder getoetst, zodat leerlingen altijd op niveau lezen) wordt gekeken of een leerling door kan naar een volgende oefenniveau.

Onderwijsassistenten en stagiaires worden o.a. ingezet voor het lezen met de kinderen voor het maken van leeskilometers. Ook hierbij wordt de methodiek voor/koor/door lezen gebruikt.

3.5 Grammatica en spelling

Nieuwkomersgroep 2

Spelling en grammatica worden aangeboden vanuit de methode VLL. Meerdere keren per week wordt er een dictee gegeven en worden woorden van de kernen van VLL geoefend. Voor kinderen die al verder zijn met spelling wordt Staal spelling ingezet. Voor grammatica wordt gebruik gemaakt van de opzet uit het boek “Zien is snappen” van Josée Coenen en Marije Heijdenrijk

Nieuwkomersgroep 3 en 4

Spelling wordt gegeven aan de hand van Staal. De instructie en het dictee worden grotendeels aangeboden volgens de methode. Spelling staat drie keer per week op het programma. De leerlingen zijn ingedeeld in instructieniveaus.

Voor de leerlingen die nog niet kunnen lezen worden alleen de klanken en mkm woorden geoefend. Daarna komen 5 weken lang diverse vormen van het hakwoord aan bod. De volgende 5 weken worden gebruikt voor de overige categorieën van groep 3.

De tweede periode van 10 weken wordt gebruikt om de categorieën van groep 4 aan te bieden. Grammatica staat vier keer per week op het programma. Voor grammatica wordt grotendeels gebruik gemaakt van de opzet uit het boek “Zien is snappen” van Josée Coenen en Marije Heijdenrijk. Zowel spelling als grammatica wordt geoefend tijdens het schrijven van zinnen en verhalen in het verhalenschrift en bij mooie illustraties uit het boek Nederland en Alfabet en de Gele Ballon.

Afgelopen schooljaar stond op de planning te bekijken hoe de grammaticalesen van Taalrex ingezet kunnen gaan worden. Alois Ruitenbeek, taalexpert en medeschrijver van de methode Taalrex, is samen met basisschool Het Mozaïek bezig om de spelling en grammatica lessen vanuit Taalrex verder te omschrijven en te verbeteren. Deze ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door de Hugo de Grootschool en het Mozaïek samen. De subsidie expertisedeling nieuwkomers wordt hier door beide scholen op ingezet. Verbeteringen en vernieuwingen worden door de Hugo de Grootschool gevolgd en overgenomen. Dit wordt vastgelegd in een kwaliteitskaart grammaticaonderwijs. Dit is nog in ontwikkeling.

Voor grammatica wordt tot die tijd gebruik gemaakt van de methode: Zien is Snappen en De Bovenkamer van Jose Coenen.

In 2024-2025 hebben we teamscholing gevolgd: Zo leer je kinderen lezen en spellen van José Schraven.

In schooljaar 2025-2026 zetten we het vervolg (training, klassenconsultatie, afspraken borgen) in voor NK 2 en NK 3.

NK 1 oriënteert zich samen met de reguliere onderbouw op LOGO 3000.

3.6 Rekenonderwijs

In 2025-2026 wordt het onderwijsplan rekenen in de nieuwkomersgroepen opgesteld.

Daarin wordt de manier waarop wij invulling geven aan het rekenonderwijs voor nieuwkomers vastgelegd.

3.6.1 Rekenonderwijs onderbouw

In groep 1 (nieuwkomers-kleuters) leggen we de basis voor het latere rekenonderwijs. We noemen dit voorbereidend rekenen. We brengen dit voorbereidend rekenen onder in vier categorieën; Dagelijks bieden wij in de nieuwkomersgroep rekenactiviteiten aan passend bij het niveau en de beleving van de kinderen. Hierbij gaan we uit van de SLO-doelen voor het rekenonderwijs van het jonge kind. (fase 1) Deze doelen gebruiken wij bij het voorbereiden van onze rekenactiviteiten.

Rekenen-wiskunde - kleuters (fase 1)

Bron: <https://www.slo.nl/thema/meer/jonge-kind/doelen-jonge-kind/>

Onder rekanaanbod verstaan we zowel; vooropgezette doelgerichte activiteiten (kring, plan van de juf, woordenschatlessen, werkjes tijdens het zelfstandig werken) als spontane activiteiten, die aansluiten bij de natuurlijke nieuwsgierigheid en exploratiedrang van kinderen.

In een nieuwkomersklas zitten kleuters in de leeftijd van 4-6 jaar. De niveauverschillen zijn groot.

Deze zijn ook nog eens variabel, omdat we te maken hebben met in- en uitstroom van leerlingen. Daarnaast komen in de methode Taalmozaïek ook rekenbegrippen/doelen aan bod. Per thema hebben we rekendoelen gekoppeld die aangeboden worden. Zie indeling thema Taalmozaïek met daaraan verbonden de doelen vanuit rekenen.

Rekenen staat iedere dag op het rooster. De doelen worden regelmatig terugkerend en op diverse niveaus aangeboden.

3.6.2 Rekenonderwijs middenbouw en bovenbouw

Als de leerling start in Nieuwkomersgroep 2, 3 of 4 wordt de Boom toets rekenen en de Barekatoets afgenomen. Deze beginsituatie wordt vermeld in het leerlingperspectief. Bij onvoldoende rekenvaardigheid worden de toetsen niet afgenomen. Ook dit wordt vermeld in het leerlingperspectief.

Naar aanleiding van de uitslag van deze toetsen wordt de leerling ingedeeld in een al bestaande rekengroep. De rekendoelen vanuit Lowan worden gevolgd. Zie bijlage 4. De rekendoelen zijn weggezet in een overzicht dat wordt gebruikt om de niveaugroepen in te delen en zicht te houden op de leerlijn.

Instructie vindt plaats in geclusterde groepen volgens het Expliciete Directe Instructiemodel. Er wordt expliciet rekentaal aangeboden en inge oefend tijdens de rekenlessen. Verwerking van het aanbod en inoefenen van vaardigheden gebeurt met verschillende werkbladen, materialen van Semsom (groep 3 en groep 4 niveau), Maatwerk en WIG 4 (bijwerkboek en werkboek basis groep 8) en Rekenroute.

Toetsen vinden plaats volgens toetsrooster.

De resultaten worden verwerkt in het per leerling en in groepsoverzichten rekenen.

Het automatiseren wordt geoefend met het programma Rekensprint en op werkbladen.

Rekenen staat iedere dag op het rooster en er worden iedere dag meerdere rekeninstructies op niveau gegeven.

Leerlingen die al veel rekendoelen beheersen kunnen, wanneer de taal dit toelaat, al eerder aansluiten bij een reguliere groep om te gaan rekenen. Dit gaat altijd in overleg met de KC. Iedere dag wordt er geautomatiseerd met behulp van het programma Rekensprint.

Leerlingen in de bovenbouw gaan zoveel mogelijk versneld door de lesstof heen.

3.7 Toekomstgericht aanbod

Inzet chromebooks:

- In nieuwkomers groep 1 worden nog geen chromebooks ingezet.
- In nieuwkomers groep 2 worden de chromebooks ingezet bij rekenen/automatiseren (Rekensprint-rekenmuurtje), lezen (VLL Kim versie). De kinderen hebben een eigen account en werken daar in. Bij VLL werken de kinderen op het eigen niveau. De leerkracht past het niveau aan, indien nodig, in Digiregie.
- In nieuwkomersgroep 3 en 4 worden de chromebooks ingezet bij rekenen/automatiseren (Rekensprint-rekenmuurtje) en spelling. Bij spelling worden de diverse categorieën verder inge oefend middels auditieve dictees.
- In nieuwkomersgroep 4 worden aan het eind van het schooljaar voor de leerlingen met voldoende basiskennis van de Nederlandse taal schrijfopdrachten op de computer aangeboden zoals het schrijven van een e-mail, het maken van een muurkrant en een presentatie.

3.8 Aantrekkelijke, uitdagende leeromgeving

Door de inrichting van het lokaal en het werken met een thematafel dagen we de leerlingen uit om tot taal te komen. De thematafel is voorzien van materialen met labels en passend bij het thema worden ook boeken aangeboden om zelf te lezen. De leerlingen kunnen ook boeken lenen bij de BoS (Bieb op School) Dit project is gestart in januari 2021.

De leerlingen kunnen altijd boeken meenemen uit het zwerfboekenstation. Een boekenkast vol met allerlei soorten boeken waaruit vrij gelezen en geleend kan worden.

In de klaslokalen hangen woorden bij zaken/materialen die belangrijk zijn voor de leerlingen.

De groepen zijn evenals de reguliere groepen ingericht passend bij het Michaela concept. (Focus op de leerkracht, tafels twee aan twee, gericht naar het bord, bord indeling in alle groepen gelijk etc)

3.9 Aanbod sociaal emotioneel leren, burgerschap en culturele ontwikkeling

Het TeamUp programma

In de nieuwkomersgroepen wordt gewerkt met TeamUp. TeamUp is opgezet door War Child, Save the Children en UNICEF Nederland. TeamUp speelt in op de behoefte aan structuur, stabiliteit, veiligheid en ontspanning voor gevluchte kinderen.

De TeamUplessen bestaan uit gestructureerde bewegingsactiviteiten waarin leerlingen leren hoe ze met hun gevoel om moeten en kunnen gaan. De vaardigheden die zij leren, zijn gekoppeld aan sociaal-emotionele thema's. TeamUp is een op beweging gebaseerd psychosociaal groepsprogramma voor kinderen op gemeenschapsniveau om het psychosociaal welzijn en daarmee hun veerkracht te vergroten.

De activiteiten van TeamUp zijn gebaseerd op de 8 psychosociale thema's, die zich richten op gedrag en waarneembare vaardigheden, die bijdragen aan het psychosociaal welzijn van de leerlingen. In het Gamebook staan alle spellen onderverdeeld in de 8 thema's. In iedere les kunnen de thema's en activiteiten anders geïnterpreteerd en toegepast worden, afhankelijk van de setting en de psychosociale behoeften van de leerlingen. Ook kan de facilitator (leerkracht en assistent met TeamUpcertificaat) de thema's in de loop van de tijd verdiepen en aanpassen, naarmate de leerlingen vaker deelnemen aan de sessies. Zo is het mogelijk om de lessen te geven van groep 1 t/m 8 (en hoger). Bij TeamUp is er ruimte voor zowel positieve als negatieve gevoelens, het bemiddelen van conflicten en het stellen van grenzen zonder te oordelen.

De 8 psychosociale thema's zijn:

- angst
- assertiviteit
- boosheid
- stress
- conflict
- pesten
- respect
- vriendschap en vrienden

De TeamUpsessies duren 30-45 minuten en hebben een vaste plek in het lesrooster. Ze vinden wekelijks plaats op een vaste dag en tijd en met dezelfde facilitators. Een van de facilitators is altijd de groepsleerkracht.

De sessies worden iedere week voorbereid en geëvalueerd op het voorbereidingsformulier op de drive. De evaluatie van de vorige les vormt de inhoud voor de komende les. Voor het lesvoorbereidings- en evaluatieformulier zie kwaliteitskaart TeamUp, bijlage 9.

De TeamUp facilitators zijn opgeleid via een certificeringssysteem dat bestaat uit verplichte trainingen en mentorsessies om hun vaardigheden als TeamUp facilitator te versterken. De leerkrachten, onderwijsassistenten die in het schooljaar 2022 -2023 in de nieuwkomersgroepen werken en de directie hebben de opleiding tot TeamUp facilitator afgesloten. De leerkracht van nieuwkomers 3 heeft deze training in 2023-2024 gevolgd.

TeamUp heeft een lichaamsgerichte benadering: we leren door te doen, te spelen en te bewegen:

- We DO: leren door te bewegen en te doen (ervaringsgericht en embodied learning)
- We MODEL: rolmodel zijn voor het gedrag dat wij graag zouden zien bij de leerlingen tijdens TeamUp sessies en/of deelnemers tijdens trainingen
- We CARE: goed zorgen voor kinderen en/of deelnemers die betrokken zijn bij TeamUp sessies en/of trainingen.

De kwaliteit van het TeamUp programma wordt landelijk voortdurend bewaakt en verbeterd via het Monitoren, Evalueren, Accountability en Leren (MEAL) raamwerk en onderzoek.

In 2025-2026 zullen ook de nieuwe teamleden in de nieuwkomersgroepen deelnemen aan de TeamUp training.

Goed Gedrag

In de nieuwkomersgroepen wordt er gebruik gemaakt van vaste routines en structuren. De vaste routines en structuren geven de leerlingen een gevoel van veiligheid. De leerkrachten maken gebruik van de routines die schoolbreed afgesproken zijn binnen het Michaela concept en van de routines van het programma TeamUp.

In de nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 wordt daarnaast gebruikgemaakt van de methode Goed Gedrag. Goed gedrag is een methodiek voor het aanleren van gewenst gedrag. Dit blijft het gehele jaar zo,

omdat er continu wisselingen zijn. De leerkracht bekijkt wat van de lessen Goed Gedrag goed bruikbaar is voor de klas.

Met Goed Gedrag leren de kinderen gedragsregels op een positieve manier. Dat zorgt voor duidelijkheid en veiligheid en draagt daarmee bij aan een veilige school. Het materiaal is toepasbaar naast elke methode voor sociaal emotioneel leren. Met behulp van deze methode worden de 3 schoolwaarden uitgelegd.

De 3 schoolwaarden zijn:

Respect

Veiligheid

Verantwoordelijkheid

Goed Gedrag leert kinderen regels aan op basis van waarden voor het hier en nu.

Veiligheid

Daarnaast zorgen we ervoor dat leerlingen zich veilig voelen in de school. Binnen de school worden eenduidige afspraken en regels gehanteerd. (Zo werken we op de Hugo / visie op gedrag) Een voorbeeld hiervan is het gestructureerd binnen komen.

In de gehele school komen we op dezelfde manier binnen. Alle leerlingen hebben de keuze uit een aantal manieren om de leerkracht te begroeten. De leerkracht staat bij de deur. Op de plaat wijzen de leerlingen aan op welke wijze ze begroet willen worden. Dit is non-verbaal. We zeggen er ook goedemorgen bij. Vervolgens hangt de leerling zijn/haar naamkaartje bij de smiley hoe hij/zij zich op dat moment voelt. Tijdens de start is er de mogelijkheid om over de gevoelens te praten, mochten de leerlingen dat willen.

Monitoring sociale veiligheid

In nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 wordt door de leerkrachten De Sociale Competentie Observatielijst (SCOL) , het leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid ingevuld. Aangezien de leerlingsscol te talig is, hebben we zelf in december 2022 een vragenlijst met picto's ontworpen en uitgetoetst in NK 3. Dit is geëvalueerd en er is besloten om hiermee te blijven werken in NK4.

2023-2024 opstellen kwaliteitskaart Scol voor de nieuwkomersgroepen (zie bijlage 16).

2024-2025 evalueren en eventueel bijstellen van de kwaliteitskaart Scol voor nieuwkomers.

2025-2026 werken met de definitieve kwaliteitskaart Scol voor nieuwkomers.

Burgerschap

In schooljaar 2022/2023 is schoolbreed gewerkt aan een gezamenlijke visie op en een doorgaande lijn van burgerschap. De ontwikkelgroep, bestaande uit twee teamleden uit verschillende reguliere groepen en een ambassadeur burgerschap werkend in een nieuwkomersgroep, heeft een implementatietraject uitgezet waarin de visie op burgerschap en sociale cohesie (gedragen door het team) en het in beeld brengen van de doorgaande lijn burgerschapsonderwijs in een jaar tijd volgens een stappenplan is weggezet.

In schooljaar 2023-2024 is schoolbreed het tweede jaar van het implementatietraject uitgezet.

Hierbij wordt een verdiepingsslag gemaakt naar wat wij precies verstaan onder burgerschap en sociale cohesie.

Voor burgerschap is een kwaliteitskaart opgesteld die aan het eind van 2023-2024 is bijgesteld en vastgesteld.

Voor sociale cohesie is een kwaliteitskaart opgesteld die aan het eind van 2023-2024 is bijgesteld en vastgesteld (Kwaliteitskaart: Zo vieren wij op de Hugo).

Voor regulier en nieuwkomersonderwijs zijn aparte kwaliteitskaarten opgesteld.

Periode 2024-2025 (uitvoeringstraject jaar 1) en 2025-2026 worden gebruikt om de kwaliteitskaarten uit te voeren. We noemen dit het uitvoeringstraject jaar 2.

2027-2028 wordt gebruikt om bij te stellen, vast te stellen en te borgen.

We besteden uiteraard in alle groepen aandacht aan de verschillende culturen in de klas. Hoe ga je met elkaar om, ook al kom je uit een ander land met een andere taal en andere regels/afspraken. Daarnaast leren de kinderen respect te hebben voor elkaar, anderen en voor elkaars spullen.

Binnen TeamUp wordt ook doelgericht gewerkt aan de wettelijk gestelde doelen Burgerschap.

Uitwerking hiervan is gepubliceerd op 05-23: TeamUp op school, gekoppeld aan wettelijke vereisten en actuele onderwijstrends (Bijlage 13).

Schooljaar 2024-2025 aanpassen van het voorbereidingsformulier TeamUp met daarin de bouwstenen van Burgerschap (bijlage 9).

Culturele vorming

De Nieuwkomersgroepen 3 en 4 krijgen 1x per week 30 minuten muziekles om door middel van zingen de woordenschat verder uit te breiden, maar ook om te leren samen muziek te maken door allemaal een eigen rol te hebben in de muziek (instrument, zang). Nieuwkomersgroep 2 krijgt het eerste half jaar 30 minuten muziekles, Nieuwkomersgroep 1 het tweede half jaar. De doelstelling is hetzelfde.

Alle groepen nemen deel aan het PR8 Cultuurprogramma. Dit wordt gecoördineerd door Kunstbedrijf Arnhem. PR8 Cultuurprogramma is een convenant dat uniek is in Nederland. Acht Arnhemse culturele organisaties (Kröller Müller Museum, Introdans, Focus Filmtheater, theatergroep Kwatta, Nederlands Openluchtmuseum, Het Gelders Orkest, Rozet en Museum Arnhem) zijn een samenwerking aangegaan met een groot aantal scholen. Alle leerlingen nemen elk jaar deel aan een activiteit van één van deze organisaties. Deze activiteiten zijn een vast onderdeel van het curriculum van de school.

3.10 Integratie Nieuwkomersgroepen en reguliere groepen

Om de leerlingen van de nieuwkomersgroepen en de reguliere groepen te integreren, worden regelmatig gezamenlijke activiteiten gepland. Het doel is elkaar beter te begrijpen en te leren van en met elkaar en de nieuwkomersleerlingen op gekozen momenten/activiteiten onder te dompelen in de Nederlandse taal.

Vieringen en festiviteiten worden altijd schoolbreed gevierd. Denk hierbij aan het openingsfeest, schoolreisje, Kerst en het eindfeest. Tijdens de verlengde leertijdactiviteiten (bijvoorbeeld Hugo

University, koken, sport of kunstlessen) worden de reguliere leerlingen en nieuwkomersleerlingen altijd gemengd.

Schooljaar 2025 - 2026 gaat het daarnaast ook om de volgende activiteiten:

De kinderen uit Nieuwkomersgroep 1 spelen samen buiten met de reguliere kleuters. Tijdens feesten en vieringen wordt afgesproken met welke groep de activiteiten mee gedaan worden.

De kinderen uit Nieuwkomersgroep 2 spelen samen buiten met de kinderen van groep 3 en 4 van de reguliere groepen.

De kinderen uit Nieuwkomersgroep 3 spelen samen buiten met de kinderen van groep 5 en 6 van de reguliere groepen.

De kinderen uit Nieuwkomersgroep 4 spelen samen buiten met de kinderen van groep 7 en 8 van de reguliere groepen.

Eens per twee jaar gaan de groepen 7, 8, en nieuwkomers 4 naar het Rijksmuseum in Amsterdam.

4 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

4.1 Leerling-/ onderwijsvolgsysteem

Zicht op kwaliteit en begeleiding is visueel gemaakt in de kwaliteitscyclus Nieuwkomers. Zie bijlage 5.

De leerlingen van NK 2, 3 en 4 worden gevolgd op hun didactische vaardigheden en schoolprestaties. Doordat er gebruikgemaakt wordt van een individueel leerlingperspectief waarin de toetsen staan die worden afgenomen, kunnen we de ontwikkeling per leerling bekijken. Elke leerling heeft daarin zijn ontwikkeling en leerdoelen.

De volgende toetsen worden afgenomen

- leestoetsen: AVI, DMT , grafementoets
- rekentoetsen: Bareka per laag, BOOM toets
- woordenschat toetsen TAK; passieve en actieve woordenschat en toetsen van Taalrex, zowel passief als actief
- spelling toetsen: Cito spelling 3.0
- begrijpend lezen: cito begrijpend lezen 3.0 (alleen voor leerlingen die doorstromen naar het voortgezet onderwijs).

Als de resultaten van een toets van een leerling opvallend zijn, wordt er gekeken wat de oorzaak daarvan zou kunnen zijn. Dit kan besproken worden met de KC en de collega's van de nieuwkomersgroepen. Er wordt rekening gehouden met de schoolervaringen van de leerling, werkhouding, didactische vaardigheden, gedrag en taalontwikkeling. Er zijn 3 keer per jaar groepsbesprekingen waarin de leerlingen en hun ontwikkelingen besproken worden.

In het kader van zicht op ontwikkeling en aanbod afstemmen, maken leerkrachten per vakgebied groepsoverzichten.

Twee keer per jaar vindt er een schoolbespreking plaats. Tijdens de schoolbespreking worden deze groepsoverzichten besproken. De volgende onderdelen worden op papier gezet: beschrijven, verklaren in beïnvloedbaar en niet beïnvloedbaar en acties. Met elkaar wordt gekeken naar de groepsoverzichten en wordt besproken over hoe het onderwijs nog verder verbeterd kan worden. Planning januari en juni.

De leerkracht is verantwoordelijk voor het verwerken van de toetsgegevens in de leerlingperspectieven.

Minimaal twee keer per jaar vinden er klassenbezoeken plaats.

De leerlingen worden op sociaal emotioneel gebied gevolgd door observaties, kindgesprekken en door het invullen van de SCOL vragenlijsten (Nieuwkomersgroep 2, 3 en 4). Al deze onderdelen komen terug in de groepsbesprekingen met KC en worden vastgelegd in de analyse Scol op schoolniveau.

4.2 Leerlingperspectief voor alle leerlingen bij de start

Voor alle leerlingen wordt bij de start (binnen 2 maanden) een leerlingperspectief opgesteld. Hiervoor wordt voor alle leerlingen een leerlingperspectief ingevuld. Daarin worden de beginsituatie en de doelen beschreven. Ook belemmerende en beschermende factoren en onderwijsbehoeften worden beschreven (bijlage 1).

Het is van tevoren niet duidelijk hoe lang een leerling op school blijft. Wanneer een leerling uitstroomt, krijgt de leerling een brief mee voor de nieuwe school. In deze brief staat dat de nieuwe school contact op kan nemen met de Hugo de Grootschool voor een onderwijskundig rapport. Het onderwijskundig rapport wordt via Oso klaargezet.

4.3 Toetsen taal/rekenen - volgen van leerlingen - hoe?

Voor alle leerlingen van nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 worden de toetsen voor taal/ lezen/spelling en rekenen op leerlingniveau volgens de toetskalender afgenomen. De resultaten worden verwerkt in het leerlingperspectief van de leerlingen en als er zorgen zijn over de voortgang van de leerlingen, wordt dit besproken met de KC.

4.4. Extra ondersteuningsbehoeften

Leerlingen die extra ondersteuningsbehoeften hebben worden in eerste instantie door de leerkracht geobserveerd en m.b.v de toetsen wordt bekeken wat het niveau van de leerling is. Tevens observeert de leerkracht de leerling om te kijken hoe hij/zij functioneert in de klas.

Wat kan de groepsleerkracht bieden: op eigen niveau en tempo mogen werken, gesprekje met de leerling, extra leertijd/ instructietijd, vaker mogen ontspannen i.v.m. trauma, meer begeleide inoefening. Is er meer ondersteuning nodig dan wat de leerkracht in de klas kan bieden, dan wordt

het besproken met de KC. Dit kan tijdens de groepsbesprekingen als ook door een gesprek aan te vragen bij de KC. De KC neemt dan de verantwoordelijkheid om te komen tot een passende vorm van ondersteuning. De ondersteuningsbehoefte kan op allerlei gebied gegeven worden, zowel intern als extern kan er hulp gevraagd worden. Met de KC wordt besproken welke hulp de leerling nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen.

De interne hulp:

- observaties door KC of gedragsspecialist
- kindgesprekken met de KC dan wel gedragsspecialist
- extra ondersteuning van onderwijsassistent
- plan van aanpak/kindplan/handelingsplan maken in samenwerking met KC

De externe hulp die wij via de KC kunnen aanvragen en inzetten zijn;

- consultatie, observatie en/of onderzoek door de schoolcontactpersoon of een orthopedagoog van Passend Wijs
- Meekijken, meedenken, inzet van tolk via Stichting Pas
- wijkagent, die verbonden is aan de Hugo de Grootschool
- wijkteams/coach die verbonden zijn aan het azc Elderhoeve
- Jeugdarts/ jeugdverpleegkundige van de GGD die verbonden is aan het azc
- logopedisten, screening door logopedist van GGD, na verwijzing van een arts
- fysiotherapeut, na verwijzing van een arts
- doorverwijzing naar externe hulpverlening zoals kinderarts, Pro persona, Karakter, Zij aan zij, Leger des Heils, Marant, Voorleesexpres etc.

Voor het aanvragen van extra ondersteuning worden formulieren en documenten van Passend Wijs gebruikt. Deze formulieren worden als registratie opgeslagen in Esis bij de betreffende leerling.

4.5 Zorg bij Nieuwkomers

Sinds de start van schooljaar 2016 – 2017 draaien de nieuwkomersgroepen mee in de bestaande zorgstructuur van de school. Dit betekent dat de kwaliteitscoördinator op klassenbezoek komt en dat er groepsbesprekingen plaatsvinden. Afspraken vanuit de groepsbespreking worden vastgelegd. Mocht er vanuit de groepsbespreking of op aanvraag van de leerkracht meer ondersteuning nodig zijn voor bepaalde leerlingen dan kan er een leerlingbespreking of consultatie met de schoolcontactpersoon van Passend Wijs afgesproken worden. Logopedie en fysiotherapie worden aangevraagd via de arts van het azc en/of door een ingevuld formulier bij de GGD. Logopedie kan onder schooltijd plaatsvinden op school. Afspraken en plannen worden vastgelegd in Esis.

De interne vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator zijn middels foto's zichtbaar in elke nieuwkomersgroep. Zij komen regelmatig de groepen in om zich voor te stellen. De leerkracht wijst de leerlingen geregeld op deze personen en vertelt de functie ervan. Zodra de leerlingen de behoefte voelen om te praten met een van deze personen, dan is dat mogelijk. Voor het beleidsstuk over de meldcode in het schoolveiligheidsplan, zie bijlage 7.

4.6 Kwaliteitscyclus

In 2022 hebben we de kwaliteitscyclus op papier gezet. Dit om de term kwaliteitscyclus duidelijk te maken. Zo spreekt iedereen dezelfde taal.

Het betreft 5 uitgewerkte cyclussen: visieteam, ouders, reguliere groepen, nieuwkomersgroepen, directie/kwaliteitscoördinator. (Zie bijlage 5)

In schooljaar 24/25 is de kwaliteitscyclus verlengde leertijd toegevoegd en zijn de andere cyclussen herzien en waar nodig bijgesteld. In schooljaar 2025-2026 zal deze cyclus schoolbreed herhaald worden.

5 Didactisch handelen

5.1 NT-2 - Wat bied je aan?

In Nieuwkomersgroep 1 wordt gewerkt met Taalmozaïek en in Nieuwkomersgroep 2, 3 en 4 is de methode Taalrex ingevoerd. Beide methodes zijn ontworpen door Alois Ruitenbeek. Er wordt gebruikgemaakt van de woorden van de BAK- en de WAK-lijst. De lessen zijn op dezelfde manier opgebouwd:

- Een expliciete woordenschatdidactiek d.m.v. het directe instructiemodel.
- Een ankerverhaal dat wordt uitgespeeld met aanschouwelijk materiaal en in Nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 Taalrex.
- Plaatjes en soms filmpjes m.b.t. het woordcluster van die dag op Gynzy en Prowise.
- De mondelinge taalvaardigheid wordt gestimuleerd door het nazeggen van woorden en zinnen.

5.2 Didactische aanpak

De leerkrachten zijn geschoold in het werken volgens het Expliciete Directe Instructie model en werken hiermee. De lessen starten met het ophalen van voorkennis. Het doel van de nieuwe les wordt benoemd en zichtbaar op het bord getoond. Daarna wordt de nieuwe lesstof aangeboden. Er wordt gezamenlijk ingeoeft. Na de kleine lesafsluiting verwerken de leerlingen individueel of in tweetallen de stof.

Om leerlingen zo vlot mogelijk te laten meedraaien op school hebben onze leerlingen behoefte aan duidelijke structuren in de klas. Hierbij komt een aantal zaken kijken die iedere dag hetzelfde zijn.

Expliciete directe instructie (EDI) als didactiek voor de lessen. Wij doorlopen de stappen van dit model tijdens de lessen.

- Visualiseren:
Alles wat de leerkracht zegt en doet wordt ondersteund door visuele hulpmiddelen. Hierbij wordt veel gebruikgemaakt van lessen die in Prowise Presenter/Gynzy staan.
- Coöperatief leren:

Er worden een aantal coöperatieve en actieve didactiek structuren gebruikt waaronder:

- willekeurige beurtverdeling middels beurtstokjes
- wisbordjes
- inzet van bekers
- coöperatieve werkvormen
- no opt out, weet je het antwoord niet, dan komt de leerkracht bij je terug voor het antwoord
- antwoord geven zoveel mogelijk in hele zinnen

- Klassenmanagement:

Wij willen aansluiten bij de basisbehoeften van iedere leerling. Daarnaast hebben we ervaren dat in de klassen het leerlingenaantal nogal fluctueert, waardoor de groepssamenstelling voortdurend verandert.

Binnen de Hugo de Grootschool wordt klassenmanagement in alle groepen veelal op dezelfde manier gehanteerd, waarin voorspelbaarheid het uitgangspunt is. De leerkracht onderwijst via voorspelbaar leerkrachtgedrag ondersteund door pictogrammen. Het dagprogramma wordt volgens een vaste indeling aangeboden. Daarnaast wordt gewerkt met vaste scripts, die visueel ondersteund worden.

6 Onderwijsresultaten

Nieuwkomersgroep 1

In Nieuwkomersgroep 1 worden de resultaten vastgelegd in het leerlingperspectief. Binnen 4 weken wordt de eerste indruk ingevuld. Vervolgens wordt het leerlingperspectief na 20 weken en na 40 weken aangevuld. Als een leerling tussentijds vertrekt, wordt altijd een aanvulling beschreven, zodat de laatste informatie beschikbaar is voor de nieuwe school.

Nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4

In nieuwkomersgroepen 2, 3 en 4 worden de resultaten vastgelegd in het leerlingperspectief. Hiervoor wordt de toetskalender van het leerlingperspectief gevolgd.

Als een leerling tussentijds vertrekt, wordt er waar mogelijk extra informatie in het leerlingperspectief toegevoegd voor de vervolgschool.

Mocht een leerling vanuit nieuwkomersgroep doorstromen naar een reguliere groep, dan wordt er een kort verslag gemaakt en vindt er een mondelinge overdracht plaats om de overstap soepel te laten verlopen. Bij een overstap naar de ISK vult de leerkracht de formulieren van de ISK in met daarin de toetsresultaten van het kind. Het leerlingperspectief wordt altijd doorgezet naar een vervolgschool.

Bij de overstap naar het voortgezet onderwijs doorlopen we de procedure PO-VO met een warme overdracht.

Twee keer per jaar (januari en juni) wordt er een schoolbespreking gehouden waarop de resultaten op groepsniveau besproken worden. De leerkracht vult hiervoor het groepsoverzicht in met de gegevens van de toetsen van Taalrex, technisch lezen met de resultaten van AVI toetsen. Per vakgebied wordt er genoteerd: beschrijven, verklaren, niet beïnvloedbaar en beïnvloedbaar en acties. Samen wordt er besproken en gekeken naar wat er nodig is om het onderwijs verder te verbeteren.

7 Regels en afspraken

7.1 regels en afspraken in de groepen

De nieuwkomersgroepen volgen de schoolregels en afspraken van de Hugo de Grootschool (Zo werken we op de Hugo).

De onderlegger van alles wat we inzetten is onze visie op gedrag en visie op leren. In de groepen wordt daarnaast gewerkt met het 'time-in, time-out protocol, het protocol goed gedrag en anti-pest protocol. (Zie bijlage 8)

7.2 aannamebeleid

De Hugo de Grootschool biedt NT2 onderwijs aan aan leerlingen van azc Elderhoeve en leerlingen uit de wijk en de omgeving die nog geen Nederlands spreken.

De contactpersonen van het COA geven via de mail door wanneer er nieuwe aanmeldingen zijn. De KC schrijft deze kinderen in voor school en de kinderen starten gemiddeld twee dagen na de inschrijving. De inschrijving gebeurt op het azc. Tijdens de inschrijving worden de inschrijfformulieren en het toestemmingsformulier voor wel/niet op de foto ingevuld. Er wordt van alle leerlingen, naast de algemene gegevens, genoteerd wat hun schoolervaring is en waar deze is opgedaan, of er (medische) bijzonderheden zijn en hoe het zit met zwemervaring (voor kinderen vanaf 7 jaar). Mocht een leerling al elders in Nederland scholing hebben gehad, vraagt de kwaliteitscoördinator het leerlingperspectief van de vorige school op, zodat er zoveel als mogelijk verder gegaan kan worden, waar de vorige school was gebleven.

De inschrijving van leerlingen in de wijk of de omgeving gebeurt op school en verloopt verder zoals hierboven beschreven.

Wat betreft plaatsing in de groepen wordt bij de 8- en 10- jarigen gekeken naar onderwijservaring en het algehele voorkomen om te kijken in welke groep een kind wordt geplaatst. Bijvoorbeeld een 10-jarige, die 4 jaar schoolervaring heeft in eigen land en/of en/of binnen 2 maanden 10 wordt, wordt geplaatst in nieuwkomersgroep 4 . Maar een leerling van 10 zonder onderwijservaring wordt geplaatst in Nieuwkomersgroep 3. Dit wordt dus per leerling (de 8- en 10- jarigen) bekeken. Het is mede afhankelijk van het aantal leerlingen in een groep.

7.3 visie op plaatsing

We nemen leerlingen aan tot de leeftijd 13 jaar. Uitzonderingen worden besproken met directie en KC.

Er moet bij plaatsing gekeken worden naar het niveau van de leerlingen, hun sociaal-emotionele ontwikkeling en schoolervaring. Mocht er een scheefgroei ontstaan in de leerlingaantallen, dan kan er een lichte verschuiving van leeftijden plaatsvinden om de groepen evenwichtig te vullen.

Wisselen naar de klas van het leeftijdsniveau gebeurt na een vakantie, uitzonderingen daargelaten. Wisselen naar een reguliere groep gebeurt bij voorkeur na een vakantie. Doorschuiven naar de

volgende nieuwkomersgroep gebeurt ook na een vakantie in goed overleg met alle partijen. Doorschuiven naar een volgende nieuwkomersgroep wordt eerst besproken met de kwaliteitscoördinator en daarna bespreekt de huidige leerkracht met de volgende leerkracht dat het kind gaat komen en per wanneer. Ouders worden hierover geïnformeerd door de huidige leerkracht.

7.4 ouder/verzorger contacten

Binnen 8 weken wordt een kennismakingsgesprek gepland met de ouders dan wel verzorgers van de leerling. Indien bekend is dat er sprake is van voogdij door Nidos, wordt deze ook uitgenodigd. De overige gesprekken zijn voortgangsgesprekken. Van de gesprekken wordt een gespreksverslag gemaakt in Esis. Minimaal drie keer per 40 weken vinden de contactgesprekken plaats. We voeren de voortgangsgesprekken in dezelfde weken als dat deze staan gepland voor de reguliere groepen. Wij reserveren hier de gehele week voor. De periodes waarin er oudergesprekken worden gevoerd zijn:

- Periode oktober/november
- Periode januari/februari
- Periode mei/juni

We voeren de gesprekken op het azc vanwege de afstand tussen de school en het azc. Per gesprek worden 30 minuten gepland. Als de leerlingen onderling wisselen van nieuwkomersgroep, wordt er een brief meegegeven. Als kinderen doorstromen naar de reguliere groep, dan wordt dit besproken tijdens een voortgangsgesprek.

De ouders van de leerlingen uit de wijk en de omgeving komen naar school toe voor de oudergesprekken. Voor de oudercontacten is een kwaliteitskaart gemaakt. Zie bijlage 12.

7.5 Dagindeling

De nieuwkomersgroepen hebben hun lesrooster op elkaar afgestemd en vastgesteld. In bijlage 13 staan de lesroosters.

8 Scholing en kennis 2024-2025

Kenniskring nieuwkomers

De kenniskring nieuwkomers is voor leerkrachten, kwaliteitscoördinator en onderwijsassistenten die werkzaam zijn in een neveninstroomgroep, de nieuwkomersgroep of op de POL locatie in Arnhem.

De directeurs nieuwkomers hebben een eigen kenniskring o.l.v. St. Pas. Hier worden trends, organisatie en signalen besproken.

De kenniskring vindt twee tot drie keer per jaar plaats en is bedoeld om ervaringen uit te wisselen m.b.t het lesgeven aan nieuwkomers, het delen en uitwisselen van kennis en het afstemmen van

zaken daar waar wenselijk. Doel is uiteindelijk om samen met anderen de kwaliteit van het onderwijs aan nieuwkomers op een hoger plan te tillen.

De deelnemers kunnen onderwerpen aandragen voor een kenniskring, maar ook vragen vanuit bestuur, directie en/of ketenpartners kunnen aanleiding zijn om een onderwerp te agenderen.

Na een eerste inventarisatie en kennismakingsbijeenkomst zijn we in het schooljaar 2018/2019 gestart met de kenniskring.

De volgende onderwerpen zijn in de kenniskring aan bod geweest:

- Bespreken uitkomsten enquête nieuwkomers.
- Knelpunten overdracht
- Scholingsonderwerpen/conferentie/passessies
- Taalrex (meerdere keren): Taalrex is een werkwijze m.b.t. het taalonderwijs aan Nieuwkomers. We zijn op vraag van de deelnemers gestart met een voorlichtingsbijeenkomst
- Brochure nieuwkomers
- Uitwisselen ervaringen
- Evaluatie kenniskring

De directeuren nieuwkomers hebben een eigen kenniskring o.l.v. St. Pas. Hier worden trends, organisatie en signalen besproken.

Scholing

Scholing Zo leer je kinderen lezen en spellen

Scholing en training TeamUp

Coaching en begeleiding, klassenconsultatie door Yvonne Bloem van Teamup

Studiedagen: Michaela Concept

Modules AVG

Meldcode Augeo afgerond

Nieuwe medewerkers volgen de meldcode Augeo

Masterclass rekenen

Interne kennisoverdracht Edi voor nieuwkomers

Bijlage 1 Leerlingperspectief NK1 en NK 2

Leerlingperspectief van nieuwkomersgroep NK1

Hugo de Groot school Arnhem

Beste collega's van de vervolgschool,

Hierbij het overdrachtsdocument* van: **naam invullen**

We hebben geprobeerd om dit document zo volledig mogelijk in te vullen en we hopen dat we jullie op deze manier voldoende informatie verschaffen.

Wat wordt bedoeld met nieuwkomersschool?

Wij bieden tijdelijke opvang aan kinderen die de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen en daardoor nog niet in een reguliere klas les kunnen volgen.

Wij bieden de kinderen een programma aan op maat voor maximaal 1 jaar. Na dit jaar stromen de kinderen uit naar een reguliere basisschool. De kinderen krijgen de volgende vakgebieden aangeboden: woordenschat, technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen.

Hoe nu verder op de basisschool?

Naast het sturen van dit document nodigen wij de leerkracht en/of de intern begeleider uit voor een warme overdracht. In dat gesprek hopen we jullie te kunnen helpen met tips en adviezen hoe deze leerling het beste verder begeleid kan worden. Uiteraard kunnen jullie ook altijd contact met ons opnemen als er hulp nodig is bij een bepaald vakgebied wanneer de leerling eenmaal bij jullie op school zit.

Als laatste willen wij nog wel even benadrukken dat het niet reëel is om van deze leerlingen, die nog maar zo kort in Nederland zijn, te verwachten dat ze zonder extra hulp of begeleiding het reguliere programma kunnen volgen. Ook de inspectie geeft aan dat de resultaten van deze leerlingen, de eerste vier jaar dat ze in Nederland zijn, niet meetellen als er gekeken wordt naar de leeropbrengsten van de school.

Met vriendelijke groet,

Team nieuwkomersgroepen Hugo de Groot school
Thorbeckestraat 21
6828 TT Arnhem
026-4431926

*Met dank aan de Internationale Taalklas in Haarlem en POL het Mosaiek te Arnhem, wiens formats wij als onderlegger voor dit document hebben gebruikt.

Leerlingperspectief

Personalia Kind

Schoolhistorie kind

Achternaam:		Onderwijs sinds:	
Voorna(a)m(en):		School:	Hugo de Grootschool
BSN:		Plaats:	Arnhem
Geslacht:		Contactpersoon:	S. Woltjer
Geboortedatum:		Emailadres(sen):	sandra.woltjer@floresonderwijs.nl
Geboorteland:		Geplaatst in groep:	NK 1
Nationaliteit:		Toestemming foto's:	
Land v. herkomst:		Allergieën/medicatie:	
Thuis taal:		Lin vervoer ja/nee:	
Religie:			
Adres:	Elderhofseweg 51		
Postcode, plaats:	6842 CR		
Tel. Nummer 1:			
Tel. Nummer 2:			
In Nederland sinds:			

Factoren die het leerproces kunnen belemmeren of positief kunnen beïnvloeden

	Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
Traumatische gebeurtenissen		
Schoolervaring		
Persoonlijke kenmerken		
Medische bijzonderheden		
Motorische ontwikkeling		
Gezinsituatie	Woont in een huis met	Woont op een kamer in het AZC met

Volgsysteem kleuters.

Wanneer een kind in een NK groep van de Hugo de Grootschool start wordt er gekeken of het kind al onderwijs heeft gehad. Zo ja, dan wordt hij/zij geplaatst in de groep naar aanleiding van het advies van de vorige school. Er wordt een leerlingperspectief bepaald. Gedurende het jaar in de NK groep zullen de vorderingen in de gaten worden gehouden door observatie en vastlegging in dit OPP.

Onderstaand volgmodel wordt na 4, 20 en na 40 weken ingevuld bij de kleuters.

Normering:

- = doel is behaald
- = doel is gedeeltelijk behaald
- = doel is niet behaald

Schoolgewenning

De leerling:

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Houdt zich aan de school- en gedragsregels.			
Kan zelfstandig werken			
De leerling begrijpt een opdracht.			
De leerling werkt planmatig.			
De leerling werkt zelfstandig.			
De leerling kan op een juiste manier hulp vragen.			
Heeft een actieve leerhouding.			
Praat met een aanvaardbaar volume.			
Neemt deel aan groepsactiviteiten.			
Kan op zijn of haar stoel blijven zitten, wanneer dit verwacht wordt.			
Gaat op de juiste wijze om met het schoolmateriaal.			

Kan omgaan met een vrije situatie.			
Kiest bewust voor een activiteit.			
Overziet de dag structuur en handelt hiernaar.			
Kan samen met andere leerlingen een opdracht uitvoeren.			

Opmerkingen/interventies:
--

Sociaal emotioneel leren

De leerling:

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Relatie met andere kinderen			
Staat open voor contact met andere kinderen.			
Neemt zelf initiatief in het contact met andere kinderen.			
Gaat een relatie aan met andere kinderen.			
Gaat op een juiste manier om met conflictsituaties.			
Gaat op een respectvolle manier met anderen om.			
Relatie met de leerkracht			
Wacht op zijn beurt.			
Kan "nee" (van de leerkracht) accepteren.			

Heeft de fysieke nabijheid van de leerkracht nodig.			

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Welbevinden			
Heeft plezier in wat hij/zij doet.			
Komt opgewekt en ontspannen over.			

Opmerkingen/interventies:

Motorische ontwikkeling en zelfredzaamheid

Kan zichzelf aan- en uitkleden.			
Kan zelfstandig naar het toilet.			
Kan zelfstandig de materialen opruimen.			
Heeft een goede pengreep bij het tekenen en kleuren.			
Kan binnen de lijntjes kleuren.			
Kan een schaar juist hanteren.			
Kan op een lijn knippen.			

Opmerkingen/interventies:
Taalgewenning
De leerling:

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Mondelinge Taalvaardigheid en woordenschat			
Kan een kort verhaal vertellen (mag in meerdere talen door elkaar).			
Kan gericht luisteren in de grote groep met visuele ondersteuning bij een woordenschatles en tijdens het voorlezen.			
Woordenschat passief			
Kent passief woorden uit de Taalmozaiek lessen.			
Woordenschat actief			
Kent actief woorden uit de Taalmozaiek lessen.			
Maakt een begin met het vormen van zinnen.			

Opmerkingen/interventies:

Lezen**De leerling:**

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Lezen beginnende geletterden			
Herkent de letters van de eigen naam.			
Schrijft de eigen naam.			
Kan klanken nazeggen.			
Toont plezier in boeken.			
Ontwikkelt het bewustzijn dat woorden bestaan uit klanken en letters.			
Weet dat de schrijf- en leesrichting van links naar rechts is.			

Opmerkingen/interventies:

--

Rekenen**De leerling:**

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Rekentaal			
Kan aantallen en groottes vergelijken. (meer, minder).			
Kan hoeveelheden en groottes veranderen en vergelijken. (erbij, eraf, samen, verschil).			
Kent de benamingen voor figuren (vierkant, rechthoek, cirkel, driehoek).			
Kent meetkundige termen (groot, klein, kort lang, dik, dun).			
Kent ruimtelijke relaties (voor, achter, naast).			
Kent de kleuren.			

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Getalbegrip			
Kan akoestisch tellen t/m ____			
Kan synchroon tellen t/m ____			
Kan resultatief tellen t/m ____			
Kan handig tellen (doortellen, verkort).			
Kan hoeveelheden presenteren			
Herkent de cijfers 1 t/m 10.			
Herkent de cijfers t/m 20.			
Kan buurgetallen benoemen			

	Na 4 wkn	Na 20 wkn	Na 40 wkn
Meten en meetkunde			
Kan sorteren op 1 eigenschap (kleur, vorm, lengte en grootte).			
Kan inhouden vergelijken. (vol/leeg, veel/weinig, meer/minder/evenveel).			
Kan sorteren op meerdere eigenschappen.			
Kan een reeks van 3 figuren maken.			
Tijd			
Kent de aanduidingen van tijden (dagen, delen van de dag en seizoenen).			

Opmerkingen/interventies:

Advies vervolgschool:

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - waarneming.geschiedenis@hugodegrootschool.nl

Leerlingperspectief NK2|

Naam leerling:

Hugo de Grootschool Arnhem

Beste collega's van de vervolgschool,

Hierbij het overdrachtsdocument* van: **naam invullen**

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - waarneming.geschiedenis@hugodegrootschool.nl

We hebben geprobeerd om dit document zo volledig mogelijk in te vullen en we hopen dat we jullie op deze manier voldoende informatie verschaffen.

Wat wordt bedoeld met nieuwkomersschool?

Wij bieden tijdelijke opvang aan kinderen die de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen en daardoor nog niet in een reguliere klas les kunnen volgen.

Wij bieden de kinderen een programma aan op maat voor maximaal 1 jaar. Na dit jaar stromen de kinderen uit naar een reguliere basisschool. De kinderen krijgen de volgende vakgebieden aangeboden: woordenschat, technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen.

Hoe nu verder op de basisschool?

Naast het sturen van dit document nodigen wij de leerkracht en/of de intern begeleider uit voor een warme overdracht. In dat gesprek hopen we jullie te kunnen helpen met tips en adviezen hoe deze leerling het beste verder begeleid kan worden. Uiteraard kunnen jullie ook altijd contact met ons opnemen als er hulp nodig is bij een bepaald vakgebied wanneer de leerling eenmaal bij jullie op school zit.

Als laatste willen wij nog wel even benadrukken dat het niet reëel is om van deze leerlingen, die nog maar zo kort in Nederland zijn, te verwachten dat ze zonder extra hulp of begeleiding het reguliere programma kunnen volgen. Ook de inspectie geeft aan dat de resultaten van deze leerlingen, de eerste vier jaar dat ze in Nederland zijn, niet meetellen als er gekeken wordt naar de leeropbrengsten van de school.

Met vriendelijke groet,

Team nieuwkomersgroepen Hugo de Grootschool
Thorbeckestraat 21
6828 TT Arnhem
026-4431926

Naam leerling:	Geschiedenis	Beginsituatie	Doel na 40 weken
Geslacht:	Onderwijs in eigen land:	Woordenschat:	Woordenschat:

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - burg.hof@hugodegrootschool.nl - jasmine.gastma@hugodegrootschool.nl

Geboortedatum: Geboorteland: Nationaliteit: Thuis taal: Datum instroom: Allergie/medicatie: Foto ja/nee:	Onderwijs in Nederland: In Nederland sinds: Wel/niet geletterd:	Technisch lezen: Taal/ spelling: Rekenen:	Technisch lezen: Taal/ spelling: Rekenen: Verwachte uitstroom: Verwachte uitstroomdatum: Uitstroomdatum:
--	---	---	---

Aandachtspunten vanuit de intake.

--

Factoren die het leerproces kunnen belemmeren of positief kunnen beïnvloeden.

	Stimulerende factoren	Belemmerende factoren	Ondersteuningsbehoefte
Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling en zelfredzaamheid			Structuur bieden Taalmaatje legt regels en routines van de school/klas uit.
Omgang met medeleerlingen			Met veel klasgenoten laten kennismaken. Met wie speel ik graag, met wie werk ik graag?
Omgang met leerkrachten	respectvol, vriendelijk, behulpzaam		Positieve feedback geven. Veiligheid bieden.
Cognitieve ontwikkeling			Aanbod op kennisniveau.
Didactische ontwikkeling en leren		Onderbroken leerproces en verandering van taal.	Leerlijn volgen, hiaten wegwerken, versnellen waar kan.
Werkhouding	Gaat serieus om met schoolwerk en		Werkmaatje laten helpen.

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - burg.hof@hugodegrootschool.nl - jasmine.gastma@hugodegrootschool.nl

	huiswerk.		Vertalen wat er gemaakt moet worden en hoe we dat doen.
Lichamelijke motoriek (grob, fijn, schrift) Waarneming (zien, horen)	voldoende		blokschrift. Instructie rompleters en stokletters. Instructie hoofdletters en kleine letters.
Thuis situatie:		Woont in een azc. De kamers zijn klein. Er zijn geen aparte slaapkamers.	Veiligheid en structuur bieden - zeker ook bij zwemles. Op korte termijn even bij ouders op bezoek.

Observatie van de leerling:

--

Overzicht behaalde resultaten met niet-methode gebonden toetsen.

Aangeboden onderdelen:

TAK
AVI
DMT

CITO spelling 3.0
Klanken
Grafemen

BOOM toets rekenen en wiskunde 2019 en Bareka

Benodigde doelen zie bijlagen.

Vakgebied	Start leerling Datum:	signalering 1 Datum:	signalering 2 Datum:	signalering 3 Datum:	signalering 4 Datum:
Technisch lezen AVI	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:

De signaleringsmomenten zijn: medio oktober, medio januari, medio maart, medio juni

De afnamemomenten zijn: medio januari en juni

De afnamemomenten zijn: medio januari en juni
Afname bij minimale beheersing van kern 6 VLL voor NK 2
Afname na aanbod van de eerste zes categorieën van Staal

Vakgebied	Startafname Datum:	Week 4 Datum:	Week 8 Datum:	Week 12 Datum:	Week 20 Datum:
-----------	-----------------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------

Grafemen	goed - sec	goed - sec	goed - sec	goed - sec	goed - sec
Klanken	goed				

verklaring van de kleuren bij correct en vlot::
zwarte letters nog niet gemaakt
groene letter is goed
rode letters is onvoldoende , voldoet nog niet aan de gestelde criteria

Vakgebied	Week 20		Week 40	
TAK <i>Passief</i> <i>Actief</i>	Passief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog	Passief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog
	Actief Score:	Laag Gemiddeld	Actief Score:	Laag Gemiddeld

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E g-mail@leerkracht.nl - luis.hoff@foresonderwijs.nl
yasmine.gesme@foresonderwijs.nl

Woordenschat:	Hoog	Woordenschat:	Hoog
---------------	------	---------------	------

Interventies bij onvoldoende groei.

Interventies woordenschat Doel: Aanbod: Organisatie: Startdatum: Evaluatie: evaluatie:
Interventies lezen Doel: Aanbod: Organisatie: Startdatum: Evaluatie: evaluatie:
Interventies rekenen Doel: Aanbod: Organisatie: Startdatum: Evaluatie: evaluatie:

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E g-mail@leerkracht.nl - luis.hoff@foresonderwijs.nl
yasmine.gesme@foresonderwijs.nl

Interventies spelling Doel: Aanbod: Organisatie: Startdatum: Datum: Evaluatie: evaluatie:

Advies vervolgschool.

Advies voor plaatsing in groep:
Belangrijkste reden voor dit advies:

Bijlagen

Leerlijnen en streefdoelen (volgens René de Vos) vanuit de intake:

Leerlijn technisch lezen

Aantal weken	avi niveau						
	groep 3		groep 4, 5		groep 6, 7, 8		
	aanv. lezen t11	geletterd verwant taalgebied t12	geletterd niet verwant taalgebied t13	niet geletterd t14	geletterd verwant taalgebied t15	geletterd niet verwant taalgebied t16	niet geletterd t17
10	X	X	X	X	M3 / E3	Start / M3	Start / M3
20	X	Start / M3	X	X	M4 / E4	M3 / E3	M3 / E3

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - leerkracht@hugodegrootschool.nl

30	Start / M3	M3 / E3	Start / M3	Start / M3	E4/M5/E5	M4 / E4	E3 / M4
40	M3 / E3	E3 / M4	M3 / E3	M3 / E3	E5/M6/E6/M7	E4/M5/E5	M4 / E4

Leerlijn spelling

Aantal weken	cito spelling 3.0						
	groep 3	groep 4, 5			groep 6, 7, 8		
	aanw. spellen sp1	geletterd verwant taalgebied sp2	geletterd niet verwant taalgebied sp3	niet geletterd sp4	geletterd verwant taalgebied sp5	geletterd niet verwant taalgebied sp6	niet geletterd sp7
10	0	0	0	0	5	5	0
20	0	5	0	0	10	5	5
30	5	10	5	5	15	10	5
40	10	15	10	10	20	15	10

Leerlijn woordenschat

Aantal weken	aantal woorden, TAK			
	ob: groep 3, 4, 5		bb: groep 6, 7, 8	
	passief	actief	passief	actief
10				
20	1000	600	2000	1000
30				
40	2500	1800	4000	3200

Leerlijn rekenen

Aantal weken	BOOM toets rekenen en wiskunde						
	groep 3	groep 4, 5			groep 6, 7, 8		
	aans. rekenen r1	rekenvaardig verwant taalgebied r2	rekenvaardig niet verwant taalgebied r3	niet rekenvaardig r4	Rekenvaardig verwant taalgebied r5	Rekenvaardig niet verwant taalgebied r6	Niet rekenvaardig r7
10							

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootschool.nl - leerkracht@hugodegrootschool.nl

20	M3	M4, M5	M4	M3, E3	M6, M7, M8	M5, M6, M7	M4
30							
40	E3	E4, E5	E4	M4, E4	E6, E7, E8	E5, E6, E7	E4

Startniveau leerling bij binnenkomst

Leerlijn	aanvankelijk	verwant taalgebied*	niet verwant taalgebied	geen onderwijshistorie
Technisch lezen				
Spelling				
Woordenschat				
Rekenen				

Wanneer een kind in een nieuwkomersgroep van de Hugo de Grootschool start wordt er gekeken of het kind al onderwijs heeft gehad. Zo ja, dan wordt hij/zij geplaatst in de groep naar aanleiding van het advies van de vorige school. Zo niet, dan worden er starttoetsen afgenomen om te kijken op welk niveau het kind zit om van daaruit geplaatst te worden in de juiste groep. Er wordt dan ook een leerlingperspectief bepaald. Gedurende het jaar in de nieuwkomersgroep zullen de vorderingen in de gaten worden gehouden en indien nodig wordt het kind op een andere leerlijn geplaatst.

* Rene de Vos bedoelt hier de West-Europese talen met Latijns schrift mee.

Wij hebben de volgende lijst gemaakt: Duits – Engels – Deens – Noors – Zweeds – Italiaans – Spaans – Portugees – Frans – Iers – IJslands

Bijlage 2: leerlingperspectief, NK3 en NK 4

Hugo de Grootsschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootsschool.nl

I

Leerlingperspectief van de nieuwkomersgroepen

Naam leerling:

Hugo de Grootsschool Arnhem

Hugo de Grootsschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegrootsschool.nl

Beste collega's van de vervolgschool,

Hierbij het leerlingperspectief* van: **naam invullen**

We hebben geprobeerd om dit document zo volledig mogelijk in te vullen en we hopen dat we jullie op deze manier voldoende informatie verschaffen.

Wat wordt bedoeld met nieuwkomersschool?

Wij bieden tijdelijke opvang aan kinderen die de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen en daardoor nog niet in een reguliere klas les kunnen volgen.

Wij bieden de kinderen een programma aan op maat voor maximaal 1 jaar. Na dit jaar stromen de kinderen uit naar een reguliere basisschool. De kinderen krijgen de volgende vakgebieden aangeboden: woordenschat, technisch lezen, rekenen, spelling en begrijpend lezen.

Hoe nu verder op de basisschool?

Naast het sturen van dit document nodigen wij de leerkracht en/of de intern begeleider uit voor een warme overdracht. In dat gesprek hopen we jullie te kunnen helpen met tips en adviezen hoe deze leerling het beste verder begeleid kan worden. Uiteraard kunnen jullie ook altijd contact met ons opnemen als er hulp nodig is bij een bepaald vakgebied wanneer de leerling eenmaal bij jullie op school zit.

Als laatste willen wij nog wel even benadrukken dat het niet reëel is om van deze leerlingen, die nog maar zo kort in Nederland zijn, te verwachten dat ze zonder extra hulp of begeleiding het reguliere programma kunnen volgen. Ook de inspectie geeft aan dat de resultaten van deze leerlingen, de eerste vier jaar dat ze in Nederland zijn, niet meetellen als er gekeken wordt naar de leeropbrengsten van de school.

Met vriendelijke groet,

Team nieuwkomersgroepen Hugo de Grootsschool
 Thorbeckestraat 21
 6828 TT Arnhem
 026-4431926

Hugo de Groot School - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegroot.nl

Naam leerling: Geslacht: Geboortedatum: Geboorteland: Nationaliteit: Thuis taal: Datum instroom: Allergie/medicatie: Foto ja/nee:	Geschiedenis Onderwijs in eigen land: Onderwijs in Nederland: In Nederland sinds: Wel/niet geletterd:	Beginsituatie Woordenschat: Technisch lezen: Taal/ spelling: Rekenen:	Doel na 40 weken Woordenschat: 4000 passief, 3200 actief Technisch lezen: Taal/ spelling: Rekenen: Verwachte uitstroom: Verwachte uitstroomdatum: Uitstroomdatum:
--	--	--	--

Aandachtspunten vanuit de intake.

Factoren die het leerproces kunnen belemmeren of positief kunnen beïnvloeden.

	Stimulerende factoren	Belemmerende factoren	Ondersteuningsbehoefte
Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling en zelfredzaamheid			Structuur bieden Taalmaatje legt regels en routines van de schoolklas uit.
Omgang met medeleerlingen			Met veel klasgenoten laten kennismaken. Met wie speel ik graag, met wie werk ik graag?
Omgang met leerkrachten	respectvol, vriendelijk, behulpzaam		Positieve feedback geven. Veiligheid bieden.
Cognitieve ontwikkeling			Aanbod op kennisniveau.
Didactische ontwikkeling en leren	Wil graag leren.	Onderbroken leerproces en verandering van taal.	Leerlijn volgen, hiaten wegwerken, versnellen waar kan.

Hugo de Groot School - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegroot.nl

Werkhouding	Gaaf serieus om met schoolwerk en huiswerk.		Werkmaatje laten helpen. Vertalen wat er gemaakt moet worden en hoe we dat doen.
Lichamelijke motoriek (grob, fijn, schrift) Waarneming (zien, horen)	voldoende		Verbonden schrift. Instructie rompletters, lus- en stokletters. Instructie hoofdletters en kleine letters.
Thuis situatie:		Woon in een azc. De kamers zijn klein. Er zijn geen aparte slaapkamers.	Veiligheid en structuur bieden - zeker ook bij zwemles.

Observatie van de leerling:

Overzicht behaalde resultaten met niet-methode gebonden toetsen.

Aangeboden onderdelen:

TAK	Cito spelling 3.0	Boom toets rekenen en wiskunde 2019 & Bareka
AVI	Klanken	
DMT	Grafemen	

Benodigde doelen zie bijlagen.

Vakgebied	Startafname Datum:	Week 4 Datum:	Week 8 Datum:	Week 12 Datum:	Week 20 Datum:
Grafemen	goed - sec	goed - sec	goed - sec	goed - sec	goed - sec

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E [e-mail: leerkracht](mailto:leerkracht@hugosonderwijs.nl) - sharon.deweerd@hugosonderwijs.nl

Klanken	goed	goed	goed	goed	goed
---------	------	------	------	------	------

Vakgebied	Start leerling Datum:	signalering 1 Datum:	signalering 2 Datum:	signalering 3 Datum:	signalering 4 Datum:
Technisch lezen AVI	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:	Niveau: Minuten: Fouten: b/Vt:
DMT					
	Totaal: DLE:	Totaal: DLE:	Totaal: DLE:	Totaal: DLE:	Totaal: DLE:

De signaleringsmomenten zijn: medio oktober, medio januari, medio maart, medio juni

Vakgebied	Week 20		Week 40	
TAK Passief Actief	Passief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog	Passief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog
	Actief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog	Actief Score: Woordenschat:	Laag Gemiddeld Hoog

Vakgebied	Startafname Datum:	Afname 1 Datum:	Afname 2 Datum:
-----------	-----------------------	--------------------	--------------------

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E [e-mail: leerkracht](mailto:leerkracht@hugosonderwijs.nl) - sharon.deweerd@hugosonderwijs.nl

Taal/spelling CITO spelling 3.0	afgenomen toets: DLE: FN:	afgenomen toets: DLE: FN:	afgenomen toets: DLE: FN:
------------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

De afnamemomenten zijn: medio januari en juni
Afname na aanbod van de eerste zeven categorieën van Staal.

Vakgebied	Startafname Datum:	Afname 1 Datum:	Afname 2 Datum:
Rekenen Boom Rekenen/ Wiskunde Bareka - rekenmuurtje	Doelen: Groep 3: wel/niet beheerst Groep 4: Groep 5:	instructie:	Doelen: Groep 3: wel/niet beheerst Groep 4: Groep 5:

De afnamemomenten zijn: medio januari en juni

Interventies bij onvoldoende groei.

Interventies woordenschat

Doel:

Aanbod:

Organisatie:

Startdatum:

Evaluatiedatum:

Evaluate:

Interventies lezen

Doel:

Aanbod:

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegroot.nl - sharon.deweerd@foresonderwijs.nl

Organisatie:
Startdatum:
Evaluatiedatum:
Evaluatie:

Interventies rekenen

Doel:
Aanbod:
Organisatie:
Startdatum:
Evaluatiedatum:
Evaluatie:

Interventies spelling

Doel:
Aanbod:
Organisatie:
Startdatum:
Evaluatiedatum:
Evaluatie:

Advies vervolgschool.

Advies voor plaatsing in groep:

Belangrijkste reden voor dit advies:

Laatst behandelde stof:

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E leerkracht@hugodegroot.nl - sharon.deweerd@foresonderwijs.nl

technisch lezen: AVI
spelling: Staal categorieën: 1-
rekenen:
taalverzorging: Zien is Snappen:

Bijlagen

Leerlijnen en streefdoelen (volgens René de Vos) vanuit de intake:

Leerlijn technisch lezen

Aantal weken	avi niveau						
	groep 3	groep 4, 5			groep 6, 7, 8		
	aanv. lezen t1	geletterd verwant taalgebied t2	geletterd niet verwant taalgebied t3	niet geletterd t4	geletterd verwant taalgebied t5	geletterd niet verwant taalgebied t6	niet geletterd t7
10	X	X	X	X	M3 / E3	Start /M3	Start /M3
20	X	Start /M3	X	X	M4 / E4	M3 / E3	M3 / E3
30	Start /M3	M3 / E3	Start / M3	Start /M3	E4/M5/E5	M4 / E4	E3 / M4
40	M3 / E3	E3 / M4	M3 / E3	M3 / E3	E5/M6/E6/M7	E4/M5/E5	M4 / E4

Leerlijn spelling

Aantal weken	cito spelling 3.0						
	groep 3	groep 4, 5			groep 6, 7, 8		
	aanv. spellen sp1	geletterd verwant	geletterd niet	niet geletterd sp4	geletterd verwant	geletterd niet	niet geletterd sp7

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E [e-mail leerkracht](mailto:leerkracht@hugosonderwijs.nl) - sharon.deweerd@hugosonderwijs.nl

		taalgebied sp2	verwant taalgebied sp3		taalgebied sp5	verwant taalgebied sp6	
10	0	0	0	0	5	5	0
20	0	5	0	0	10	5	5
30	5	10	5	5	15	10	5
40	10	15	10	10	20	15	10

Leerlijn woordenschat

Aantal weken	aantal woorden, TAK			
	ob: groep 3, 4, 5		bb: groep 6, 7, 8	
	passief	actief	passief	actief
10				
20	1000	600	2000	1000
30				
40	2500	1800	4000	3200

Leerlijn rekenen

Aantal weken	BOOM toets rekenen en wiskunde						
	groep 3		groep 4, 5		groep 6, 7, 8		
	aanz. rekenen r1	rekensvaardig verwant taalgebied r2	rekensvaardig niet verwant taalgebied r3	niet rekensvaardig r4	Rekensvaardig verwant taalgebied r5	Rekensvaardig niet verwant taalgebied r6	Niet rekensvaardig r7
10							
20	M3	M4, M5	M4	M3, E3	M6, M7, M8	M5, M6, M7	M4
30							
40	E3	E4, E5	E4	M4, E4	E6, E7, E8	E5, E6, E7	E4

Startniveau leerling bij binnenkomst

Leerlijn	aankomelijk	verwant taalgebied*	niet verwant taalgebied	geen onderwijshistorie
Technisch lezen				
Spelling				

Hugo de Grootschool - Thorbeckestraat 21 6828 TT Arnhem - T 026-4431926 - E [e-mail leerkracht](mailto:leerkracht@hugosonderwijs.nl) - sharon.deweerd@hugosonderwijs.nl

Woordenschat				
Rekenen				

Wanneer een kind in een nieuwkomersgroep van de Hugo de Grootschool start wordt er gekeken of het kind al onderwijs heeft gehad. Zo ja, dan wordt hij/zij geplaatst in de groep naar aanleiding van het advies van de vorige school. Zo niet, dan worden er starttoetsen afgenomen om te kijken op welk niveau het kind zit om van daaruit geplaatst te worden in de juiste groep. Er wordt dan ook een leerlingperspectief bepaald. Gedurende het jaar in de nieuwkomersgroep zullen de vorderingen in de gaten worden gehouden en indien nodig wordt het kind op een andere leerlijn geplaatst.

* Rene de Vos bedoelt hier de West-Europese talen met Latijns schrift mee.
Wij hebben de volgende lijst gemaakt: Duits - Engels - Deens - Noors - Zweeds - Italiaans - Spaans - Portugees - Frans - Iers - IJslands

Taal leren met een dino

Achtergronden van een programma

Voor kinderen van 6 tot 12 jaar die 'nieuw' in Nederland komen is er nieuwkomersonderwijs, een jaar waarin ze in hoog tempo Nederlands leren om vervolgens in te stromen in het reguliere basisonderwijs. De grote verschillen in leeftijd, ontwikkeling en achtergrond tussen kinderen maken het nieuwkomersonderwijs tot complex onderwijs. In dit artikel worden de inhoud en de achtergrond geschetst van een nieuwe, samenhangende methode voor dit type onderwijs. Woordenschatonderwijs is daarin belangrijk, maar het gaat óók om andere aspecten van taal. Daarnaast is kennisverwerving van belang: taal en kennis gaan hand in hand. We gaan tevens in op de recente discussie over expliciet woordenschatonderwijs uit twee vorige afleveringen van Tijdschrift Taal.

Waarom een nieuwe methode?

Het aantal vluchtelingen in de wereld wordt steeds groter (UNHCR 2020) en daarnaast neemt binnen de Europese Unie de arbeidsmobiliteit steeds verder toe (CBS, 2019). Daardoor komen er meer anderstalige kinderen naar Nederland en naar verwachting zal dit aantal de komende jaren en mogelijk decennia blijven toenemen (CBS, 2020). Voor de kinderen in de basisschoolleeftijd bestaat in Nederland daarom het 'nieuwkomersonderwijs': een schooljaar waarin zij in een aparte klas intensief het Nederlands onderwezen krijgen, zodat ze daarna kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijs.

Nieuwkomersklassen zijn zeer heterogeen: kinderen variëren in leeftijd van 6 tot 12 jaar, ze komen uit verschillende culturen en hebben verschillende moedertalen. Sommige kinderen hebben weinig of nog helemaal geen onderwijs genoten en er is het hele jaar door een voortdurende in- en uitstroom van kinderen. Dit alles maakt het nieuwkomersonderwijs tot complex onderwijs dat vraagt om gespecialiseerde leerkrachten die goed moeten kunnen differentiëren, die over specifieke pedagogische en didactische kennis en vaardigheden dienen te beschikken en die creatief en vindingrijk zijn. Tegelijkertijd is het aanbod van leermiddelen voor deze leerlingen sterk versnipperd: veel leermiddelen richten zich op een deelgebied van de taal zoals mondelinge taalvaardigheid, woordenschat, lezen of grammatica. Ook daarbinnen bestrijken ze vaak maar een klein gebied: programma's voor woordenschat bieden bijvoorbeeld alleen zelfstandig naamwoorden aan, of woorden die betrekking hebben op een beperkt aantal onderwerpen. Er ontbreekt een evenwichtige aanpak waarin verschillende deelgebieden in samenhang onderwezen worden.

Dat leidt ertoe dat leerkrachten hun eigen onderwijs bij elkaar knippen en plakken: een stukje methode hier, een spelletje daar, deze werkvorm erbij en nog een paar werkbladen van internet. Dat kost veel tijd, en het ontbreken van heldere leerlijnen bij deze werkwijze maakt dat leerkrachten vaak worstelen met de vraag of ze wel het juiste doen.

Op basisschool Het Mozaïek in Arnhem liepen de leerkrachten van de nieuwkomersklassen tegen dezelfde problemen aan. Om te onderzoeken hoe het onderwijs aan deze groep kinderen duurzaam verbeterd kon worden, heeft de school een leerteam geformeerd bestaande uit nieuwkomersleerkrachten. Vervolgens is door externe deskundigen onderwijs ontwikkeld, in samenwerking met het leerteam. In een cyclisch proces zijn steeds lessenreeksen (thema's) geschreven, uitgevoerd, van feedback voorzien en herschreven. Dat heeft geresulteerd in een nieuw programma voor het nieuwkomersonderwijs: *Taalrex*, een programma waarin een dino(pop) de hoofdrol speelt.

Woordenschat blijft belangrijk

Het nieuwkomersonderwijs heeft tot doel dat kinderen die geen of nauwelijks Nederlands spreken, na een jaar kunnen deelnemen aan het reguliere basisonderwijs, in een klas met leerlingen van ongeveer dezelfde leeftijd. Om aan de reguliere lessen deel te kunnen nemen hebben leerlingen een ruime woordenschat nodig. Dit stelt hoge eisen aan het woordenschatonderwijs. Er is veel discussie over de wijze

voor het nieuwkomersonderwijs

waarop dit in reguliere taalmethoden en lessen gebeurt (Van Koeven & Smits, 2021). Van Koeven en Smits pleiten voor woordenschatontwikkeling aan de hand van rijke thema's, met een variatie aan rijke teksten en veel ruimte voor interactie. Zeker, woorden moeten zijn ingebed in een rijke kenniscontext want hun betekenis is daaraan verbonden: woordenschatverwerving en kennisontwikkeling gaan hand in hand (Scarcella 2003), en juist die verbinding is voorwaardelijk voor tekstbegrip (Hirsch 2006; Verhoeven & Perfetti 2011). Om onderwijs te kunnen volgen zullen leerlingen 95% van de woorden moeten begrijpen, óók als het rijk thematisch onderwijs betreft (Adolphs & Schmitt, 2003). Om die reden blijft intentioneel en expliciet woordenschatonderwijs nodig in het nieuwkomersonderwijs en ook voor veel NT2-kinderen in het reguliere onderwijs blijft dat zo. We moeten voorkomen het kind met het badwater weg te gooien en dat hoeft ook niet, want expliciet, intentioneel woordenschatonderwijs en rijke contexten sluiten elkaar niet uit. Integendeel, ze kunnen elkaar aanvullen en versterken. In Taalrex is expliciet, intentioneel woordenschatonderwijs daarom ingebed in rijke contexten. Die contexten lopen soms wel ver uiteen: van de supermarkt waar je boodschappen doet tot het oerwoud en haar bewoners. De kinderen moeten immers naast schoolse taal en kennis ook 'dagelijkse' taal leren. Om al die verschillende contexten te kunnen verbinden maakt Taalrex gebruik van het poppenspel: de leerkracht onderwijst in dialoog met een pop over de supermarkt, maar ook over de dieren in het oerwoud.

Poppenspel als leermiddel

Poppenspel is theater en theater is een krachtig middel om betekenis te geven aan taal. Er zijn nog meer aspecten die poppenspel geschikt maken voor het nieuwkomersonderwijs. Bij kinderen die zich nog niet of nauwelijks in het Nederlands kunnen uitdrukken, kan de pop dat voor hen doen waardoor er toch een vorm van gesprek is. De pop laat zien en horen hoe je vragen stelt. Hij leert Nederlands en de kinderen 'leren mee'. Een pop is verder klein, kleiner dan een kind en daardoor 'veilig', waardoor hij de rol van intermediair tussen leerkracht en kind kan vervullen. Omdat sommige kinderen in de nieuwkomersgroepen oorlogstrauma's hebben en angstig zijn, kan een handpop als intermediair juist voor hen ook belangrijk zijn.

Aanvankelijk vreesden de leerkrachten dat de oudere kinderen een pop kinderachtig zouden vinden. Niets bleek minder waar. Juist beginnende pubers houden van de pop, Rex genaamd. Rex is grappig en stoer maar ook kwetsbaar en gevoelig. Hij is kind met de kinderen en de kinderen leven (en leren) met hem mee. Dit is Rex (figuur 1).

Handpop Rex | ontwerp van D. Heitzer

Hoe werken de leerkrachten met Rex?

Vier dagen per week begint de dag met een 'taalkring' waarin de leerkracht een gebeurtenis of situatie met Rex uitspeelt, met elke dag nieuwe kennis en 20 tot 25 nieuwe woorden. Bijvoorbeeld 'de afwas doen' of 'naar de dierenruimte gaan'. De taalkring duurt 15 tot 25 minuten, de kinderen kijken en luisteren. De leerkracht praat tegen Rex en ook tegen de kinderen en Rex praat terug. De leerkracht stelt vragen aan Rex en Rex stelt vragen aan de leerkracht. En als Rex heel verbaasd of verontwaardigd is, dan roept hij wel eens wat!

Het taalgebruik van de leerkracht in de taalkring is gericht op het voorkomen en oplossen van het segmentatieprobleem, het herkennen van woorden in lopende spraak (Bacchini, 2012). De leerkracht 'tilt' de doelwoorden op in haar spraak en zij maakt gebruik van topicalisatie. Hier en daar is er interactie tussen leerkracht en kinderen, net als bij poppenkast. Dan stelt de leerkracht een vraag waarop kinderen met ja of nee kunnen antwoorden, bijvoorbeeld: 'Vinden jullie ook dat...?'. Op deze wijze kan de leerkracht begrip controleren. Maar de taalkring is geen gespreksactiviteit. De leerkracht en Rex geven samen aanschouwelijk onderwijs en gaan daarbij ook in dialoog met elkaar. Dat biedt veel gelegenheid tot herhaling en extra uitleg.

In de praktijk ziet dat er als volgt uit: de kinderen zitten in een halve kring vóór de leerkracht, zoals bij een voorstelling. De leerkracht heeft een tafel voor zich met wat rekwisieten, bijvoorbeeld doktersspullen, en kan vervolgens aan een ietwat angstige Rex uitleggen hoe een bezoek aan de huisarts verloopt. Op het digibord kunnen afbeeldingen getoond worden, bijvoorbeeld van een wachtkamer of een huisarts. Een bezoek aan de huisarts leent zich goed als situatie voor het aanbieden van woorden die betrekking hebben op emoties en sociale situaties. Maar ook onderwerpen uit het domein van wereldoriëntatie, zoals het industriële tijdperk, laten zich met Rex gemakkelijk uitleggen. Rex verbaast zich over de stoommachines en fabrieken. Hij is leergierig, stelt vragen en fungeert als aangever.

Naast kennis en woordenschat biedt Taalrex ook expliciet grammatica-onderwijs aan. Daarin speelt Rex ook een rol, bijvoorbeeld bij het inprenten van de grammaticale constructies 'van mij' en 'van jou' waarbij je met een hebbertige Rex spullen tussen jou en hem verdeelt. Ten slotte is Rex deelnemer bij gespreksactiviteiten in de kleine kring. Rex heeft een probleem, en wat kan Rex daaraan doen? De kinderen denken daarover na en brengen hun gedachten onder woorden. Dergelijke gesprekken in de kleine kring lokken de intensieve interactie uit die mondelinge taalvaardigheid het beste bevordert (Damhuis & Litjens, 2003). In de loop van de dag speelt Rex zo een rol in allerlei verschillende leeractiviteiten.

Leerlijnen en leerstof

Taalrex kent een leerlijn woordenschat, een leerlijn grammatica en een leerlijn gesprekken.

De leerlijn woordenschat omvat zo'n 3300 woorden. Het woordenschaataanbod is deels gebaseerd op de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters (Mulder, Timman & Verhallen, 2009) en de Woordenlijst Amsterdamse Kinderen (Kuiken & Droge, 2010). Er is aandacht voor schooltaalwoorden zoals vaststellen en de uitkomst en ook figuurlijk taalgebruik komt aan bod. Aanvankelijk gaan de taalkringen over dagelijkse situaties met dagelijkse taal, maar al snel komt er kennis van de wereld met meer academische taal aan bod. Die kennis en taal hebben de kinderen nodig om het reguliere onderwijs te kunnen volgen, vooral in de hogere groepen.

De leerlijn grammatica omvat werkwoorden (vervoeging, tijden), voornaamwoorden (soorten), functiewoorden zoals voegwoorden en vraagwoorden, zinsconstructies (woordvolgorde) en woordvorming (meervoud en verbuiging).

De leerlijn gesprekken bestaat uit gespreks-onderwerpen die aansluiten op de inhoud van de taalkringen en die aanzetten tot beschrijven, vergelijken en redeneren.

Voor andere onderdelen zoals schrijven (stellen), spelling, rekenen en technisch lezen zijn binnen Taalrex geen leerlijnen opgenomen omdat daarvoor genoeg geschikte (reguliere) methodes voorhanden zijn.

Opbouw en lesactiviteiten

Het programma omvat 40 weken onderwijs, verdeeld over vier blokken van 10 weken. In het eerste (basis)blok leren kinderen de basale en noodzakelijke taal om grip op hun directe omgeving te krijgen. In blok 2, 3 en 4 is de moeilijkheidsgraad gelijk, maar de (kennis)onderwerpen en de woorden van de taalkringen zijn verschillend. Alle kinderen doorlopen eerst het basisblok en kunnen daarna instromen in het blok waar de gevorderde kinderen mee bezig zijn. Dat kan blok 2, 3 of 4 zijn. Een leerkracht werkt met de nieuwste instromers in blok 1 en met de rest van de groep in één van de andere blokken, dus nooit in meer dan twee blokken tegelijk. Dat vereenvoudigt het lesgeven. Ieder blok kent dezelfde vijf thema's in dezelfde volgorde, die elk twee weken duren. Na elk blok is er een toetsing. De opbouw van het programma is erop gericht om inherent complex onderwijs voor leerkrachten en kinderen zo eenvoudig en overzichtelijk mogelijk te houden.

De taalkring is het fundament van de dag. De kennis en woorden uit de taalkring komen in de loop van de dag herhaaldelijk terug in andere lesactiviteiten: gesprekken, lezen, schrijven, buitenspel, tekenen, knutselen, dramatische expressie.

Verspreid over de dag en week zijn er verschillende werkvormen waarin de woorden los worden gememoriseerd. Het herhalen van woorden als losse eenheden vergemakkelijkt het leren van woorden bij beginnende taalleerders (Bacchini 2012). Bij het memoriseren wordt van receptief naar productief ingeoeft en wordt er met steeds langere intervallen herhaald (Pimsleur, 1967; Baddeley, 1990). De kinderen oefenen daarbij ook zelfstandig met apps als TinyTap en SuperMemo.

Het principe van de taalkring

De kern van Taalrex is de inbedding van intentioneel en expliciet taalonderwijs in rijke contexten. Dit principe vinden we vooral terug in de taalkring. De taalkring is deels gebaseerd op de taalverwervings-theorie van Nelson, beschreven in haar boek *Language in Cognitive Development* (Nelson, 1996). In de kern van haar theorie ontstaan kennis en taal bij jonge kinderen in dagelijkse gebeurtenissen zoals eten, in bad gaan, naar bed gaan, et cetera. Die steeds terugkerende gebeurtenissen worden door de ouders 'gevoed' met taal, waardoor kinderen de kans krijgen de werkelijkheid te begrijpen en tegelijkertijd de taal te verwerven. Zo'n gebeurtenis, bijvoorbeeld naar bed gaan, bestaat dan uit je pyjama aandoen, tandenpoetsen, knuffel pakken, ingestopt worden (...), totdat het licht uitgaat en vader of moeder de kamer verlaat. Het is een samenhangende reeks handelingen, al dan niet vergezeld met objecten. Dit model voor taal- en kennisverwerving van Nelson ligt aan de basis van de taalkring: het is een 'gebeurtenis', een reeks van handelingen uitgevoerd door de leerkracht en Rex, gevoed met taal.

In de taalkring krijgen de kinderen bovendien zowel auditieve, visuele, motorische als emotionele informatie in één verband multimedial aangereikt waardoor verschillende geheugensporen gebruikt worden. Daardoor worden woorden sneller en beter geleerd (Pot, 2018). Kinderen hoeven daarvoor overigens niet zelf te bewegen of te handelen: alleen al het zien van handelingen, uitgevoerd door de leerkracht en/of Rex activeert het brein op zo'n manier alsof die handelingen zelf worden uitgevoerd (Wilson, 2002).

Een laatste kenmerk van de taalkring ten slotte is de verhalende structuur. Dat leidt tot meer aandacht, meer begrip en beter onthouden (Willingham, 2004; Newkirk, 2014). De taalkring is dan uiteindelijk een *verhalende* gebeurtenis die meerdere zintuigen en de motoriek van de taalleerder aanspreekt.

Aannames achter woordenschatonderwijs

Het hierboven beschreven model van de taalkring sluit aan op de visie van Kintsch en Mangalath (2011) op de verwerking van woordbetekenissen in het brein. Die visie verschilt op een aantal punten wezenlijk van de aannames waarop veel van het huidige woordenschatonderwijs gestoeld is. Om dat onderscheid goed voor het voetlicht te brengen is het nodig om eerst te onderzoeken welke die aannames zijn.

Veel woordenschatonderwijs gaat uit van het idee dat in het brein een mentaal lexicon is opgenomen waarin woordbetekenissen 'kant en klaar' zijn opgeslagen. Een soort woordenboek in je hoofd dat je kunt uitbreiden door steeds nieuwe woorden met hun betekenis erbij te leren. In veel taalmethoden leidt dit tot het aanbieden en leren van woordenboekdefinities bij losse woorden die uit een verhaaltje geselecteerd zijn. Dat roept problemen op, want de betekenis van een woord komt voort uit de context waarin een woord is gebruikt. Die context kan heel verschillend zijn. Bij de slager is 'kip' vlees dat in de vitrine ligt, op de boerderij is 'kip' een dier dat in het kippenhok eieren legt en in de biologieles is 'kip' een *gedomesticeerde* vogelsoort uit de orde der hoendervogels. Er zijn nog meer contexten waarin kippen voorkomen en een definitie van 'kip' die geldt in al die contexten bestaat niet (Barclay, Bransford, Franks, McCarrell & Nitsch, 1974). Daardoor stoken woordenboekdefinities vaak niet goed met de betekenis van een woord binnen de context waarin het woord gebruikt is. Bovendien hebben woordenboekdefinities door hun algemene en dus abstracte karakter een hoge leerlast, wat het leren hindert. In de praktijk van de les gaan deze definities vaak over de hoofden van de kinderen heen, ze worden niet begrepen en beklijven niet.

Dit 'woordenboekmodel' leidt ook tot veelvuldig gebruik van taxonomieën waarin losse woorden gerangschikt worden, zoals de bekende woordparaplu. Taxonomieën zijn een belangrijk middel om kennis te ordenen in ons onderwijs, maar dat wil niet zeggen dat het aanbieden van woorden in taxonomieën ook geschikt is om woorden te onderwijzen. Kinderen denken niet in taxonomieën, want de wereld dient zich niet aan in een geordende taxonomie met afgebakende categorieën. Kinderen denken veeleer in verzamelingen op basis van functionele relaties in de werkelijkheid (Schneider & Pressley, 2010). Ze associëren *laars* met *regen*, *nat*, *plas* en *paraplu*, met een situatie in de werkelijkheid, en niet met een taxonomie van schoenen met daaronder *laars*, *sandaal*, *slof*, *klomp*, *sportschoen*. Het gebruik van taxonomieën bij het leren van woorden leidt bovendien tot extra belasting van het werkgeheugen (Schneider & Pressley, 2010), wat het leren belemmert. Ook bij de zogenaamde 'woordtrappen' gelden soortgelijke bezwaren. In een woordtrap zijn woorden trapsgewijs op 'betekeniskracht' gerangschikt, bijvoorbeeld *glimlachen*, *lachen*, *schaterlachen*, *gieren* en *brullen*. Maar kinderen associëren *lachen* niet met een woordtrap maar met iets grappigs of met iets waar je blij van wordt. Daarbij komt dat *glimlachen* geen zwakke vorm van *gieren* of *brullen* is, het is iets heel anders en wordt in een andere context gebruikt. Het woordenboekmodel met woordtrappen en woordparaplu's gaat voorbij aan de context waarin

woorden gebruikt worden en slaat daardoor vaak de plank mis. Dit lijkt niet de meest geschikte aanpak voor het snel leren van veel woorden.

Een ander model voor (expliciet) woordenschatonderwijs

Taalrex werkt daarom vanuit een ander model, het model van Kintsch en Mangalath (2011). Hierin zijn woordbetekenissen ingebed in 'situaties' waarin de woorden gebruikt worden. Geen woordenboek dus met definities, maar meer een landschap van herinneringen waarin betekenissen zijn ingebed en waaraan beelden en gevoelens verbonden zijn. Hoe werkt dit model? Een woord wordt gehoord of gebruikt in een bepaalde situatie of context, en vanuit de herinnering aan die situatie(s) wordt steeds opnieuw betekenis geconstrueerd wanneer het woord in een nieuwe, andere context gehoord of gebruikt wordt. Die nieuwe situatie wordt dan als nieuwe herinnering opgeslagen in het brein en zo groeit, naarmate iemand woorden vaker in verschillende contexten ontmoet, het aantal 'bouwstenen' waaruit steeds sneller en nauwkeuriger de betekenis van een woord geconstrueerd kan worden. Zo ontstaat vloeiendheid.

Bij Taalrex vertaalt dit model van Kintsch en Mangalath zich allereerst naar het aanbieden van woorden in een krachtige situatie of context: de taalkring. Door én binnen de taalkring krijgen de woorden betekenis. Het is de 'situatie' waarin kinderen nieuwe woorden voor het eerst ontmoeten en in de loop van de dag horen en gebruiken ze die woorden in steeds weer andere krachtige contexten. Er wordt weinig met definities gewerkt maar veel met het geven van (verschillende) voorbeelden waarin woorden figureren, omdat voorbeelden contexten zijn die betekenis geven aan woorden.

Het is de verscheidenheid aan contexten en de kracht daarvan die woorden betekenis verleent en leidt tot verwerving van nieuwe woorden. Dit principe - het gebruiken van krachtige en rijke contexten - komt overeen met de aanpak die Van Koeven en Smit voorstaan. Ten slotte is het juist ook de inbedding van betekenissen in verschillende (kennis)contexten die de kansen biedt om tegelijk woorden én kennis van de wereld aan te bieden. En dat is wat nieuwkomers nodig hebben (Gibbons, 2008).

Literatuur

- Adolphs, S., Schmitt, N. (2003). *Lexical coverage of spoken discourse*. *Applied Linguistics*, 24(4), 425-438.
- Bacchini, S. (2012). *Eerste hulp bij tweede taal: experimentele studies naar woordenschatdidactiek voor jonge tweede-taalwervers*. 's-Hertogenbosch: Uitgeverij BOXPress.
- Baddeley, A. D. (1990). *The development of the concept of working memory: implications and contributions of neuropsychology*. In G. Vallar & T. Shallice (Eds.), *Neuropsychological impairments of short-term memory* (pp. 54-73). Cambridge University Press.
- Barclay, J. R., Bransford, J. D., Franks, J. J., McCarrell, N. S., & Nitsch, K. (1974). *Comprehension and semantic flexibility*. *Journal of Verbal Learning & Verbal Behavior*, 13(4), 471-481. [https://doi.org/10.1016/S0022-5371\(74\)80024-1](https://doi.org/10.1016/S0022-5371(74)80024-1)
- CBS. <https://dashboards.cbs.nl/v3/Migrantenmonitor/>
- CBS. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/50/prognose-bevolkingsgroei-trekt-weer-aan>
- Damhuis, R., & Litjens, P. (2003). *Mondelinge Communicatie. Drie werkwijzen voor mondelinge taalontwikkeling*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.
- Gilbert, P. (2008). *It was taught good and I learned a lot: Intellectual practices and ESL learners in the middle year*. *Australian Journal of Language and Literacy*, 31(2), 155-73.
- Hirsch, E.D. (2006). *The Case for Bringing Content into the Language Arts Block and for a Knowledge-Rich Curriculum Core for all Children*. *American Educator*, 2006, spring 2006. <https://www.aft.org/periodical/american-educator/spring-2006/building-knowledge>
- Kintsch, W. & Mangalath, P. (2011). *The Construction of Meaning*. Colorado: University of Colorado.
- Kuiken, F. & Droge, S. (2010). *Woordenlijst Amsterdamse Kinderen*. Amsterdam: ITTA - Instituut voor Taalonderzoek.
- Mulder, F., Timman, Y., Verhellen, S. (2009). *Basissamenlijst Amsterdamse Kleuters*. Amsterdam: ITTA - Instituut voor Taalonderzoek.
- Nelson, K. (1995). *Language in Cognitive Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Newkirk, T. (2014). *Minds Made for Stories. How We Really Read and Write Informational and Persuasive Texts*. Portsmouth: Heinemann.
- Pimsleur, P. (1967). *A Memory Schedule*. *The Modern Language Journal*, Vol. 51, No. 2 (Feb., 1967), pp. 73-75.
- Pot, H. (2018). *Tweedetaal leren met handen en voeten. Studies naar de effecten van Total Physical Response bij vierjarige beginnende tweedetaalvaarders*. Enschede: Ipskamp Printing.
- Scarcella, R. (2003). *Academic English: A Conceptual Framework*. The University of California Linguistic Minority Research Institute. Technical Report 2003-1.
- Schneider, W., Pressley, M. (2010). *Memory Development Between Two and Twenty*. New York: Psychology Press.
- UNHCR Flagship reports. *Global Trends forced displacement in 2020*. <https://www.unhcr.org/flagship-reports/globaltrends/>
- Van Koeven, R., Smits, A. (2021). *Expliciet woordenschatonderwijs voor alle leerlingen?* *Tijdschrift taal*, 2021, jaargang 11, nr 18.
- Verhoeven, L. and Perfetti, C. A. (2011). *Introduction to this Special Issue: Vocabulary Growth and Reading Skill*. *Scientific Studies of Reading*, 15: 1, 1-7.
- Willingham, D. (2004). *The privileged status of story*. <https://www.aft.org/periodical/american-educator/summer-2004/asf-cognitive-scientist>

Wat vinden de kinderen en leerkrachten van Taalrex?

Taalrex wordt inmiddels in alle nieuwkomersgroepen in Arnhem gebruikt en de ervaringen zijn positief. De leerkrachten hebben toetsen gemaakt die na ieder blok worden afgenomen. Daarin worden 40 random geselecteerde woorden zowel receptief als productief getoetst, ongeveer 5% van het aantal doelwoorden per blok. De kinderen halen gemiddeld 75-80% op de productieve toets en 85-90% op de receptieve toets. Dat zijn dezelfde cijfers als de streefnorm van de tussentoetsen bij *Mondeling Nederlands Nieuw*, waar de leerkrachten voorheen mee werkten. De kinderen krijgen met behulp van Taalrex een bijna dubbel zo groot aanbod in woorden en kennis. Er is dus meer gelegenheid om te leren. Dit laten de resultaten ook zien: die zijn fors omhoog gegaan.

In de dagelijkse gespreksactiviteiten slagen de kinderen er steeds beter in om hun gedachten en gevoelens onder woorden te brengen. Veel aandacht voor het uitbreiden van kennis van de wereld leidt ook tot beter tekstbegrip. Nieuwkomers kunnen bijvoorbeeld een geschiedenis-tekst over de industriële revolutie uit de zaakvakmethode 'Brandaan' lezen, nadat ze een taalkring over het stoomtijdperk in de 19e eeuw hebben gehad. Zij slagen erin veel (eenvoudige) teksten en boekjes te lezen die aansluiten op de inhoud en thema's in de taalkringen.

Over de hele linie ervaren leerkrachten dat de kinderen met Taalrex sneller en beter Nederlands leren. Daarbij helpt het ook dat de lessen volledig zijn uitgeschreven. Leerkrachten hoeven hun lessen niet meer zelf te maken maar kunnen al hun energie richten op het geven van goed onderwijs. Last but not least ontwikkelen de kinderen een sterke band met Rex, wat het leren ten goede komt. Ze praten over en met Rex, ze maken tekeningen voor Rex en hij krijgt cadeautjes op zijn verjaardag. Rex gaat mee naar de gymles en mee op excursies en schoolreisje. Rex is niet alleen een didactisch hulpmiddel, hij is een dierbare klasgenoot geworden. Dat blijkt ook uit het antwoord op de vraag uit een oefening (figuur 2).

Betekenis van Rex als intermediair

Alois Ruitenbeek schoolt leerkrachten in het geven van NT2-onderwijs en schrijft onderwijsprogramma's. Samen met Marja Tutert (dramaturg) is hij de auteur van Taalrex, waaraan ook Sylvia Bacchini (grammaticalesen en advies) en Hanneke Pot (advies) meegewerkt hebben. Daarnaast is hij auteur van het programma Taalmozaïek voor peuters en kleuters en werkt hij momenteel samen met OBS het Mozaïek aan de ontwikkeling van thematisch onderwijs voor de groepen 4 t/m 8.

Bijlage 3 Kwaliteitskaart klankonderwijs

Kwaliteitskaart Hugo de Grootschool

Onderwerp	Klankonderwijs nieuwkomersgroepen
Bestemd voor	Leerkrachten
Verantwoordelijke	leerkrachten nieuwkomers KC en directie (monitoring en controle)
Datum laatste aanpassing	10-11-2023

De reguliere groepen zijn niet meegenomen in deze kwaliteitskaart.

Wat
Met deze kwaliteitskaart wordt op een heldere manier een doorlopende lijn weergegeven voor het klankonderwijs aan de nieuwkomersgroepen in de onder-, midden-, en bovenbouw op de Hugo de Grootschool. Een klank wordt aangeboden op de volgende manier: - het horen van de klank - het zeggen van de klank - het klankgebaar uitbeelden - het schrijven van de klank
Waarom
Het geven van klanklessen is cruciaal voor het onderwijs aan nieuwkomers. De klanken van de Nederlandse taal komen soms niet voor in andere talen en worden dan niet herkend door de leerlingen. Het is daarom goed om de leerlingen daar bewust van te maken en de Nederlandse klanken expliciet aan te leren. Het onderscheiden van de verschillende klanken in de Nederlandse taal is belangrijk voor het horen, het zeggen en het schrijven van de juiste klanken en letters.
Wanneer

- **onderbouw**
Frequentie: dagelijks 10 minuten. Een week lang dezelfde klank. De planning van de klanken is gekoppeld aan de thema's van taalmozaïek. Op de donderdag wordt er een les beginnende geletterdheid gegeven, gekoppeld aan dezelfde klank. Voor een overzicht van de planning van de klanken binnen de thema's, zie bijlage.
- **middenbouw**
Frequentie: dagelijks 10 minuten. Elke dag een nieuwe klank. De volgorde van de klanken in Veilig Leren Lezen wordt aangehouden. Na de kerstvakantie wordt er een tweede niveaugroep gestart. Ook is er ruimte voor herhalingsweken bij moeilijkheden in verschillende klanken. Er wordt extra geoefend met de moeilijke klanken en tweetekenklanken.
- **bovenbouw**
Frequentie: dagelijks 10 minuten. Elke dag worden alle korte, lange en tweetekenklanken aangeboden aan de hele groep. Afhankelijk van de letterkennis van de individuele leerlingen worden ook de medeklinkers aangeboden. Niet geletterden krijgen in het begin eerst de korte en lange klanken aangeboden in een aparte niveaugroep. De volgorde van klanken bij de overige leerlingen is afhankelijk van de populatie die op dat moment in de klas is. Is er een bepaalde klank- moeilijkheid, dan wordt daar op ingespeeld.

Hoe aan te bieden?

- **Onderbouw**
 - Uitspreken van de klank door de leerkracht met het klankgebaar. Leg de nadruk op de mondvorming. Het klankteken wordt getoond.
 - Uitspreken van de klank door de leerlingen. Check de mondvorming van de leerlingen. Elke leerling kijkt in het spiegeltje hoe dat eruit ziet.
 - Oefening met auditieve discriminatie. (Stijgen en dalen). Hoor je de klank, ga dan staan.
 - Laten zien en voorzeggen/nazeggen van woorden met de klank. Voor elke klank zijn woordkaartjes beschikbaar.
 - Oefening met auditieve discriminatie (stijgen en dalen). Hoor je het woord met de klank, ga dan staan.
- **Middenbouw**
 - Het letterfilmpje van VLL wordt getoond en stopgezet bij de uitspraak van de klank. De leerkracht doet het gebaar en de klank voor, de leerlingen doen het na. Leg de nadruk op de mondvorming en check dit bij de leerlingen.
 - Leerkracht zegt alle aangeleerde klanken in de volgorde van korte klanken, lange klanken, tweetekenklanken en medeklinkers. De leerkracht laat hierbij de klankgebaren zien en vormt de klank en het gebaar bij de juiste klankkaarten. Deze klankkaarten zijn voorzien van de kleurcodering van Taal in Blokjes. Leg de nadruk op de mondvorming en check dit bij de leerlingen.

- Daarna doet de leerkracht bovenstaande stap met de leerlingen samen. Vervolgens doen de leerlingen dit nog een keer, maar dan alleen. Let op mondvorming en klankgebaar.
 - De leerkracht flitst alle aangeleerde klanken in de volgorde van korte klanken, lange klanken, tweetekenklanken en medeklinkers. Vervolgens flitst de leerkracht deze klanken door elkaar.
 - Auditief beluisteren van de klank. Welke klank hoor je? (Bijv. o of oo). Hierbij worden de klanken die moeilijker te onderscheiden zijn naast elkaar aangeboden.
 - Auditief woorden maken met de klank van de dag. Door middel van beurtstokjes worden beurten gegeven.
 - Controle van begrip: welke klank hoor je? De leerkracht zegt de klank en de leerling schrijft het juiste grafeem op het wisbordje.
- **Bovenbouw**
 - Leerkracht noemt alle klanken op van de korte en de lange klanken. De leerkracht laat hierbij de klankgebaren zien en vormt de klank en het gebaar bij de juiste klankkaarten. Deze klankkaarten zijn voorzien van de kleurcodering van Taal in Blokjes. Leg de nadruk op de mondvorming en check dit bij de leerlingen.
 - Daarna doet de leerkracht de bovenstaande stap met de leerlingen samen. Vervolgens doen de leerlingen dit nog een keer, maar dan alleen. Let op mondvorming en klankgebaar.
 - Daarna volgen de tweetekenklanken op dezelfde wijze (voor-koor-door).
 - De leerkracht flitst de korte klanken afzonderlijk, daarna de lange klanken afzonderlijk. Vervolgens flitst de leerkracht de korte en lange klanken door elkaar.
 - Deze stap (flitsen) wordt daarna herhaald met de tweetekenklanken.
 - Auditief beluisteren van de klank. Welke klank hoor je? (Bijv. o of oo). Hierbij worden de klanken die moeilijker te onderscheiden zijn naast elkaar aangeboden.
 - Auditief woorden maken met de klank van de dag. Door middel van beurtstokjes worden beurten gegeven.
 - Controle van begrip: welke klank hoor je? De leerkracht zegt de klank en de leerling schrijft het juiste grafeem op het wisbordje.

Hoe te oefenen?

Voorbeelden om de klanken op een interactieve manier te oefenen.

- **Stijgen / dalen**

Noem een rijtje met allemaal klinkers: 'Ga staan als je de **aa** hoort'. Noem op: '**uu, oe, aa, ie, oo, aa, uu, ie**'. Dit zijn klanken met een groot contrast. Gebruik geen minimale paren zoals a-aa. Het geeft niet als leerlingen de klinker nog niet kunnen horen en elkaar nadoen. Door dit soort oefeningen vaker te doen, leren ze langzamerhand preciezer te luisteren en de klank wel te herkennen.

- **Stijgen / dalen**

Noem een rijtje met de naam van een leerling met de klinker: 'Hoor je **Nadia**, dan ga je

staan: Simon, **Nadia**, Peter, Jeffrey, Anna, Younes, **Nadia**, Chantal, Miriam'. Enzovoort.

- **Stijgen / dalen**

Noem een woord met de klinker **aa**. Noem de woorddrijtjes op en zeg dat de leerlingen moeten gaan staan als ze het woord **raam** horen: 'klas, **raam**, stoel, deur, tafel, **raam**, enzovoort'.

Het stijgen en dalen wordt in het kopje 'Hoe aan te bieden?' toegelicht in de verschillende bouwen. Dus gaan staan kan ook vervangen worden door het geven van een klap of het geven van een beurt door middel van de beurtstokjes.

Visuele ondersteuning

- **Onderbouw**

Centraal in de groep staat een klanktafel. Op de klanktafel staat het letterbord van VLL die elke week wordt aangevuld met de klank die die week centraal staat. Daarnaast staan op de tafel de kaartjes met afbeeldingen van de klank. Eventueel aangevuld met echte materialen zoals een reep (**ee**). Ook hangt er een kaartje met het klankgebaar en een doosje met spiegeltjes.

- **Middenbouw**

Centraal in de groep hangt een klankbord van VLL. Deze letters zijn voorzien van de kleurcodering van Taal in Blokjes. Daarnaast wordt de klank van de dag op een centrale plek in de klas uitgelicht. Naast de letter hangt de afbeelding van het klankgebaar. Boven de wandplaten hangen de korte, lange en tweetekensklanken in de kleurcodering van Taal in Blokjes.

- **Bovenbouw**

Centraal in de groep hangt een klankbord van VLL. Deze letters zijn voorzien van de kleurcodering van Taal in Blokjes. Daarnaast wordt de letter van de dag op een centrale plek in de klas uitgelicht. Boven (of onder) de wandplaten hangen de korte, lange en tweetekensklanken in de kleurcodering van Taal in Blokjes.

De klanken worden op het bord van de doelen uitgelicht. Naast de letter hangt de afbeelding van het klankgebaar.

Afspraken

Monitoring onderbouw:

Tijdens het aanbieden van de klanken worden de kinderen geobserveerd. Observaties worden 3 keer per jaar verwerkt in het leerlingperspectief.

Monitoring middenbouw/bovenbouw:

Monitoring middenbouw middels de kerntoetsen van VLL.

De afname gebeurt mondeling en individueel. Herkent het kind de klank en de letter?

De monitoring wordt opgenomen in het leerlingperspectief.

-dag 1: Afname alle klanken

-week 4: Afname alle klanken

-week 8: Afname alle klanken: actief/passief

-week 12: Afname ontbrekende klanken

-week 20: Afname ontbrekende klanken

Bij niet beheersen, nemen we daarna iedere 4 weken nog steeds de klanken af.

De informatie over klankonderwijs hebben we geput uit het boek “Zien is snappen” van Josée Coenen. We gebruiken de letterfilmpjes van Veilig leren lezen. We gebruiken de klankgebaren van de website www.zoleerjekinderenlezenenspellen.nl. Ter ondersteuning gebruiken we ook de kleurcodering van Taal in Blokjes.

Meerjarenplan klankonderwijs.

- Schooljaar 2023/2024
 - September/oktober 2023: kijken bij elkaar. Hoe worden de lessen gegeven? Doen we het nog zoals we afgesproken hebben volgens de kwaliteitskaart? We evalueren dit in het leerteam.
 - April/mei 2024: kijken bij elkaar. Hoe worden de lessen gegeven? Doen we het nog zoals we afgesproken hebben volgens de kwaliteitskaart? Verdieping van klankonderwijs. We evalueren dit in het leerteam.
 - Hoe geven we vorm aan de integratie van het klankonderwijs binnen het vakgebied technisch lezen en spelling (Taal in Blokjes)?
- Schooljaar 2024/2025
 - Klankonderwijs blijft op de agenda staan zodat we blijven doen wat we afgesproken hebben en we kijken waar we ons onderwijs op dit gebied eventueel kunnen verdiepen.
 - Evalueren van integratie van het klankonderwijs binnen technisch lezen en spelling (Taal in Blokjes).

Bijlage

Overzicht van de planning van de klanken binnen de thema's in de onderbouw:

- welkom: s, oo, aa, w
- huis en wonen : h, ui, uu
- kinderboekenweek: b, oe, k

- herfst: p, m, u
- sint: ie, ee, r
- kerst: d, k

- ziek en gezond: z, i, ie
- kleding en uiterlijk: j, n, t
- lente: l, e, ei
- herhalingsweek

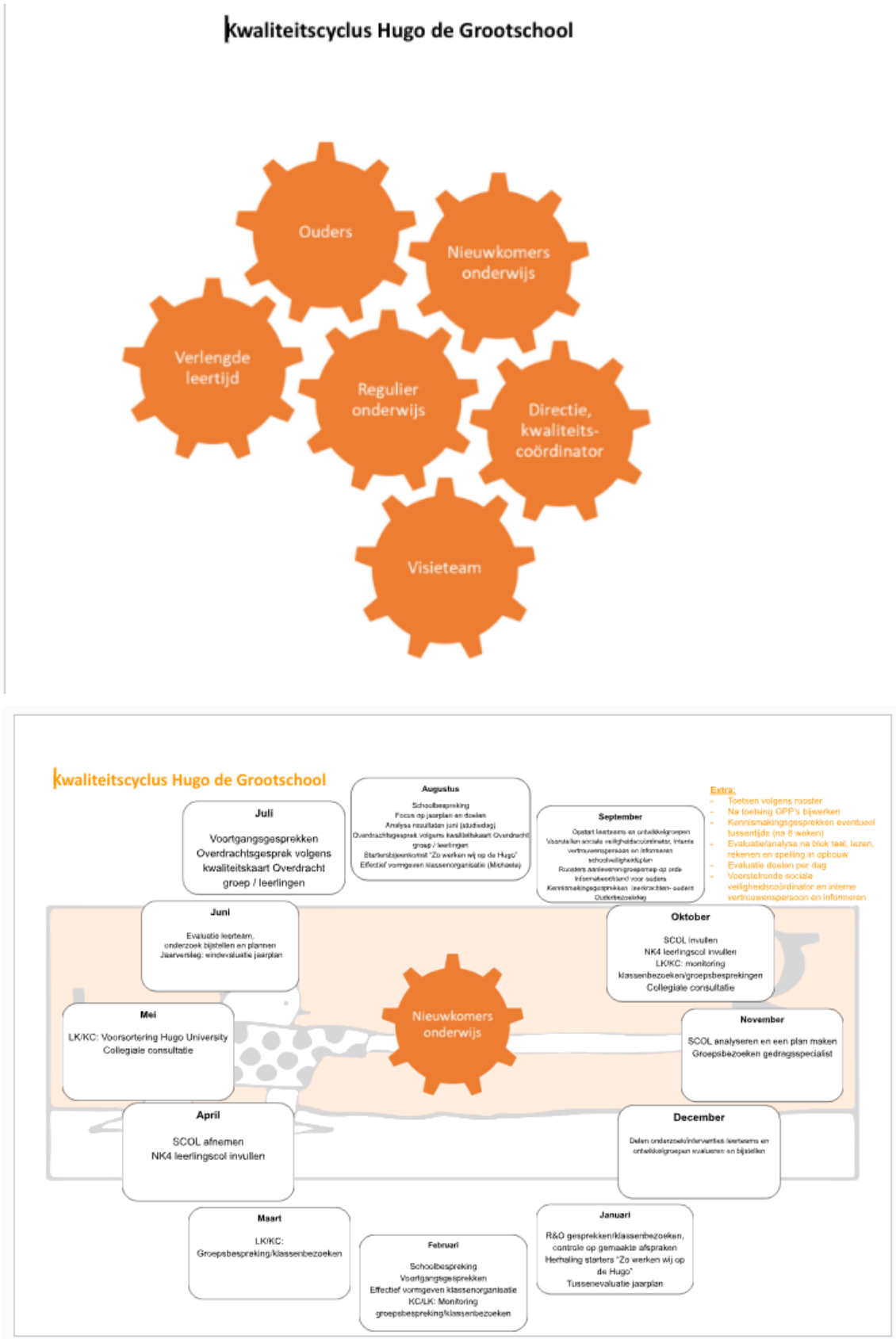
- spel en beweging: g, f, b
- eten en drinken: a, o, eu
- zomer, op reis: z, ij, v

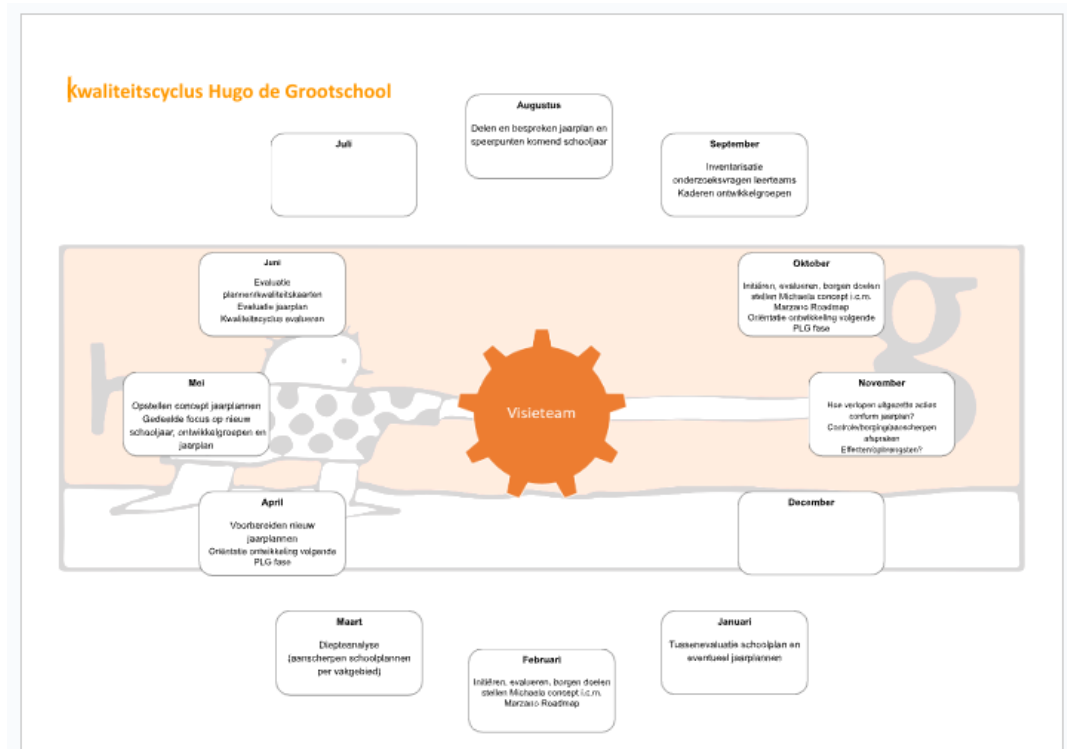
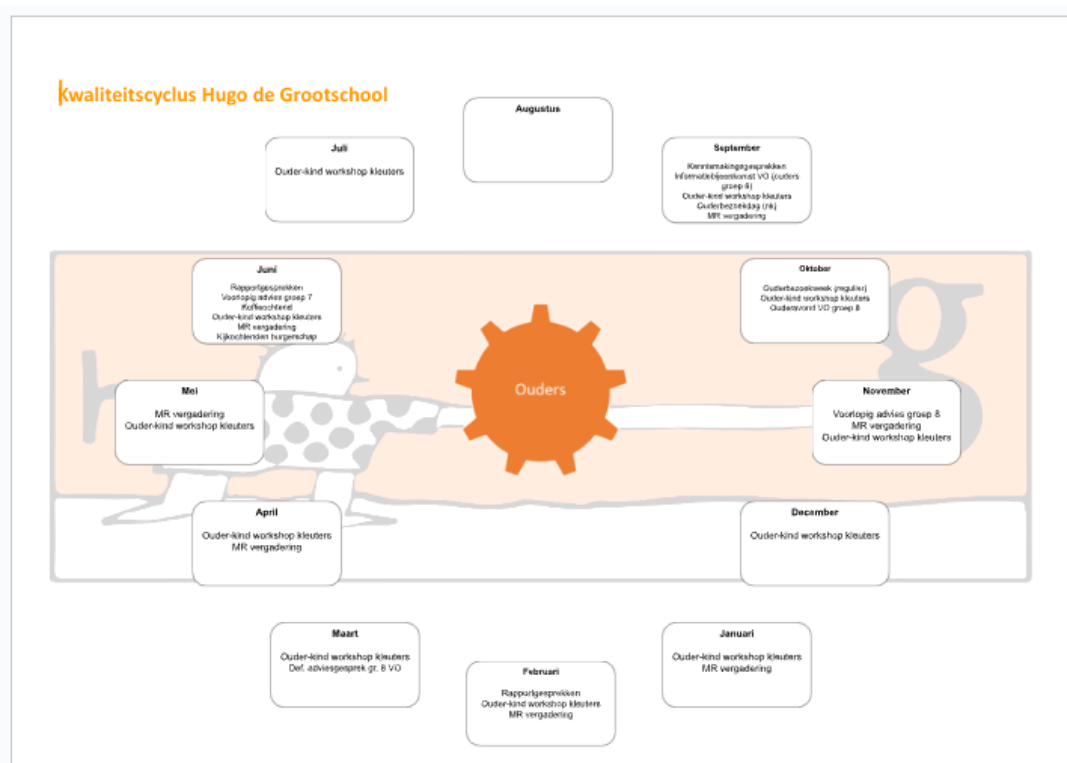
Bijlage 4 Lowan leerdoelen

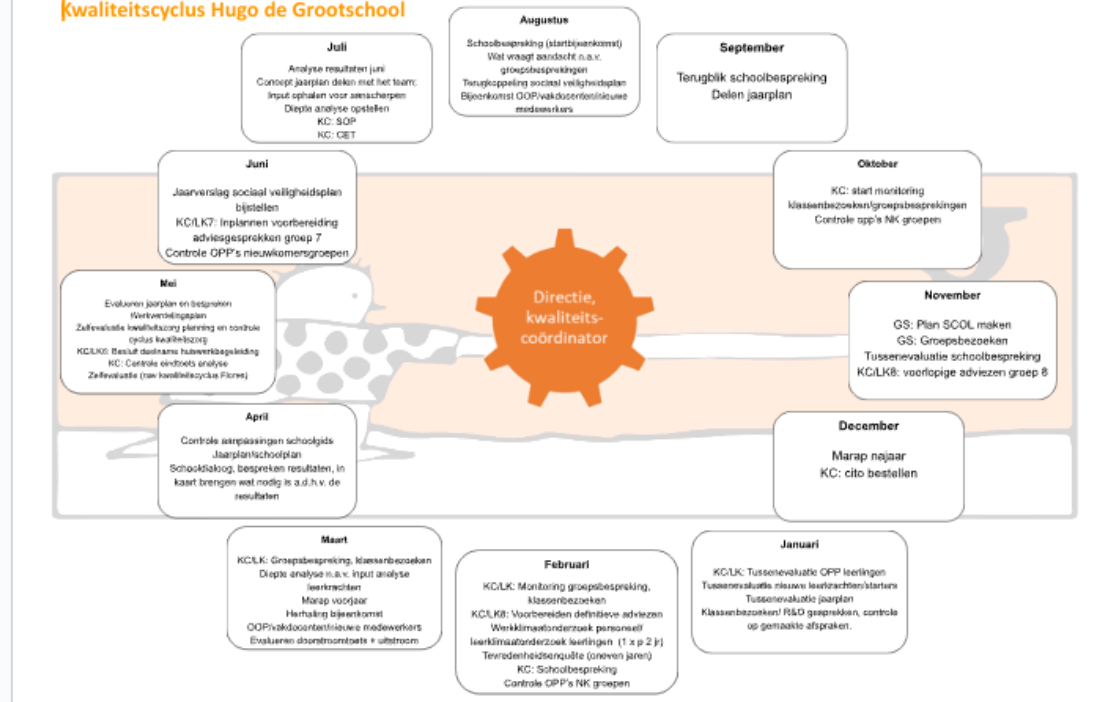

Bijlage 5 kwaliteitscyclus

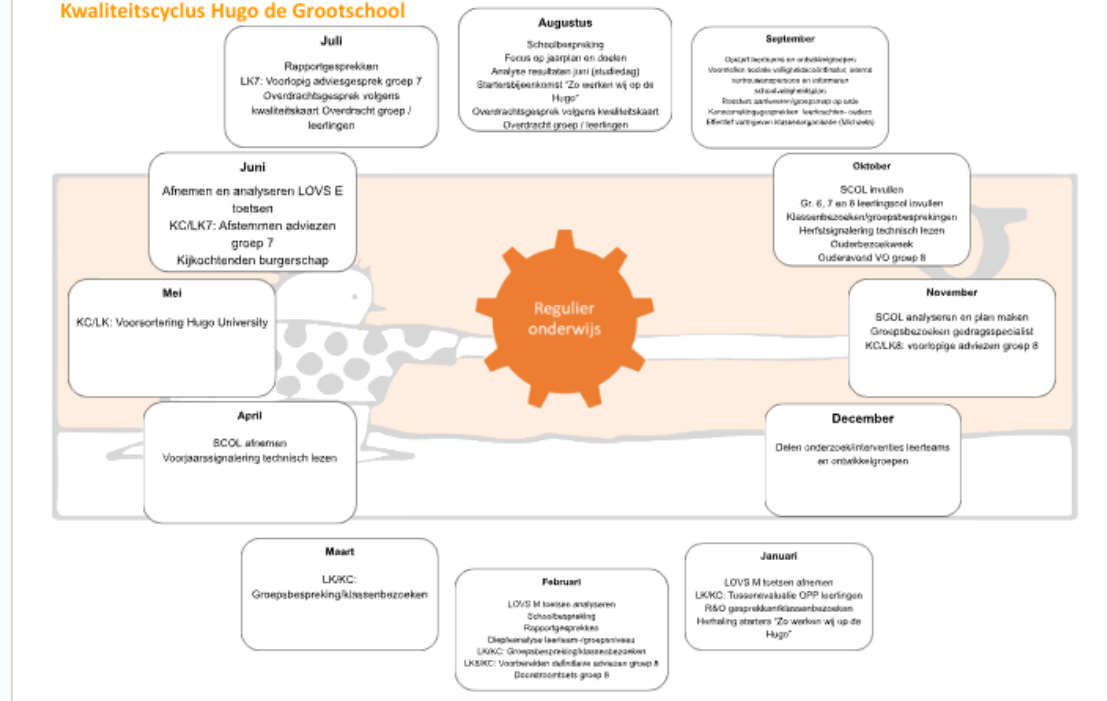

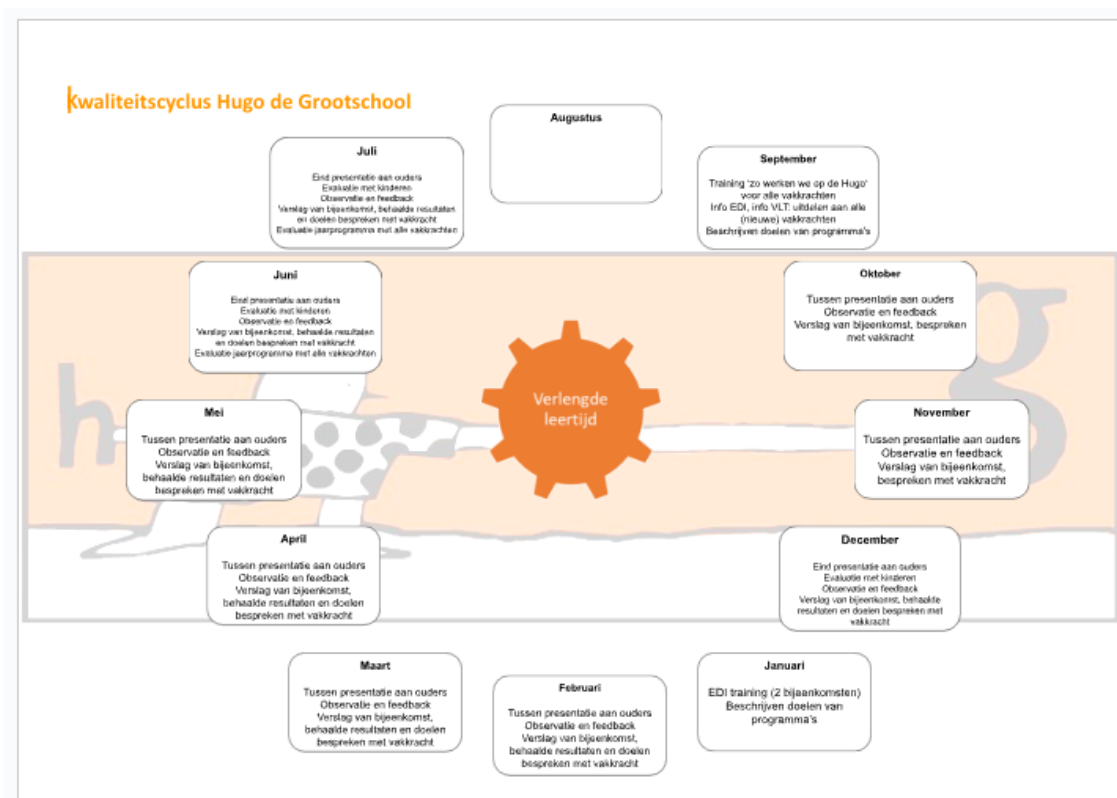

Kwaliteitscyclus Hugo de Grootsschool

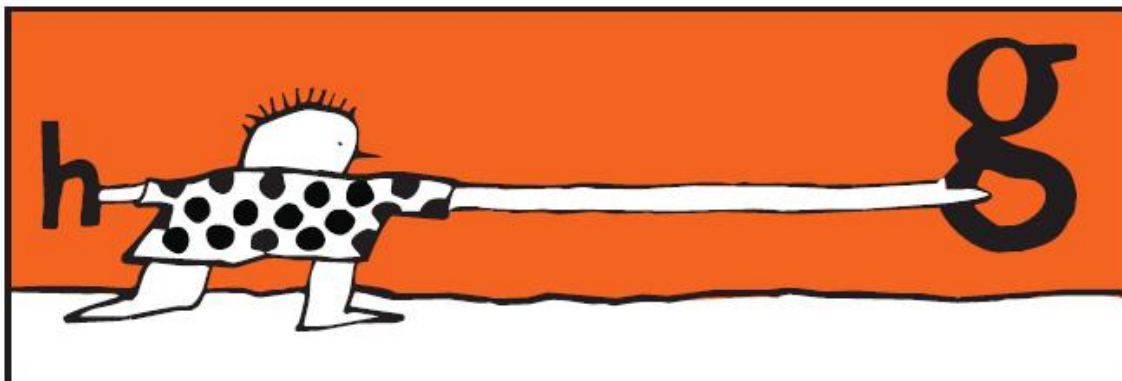

Kwaliteitscyclus Hugo de Grootsschool

Bijlage 7 Schoolveiligheidsplan 2021-2024

De Hugo de Grootschool staat voor het beste onderwijs, met de focus op leren en gedrag.

SCHOOLVEILIGHEIDSPLAN

2020 - 2024

De Hugo de Grootschool

Versie: 1.2

Besluitvorming:

Voorlopig vastgesteld door directie d.d. 4-11-2021

Instemming door MR d.d. 10-11-2021

Besproken in team: oktober 2021

Definitief vastgesteld door directie: d.d. 17-11-2021

Tussenevaluatie: jaarlijks

Laatste aanpassingen: juni 2024

Inhoudsopgave

	Pag.
1. Het kader rondom het veiligheidsplan	2
1.1 Wettelijke verplichtingen	3
1.2 Vormgeven aan sociale veiligheid	3
2. Onze visie, kernwaarden doelen, regels en afspraken	4
2.1 Doel sociaal veiligheidsbeleid	4
2.2 Regels en afspraken	4
2.3 Goed gedrag en Kwink	5
3. Samenhangend preventief beleid op primair, secundair en tertiair niveau	6
4. Onze huidige situatie op het gebied van schoolveiligheid	7
5. Het plan van aanpak en onze prioriteiten	7
6. Communicatie en voorlichting	7
6.1 Pedagogisch handelen	8
6.2 Preventieve activiteiten	8
7. Coördinatie en organisatie	
7.1 Betrokkenheid van leerlingen en ouders	8
7.2 Leerlingenzorg	8
7.3 Samenwerking met externe partners	9
7.4 Omgaan met de media	9
7.5 Klachten	9
7.6 Sociaal jaarverslag	9
7.7 Personele en financiële middelen	10
8. Signalering, melding en registratie	10
8.1 Meldpunt	10
8.2 Incidentenregistratie	10
8.3 Arbeidsongevallen	10
9. Evaluatie	11
10. Korte toelichting op protocollen sociale veiligheid	11
10.1 Protocol Goed gedrag en anti pesten	12
10.2 Protocol agressie, geweld en seksuele intimidatie	12
10.3 Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen	12
10.4 Protocol voor opvang leerlingen bij ernstige incidenten	12
10.5 Protocol voor opvang personeel bij ernstige incidenten	13
10.6 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	13
Bijlagen	
Bijlage 1: Visie op leren	14
Bijlage 2: Visie op gedrag	15
Bijlage 3: Time in/time out/time off-protocol	16
Bijlage 4: Lijst met contactpersonen	17
Bijlage 5: Protocol Goed gedrag en anti pesten	18
Ondertekening voor akkoord	38

1. Het kader rondom het veiligheidsplan

De Hugo de Grootschool is een openbare school in de wijk het Arnhemse Broek / Statenkwartier. Het is een van de 34 scholen van Flores Onderwijs in Arnhem en Renkum.

Het team van de Hugo de Grootschool weet wat kinderen uit deze wijk nodig hebben: duidelijkheid, rust, structuur en leerkrachten die in hen geloven. Juist daarom zijn wij aan een belangrijk traject begonnen: wij werken volgens het Michaela concept. Het Michaela concept is genoemd naar een heel succesvolle school in Londen. Het team van de Hugo de Grootschool heeft deze school in februari 2020 bezocht en gezien en ervaren hoe daar door de leerkrachten met de kinderen werd gewerkt.

Als team werken we iedere dag aan het verbeteren van ons onderwijs. We zijn met elkaar op weg naar een High Performance Michaela Concept School. Vijf collega's van de Hugo de Grootschool volgen hiervoor een intensief tweejarig scholingstraject. De kennis die zij bij iedere bijeenkomst opdoen, delen zij met de rest van het team op school. Op deze manier hebben alle leerkrachten dezelfde kennis.

Wij werken volgens de pijlers van het Michaela Concept op onze school. Dit zijn:

- **Kennis is de toekomst:** Kennis staat centraal in het leren en leven. Pas als leerlingen de juiste kennis hebben verworven, kunnen zij als volwaardige, democratische burgers deelnemen aan de maatschappij.
- **Zelfdiscipline is vrijheid:** Het (aan)leren van zelfdiscipline geeft leerlingen de kans om regie te pakken over hun leven en toekomst, ondanks hun achtergrond of thuissituatie. We werken met leerlingen aan zelfdiscipline, zelfregulatie, volharding en geduld, zodat zij in alle omstandigheden weten hoe zich te gedragen.
- **Hoge verwachtingen van gedrag en leren van alle leerlingen:** Van alle leerlingen wordt hetzelfde gedrag en houding verwacht. Van iedere leerling wordt verwacht dat hij/zij hard werkt en samen zorgen wij ervoor dat geen enkele leerling achterloopt.
- **Oefening is de sleutel tot vaardigheid:** Door gerichte doelbewuste oefening en veel gestructureerde herhaling krijgen leerlingen de kans om een hoog niveau van vaardigheid in alle vakken te ontwikkelen.

De Hugo de Grootschool verzorgt naast regulier onderwijs ook onderwijs aan Nieuwkomers. Per dag bezoeken gemiddeld 60 kinderen van de leeftijd van 4 t/m 12 jaar met de bus onze school. De kinderen wonen in AZC Elderhoeve.

Dit beleidsplan is een integraal beleidsplan voor sociale veiligheid. Dit wil zeggen dat het beleidsplan zich richt op alle vormen van grensoverschrijdend gedrag (agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten) die binnen of in de directe omgeving van de school kunnen voorkomen. Ons veiligheidsbeleid betreft geen losstaande aanpak, maar is een integraal onderdeel van ons totale schoolbeleid. Het vormt een samenhangend geheel met het personeelsbeleid en het arbobeleid.

Fysieke veiligheid maakt geen deel uit van dit plan. Met fysieke veiligheid wordt hier het nood- en calamiteitenplan bedoeld.

We streven naar een werk- en leerklimaat waarin ons personeel en onze leerlingen zich veilig en positief verbonden voelen met de school. Een positieve sociale binding met onze school vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk werkklimaat voor ons personeel en leerklimaat voor onze leerlingen. Onze school is een school waar voortdurend serieus aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag.

1.1 Wettelijke verplichtingen

Bij het ontwikkelen van onze visie op het terrein van sociale veiligheid hebben we rekening gehouden met de Arbeidsomstandighedenwet en de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op de expertisecentra (WEC) en de Wet Veiligheid op school. Wij willen in elk geval voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de CAO afspraken. Dat laatste betekent dat we ons ook houden aan en richten naar de Arbocatalogus PO.

De wettelijke verplichting schrijft voor dat elke school

- * Een sociaal veiligheidsbeleid voert;
- * De beleving van veiligheid en het welzijn van leerlingen periodiek monitort;
- * De rol van aanspreekpunt pesten en coördinatie van het pestbeleid heeft belegd.

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Ook ziet de inspectie toe op naleving van wetten en regels zoals de zorgplicht van de school voor de sociale veiligheid van de leerlingen.

Planmatige aanpak

Het opstellen en uitvoeren van ons veiligheidsbeleid gebeurt planmatig. Wij hanteren hierbij de Plan-Do-Check-Act cirkel, kwaliteitscirkel van Deming, waarbij we door borging continue verbetering beogen.

Volgens artikel 12 van de Arbeidsomstandighedenwet werken werkgevers en werknemers bij de uitvoering van het beleid samen. Ons bestuur, de schoolleiding en het personeel zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid met betrekking tot sociale veiligheid. Het bestuur zorgt in de eerste plaats voor het opzetten van algemeen beleid voor de hele organisatie en voor een adequate overlegstructuur. De schoolleiding en het personeel zorgen voor de uitvoering van het beleid. Het plan van aanpak wordt in overleg met de (G)MR vastgesteld.

Het opstellen van gedragsregels, protocollen en sanctiebeleid is niet voldoende om personeel, leerlingen en ouders een gevoel van veiligheid te geven. Door met elkaar in gesprek te blijven - in leerteams, tijdens lessen en tijdens oudergesprekken - weet de school wat er speelt en wat er nodig is om leerlingen, personeel en ouders te ondersteunen.

1.2 Vormgeven aan sociale veiligheid

Om vorm te geven aan sociale veiligheid is activiteit nodig op de volgende velden:

1. Gezamenlijk ontwikkelde en gekende visie, kernwaarden, doelen, regels en afspraken;
2. Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's; audits en monitoring;
3. Scheppen van voorwaarden, beleggen van taken, samenwerken met partners buiten de school;
4. Positief pedagogisch handelen; ondersteunende houding, voorbeeldgedrag, verbindende relaties;
5. Preventieve activiteiten en programma's in de school, gericht op leerlingen, ouders en personeel;
6. Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten door leerlingen, ouders en personeel.

Met deze onderwerpen wordt ook voldaan aan de criteria waarop de Onderwijsinspectie in haar Periodiek Kwaliteitsonderzoek scholen toetst.

2. Onze visie, kernwaarden, missie, doelen, regels en afspraken

Een veilige school & goed gedrag

Onze school staat in een wijk met veel verschillen in sociale en culturele achtergronden. Ook verzorgen wij onderwijs aan groepen Nieuwkomers. Daarom vinden wij het belangrijk dat kinderen kennismaken met verschillende culturen en sociale achtergronden en elkaar respecteren. We hebben veel oog voor het welzijn van de kinderen en zijn ons ervan bewust dat je pas echt goed kunt leren als je lekker in je vel zit. Daarom hechten we veel waarde aan een klimaat waarbinnen ieder kind zich veilig en prettig voelt.

Wij hebben als team onze visie op gedrag en leren opgesteld. Deze zijn als bijlage 1 en 2 toegevoegd aan dit Schoolveiligheidsplan.

Onze kernwaarden voor het sociaal veiligheidsplan

- * respect
- * veiligheid
- * verantwoordelijkheid

Van belang zijn daarbij de volgende uitgangspunten:

- * **respect**
=> we hebben aandacht voor elkaar en houden rekening met elkaar
- * **veiligheid**
=> we werken aan een veilig schoolklimaat voor leerlingen, leerkrachten en ouders
- * **verantwoordelijkheid**
=> we leren kinderen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun omgeving te nemen

Kinderen zijn in hun ontwikkeling sterk afhankelijk van de school. Sommige kinderen maken thuis en in hun omgeving veel mee.

We zien kinderen als een individu met eigen mogelijkheden, maar een kind moet ook leren samenwerken en is onderdeel van een groep. Onze uitdaging is om zoveel mogelijk uit kinderen te halen, samen te werken en respectvol met elkaar om te gaan.

Ouders hebben het beste voor met hun kind. Daarom vinden we samenwerking met ouders belangrijk. Ouders zijn onze partner bij de ontwikkeling van hun kind(eren). Ouders willen gezien en gehoord worden.

Wij betrekken ouders intensief bij ons onderwijs en waar nodig verwijzen wij door.

2.1 Doel sociaal veiligheidsbeleid

Ons sociaal veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van grensoverschrijdend gedrag binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

2.2 Regels en afspraken

Wij stellen onze gedragsregels op vanuit bovengenoemde, gedeelde waarden (respect, veiligheid en verantwoordelijkheid). Zo leren onze leerlingen ook WAAROM bepaald gedrag van ze verwacht wordt.

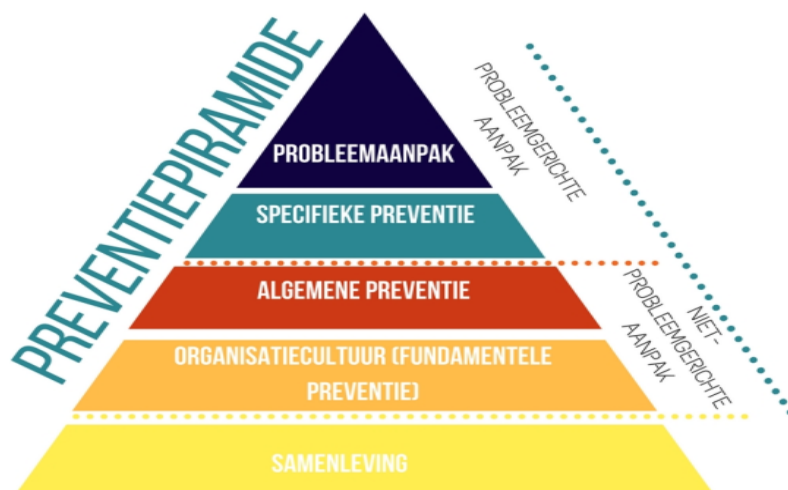
De leerlingen krijgen de regels binnen de hele school aangeleerd. Bij ongewenst gedrag doorlopen de leerkrachten een vast stappenplan waarbij de verantwoordelijkheid voor het getoonde gedrag en de daarbij behorende consequenties expliciet bij de leerling gelegd worden. De consequenties voor probleemgedrag staan vast (voorspelbaarheid). Dat draagt bij aan de veiligheid van alle

leerlingen en leerkrachten.

2.3 Goed gedrag en Kwink

Goed Gedrag gaat uit van een gezamenlijke gedragsaanpak in de hele school. De basis is de gedachte dat het van belang is duidelijk te zijn over welk gedrag je van leerlingen verwacht. Dit gewenste gedrag wordt op een positieve manier aangeleerd, waarbij de nadruk ligt op het complimenteren van gewenst gedrag en het negeren van ongewenst gedrag.

Goed Gedrag is preventief en richt zich op het eerste preventieniveau (fundamentele preventie), dus voor alle leerlingen in de klas. Het gaat dan om allerlei maatregelen, aanpakken en programma's die probleemgedrag kunnen voorkomen. Op dit niveau wordt ook aandacht besteed aan klassenmanagement, het reageren op ongewenst gedrag en het actief toezicht houden op het schoolplein.

preventiepiramide van DeKlerck

Wij willen dus preventief werken aan gedrag en zo min mogelijk reactief. Er zijn verschillende factoren die verstorend (niet gewenst) gedrag bij kinderen veroorzaken en ervoor zorgen dat een groep geen positieve (veilige) groep is. Een van de oorzaken voor het vertonen van het verstorend gedrag is sociale incompetentie. Om sociaal gedrag te kunnen laten zien heb je sociale vaardigheden nodig. Om deze vaardigheden bij leerlingen te ontwikkelen zetten we Kwink school breed in op onze school en zien we gedrag als leerdoel.

Kwink is een preventieve aanpak op het tweede preventieniveau (algemene preventie) met als belangrijkste doel om verstorend gedrag in de klas te voorkomen en om van de klas een positieve groep te maken.

Kwink richt zich op de ontwikkeling van vijf essentiële sociaal emotionele competenties:

1. Besef hebben van jezelf (ik)
2. Zelfmanagement (ik)
3. Besef hebben van de ander (jij)
4. Relaties kunnen hanteren (jij)
5. Keuzes kunnen maken (wij)

De lessen van Goed gedrag en de SEL-methode Kwink vullen elkaar aan en worden naast elkaar gebruikt op onze school. Goed gedrag leert de kinderen regels aan op basis van waarden voor het hier en nu, Kwink leert de kinderen competenties aan voor nu en later.

3. Samenhangend preventief beleid op primair, secundair en tertiair niveau

Ons veiligheidsbeleid heeft betrekking op drie vormen van preventie: primaire, secundaire en tertiaire preventie. Wij streven ernaar om ons preventief en curatief beleid zo veel mogelijk in samenhang uit te voeren. Deze samenhangende aanpak komt tot uiting in de manier waarop wij ons plan van aanpak met betrekking tot sociale veiligheid hebben opgesteld.

Primaire preventie betekent dat we een zodanig schoolklimaat hebben, dat ons personeel en onze leerlingen werken en leren in een veilige omgeving, waardoor uitval wordt voorkomen.

Ons beleid op primair niveau blijkt uit:

- * Onze aandacht voor onderwijs op maat;
- * Ons programma voor sociale en communicatieve vaardigheden;
- * De gedragsregels die wij in nauwe samenwerking met het personeel, de leerlingen en de ouders hebben opgesteld;
- * Onze aandacht voor normen- en waardeontwikkeling, waarbij wij de nadruk leggen op het voorbeeldgedrag van ons personeel tegenover leerlingen en ouders;
- * De menselijke maat die wij blijven nastreven.
- * De actieve rol die wij van ouders verwachten;
- * Onze actieve aanpak van het (digitaal) pesten.

Met ons beleid voor secundaire preventie richten we ons op personeelsleden en risicoleerlingen, die een meer dan gemiddelde kans lopen om dader of slachtoffer te worden en op situaties die extra gevoelig zijn voor criminaliteit. De secundaire preventie betreft ook de vroegtijdige signalering van mogelijke situaties van seksuele intimidatie.

Voorbeelden van ons beleid op secundair niveau zijn:

- * E-module veilig thuis (nieuwe mensen dienen deze te volgen);
- * Groepsbespreking en leerlingbespreking;
- * Aanwezigheid van een Coördinator Sociale Veiligheid;
- * Zorgteam overleg (met o.a. een wijkcoach);
- * Het jaarlijks twee keer invullen van SCOL;
- * Zo vroegtijdig mogelijk problemen signaleren en aanpakken;
- * Separate groepen voor Nieuwkomers;

- * Time-in, time-out en time-off protocol (zie bijlage 3)
- * Voorbeeldgedrag door ouders / verzorgers;

Onze tertiaire preventie heeft betrekking op leerlingen, personeel en situaties, waarbij er daadwerkelijk sprake is van grensoverschrijdend gedrag.

We willen een zo adequaat mogelijke aanpak bij gebleken problemen realiseren. Daarbij zijn snelheid van handelen, een zorgvuldige analyse van de eventuele achterliggende problematiek, een goede klachtenregeling en een goede afstemming en communicatie met en doorverwijzing naar hulpverlening belangrijke succesfactoren.

4. Onze huidige situatie op het gebied van schoolveiligheid

Als onderdeel van de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) voert onze school een inventarisatie en evaluatie uit van de gevaren en risico's op het gebied van fysieke en sociale veiligheid. Deze risico-inventarisatie en -evaluatie passen we zo vaak aan als nodig is, maar minimaal één maal in de vier jaar.

Een RI&E is als het ware het startpunt, de nulmeting. Hierin wordt duidelijk welke aspecten we al goed hebben geregeld op het gebied van veiligheid, gezondheid en sociale veiligheid en waar nog verbetering mogelijk is of nodig is.

Binnen onze school hebben we een preventiemedewerker. Zij ziet toe op de dagelijkse veiligheid en gezondheid binnen de school. Samen met de Coördinator Sociale Veiligheid en de directeur onderhoudt zij contact met de uitvoerder van de RI&E (zie bijlage 4).

5. Het plan van aanpak en onze prioriteiten

Op basis van de uitkomsten van de RI&E zal een plan van aanpak opgesteld worden waarin zowel verbetermaatregelen zijn opgenomen ten aanzien van de beleidsmatige aanpak van sociale veiligheid als ook de praktische aanpak. Dit plan van aanpak is een dynamisch document waarin de actuele status van de verbeterpunten kan worden bijgehouden. In verband met het dynamische karakter van het plan van aanpak wordt dit niet in de bijlage van dit veiligheidsbeleid toegevoegd maar is dit apart bij de directeur en preventiemedewerker opvraagbaar.

6.

Communicatie en voorlichting

Voorlichting vormt voor ons schoolbestuur een belangrijk onderdeel van het veiligheidsbeleid.

Hiervoor zijn twee redenen:

- * Het geven van voorlichting over ons sociaal veiligheidsbeleid is een wettelijke verplichting (artikel 8 Arbowet);
- * Door middel van voorlichting kunnen we meer draagvlak realiseren.

Het is daarbij belangrijk dat voorlichting niet uit eenrichtingsverkeer bestaat, waarbij het personeel alleen geïnformeerd wordt over het beleid. Ons veiligheidsbeleid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolleiding en personeel, het bevoegd gezag, de directie, het team, het onderwijsondersteunend personeel, de medezeggenschapsraad, de ouders, de leerlingen, de stagiaires, de hulpouders, enzovoorts. Wel zal het initiatief veelal liggen bij de directie.

In het kader van deze voorlichting wordt het personeel geïnformeerd over:

- *De noodzaak en de achtergronden van ons veiligheidsbeleid;
- *De bevindingen van de risico-inventarisatie en ander onderzoek naar de veiligheid op onze school;

- *De manier waarop we het beleid voeren (willen, weten, wegen, werken, waken);
- *Alle consequenties van de meld- en aangifteplicht;
- *De gedragsregels van de school;
- *De functie van de interne functionarissen op het gebied van veiligheid.

Ook ouders en leerlingen worden bij de voorlichting betrokken. Dit doen we door een samenvatting van ons beleidsplan en de gedragsregels in de schoolgids op te nemen.

Binnen het team hebben we afgesproken dat onze gedragsverwachtingen de eerste week met de leerlingen worden besproken en geoefend. Het is belangrijk om deze gedragsverwachtingen routines te laten worden bij de leerlingen. Daarvoor is dagelijkse herhaling nodig.

• **6.1 Pedagogisch handelen**

Het tijdig signaleren van problemen en van grensoverschrijdend gedrag (waaronder pesten) en daarop adequaat ingrijpen, hoort bij een veilig schoolklimaat. Het uitdragen van normen en waarden is een verantwoordelijkheid van iedere leerkracht en zijn of haar voorbeeldgedrag is daarbij cruciaal. Leraren helpen leerlingen vormings- en opvoedingsdoelen te bereiken. Door pedagogisch handelen verbindt een leraar de persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling van leerlingen met het cognitieve leren.

6.2 Preventieve activiteiten

Door het aanbieden van activiteiten, programma's en voorlichting gericht op veilig gedrag en het voorkomen van onveilig gedrag, wordt de sociale veiligheid op school en daarbuiten versterkt en wordt de weerbaarheid tegen onveilige situaties vergroot. Het gaat hierbij voornamelijk om aandacht voor de volgende thema's:

- Actief burgerschap en integratie (burgerschap en sociale cohesie volgens onze jaarplanning, burgerschapslessen vanuit Kwink, speelplaats is ontworpen met hulp van de kinderen);
- Sociale competenties (SEL methode Kwink, theater-, dans- en muziekles);
- Mediawijsheid (week van de Mediawijsheid, gastles bureau Halt over internetgebruik, vuurwerkvoorlichting);
- Scholing en training personeel (o.a. e-module, sociale veiligheid en AVG, de meldcode), de Flores Academie, Masterclasses door eigen expert leerkrachten;
- Voorkomen en tegengaan van pesten (protocol Goed Gedrag en anti-pesting, week en dag tegen het pesten, SEL methode Kwink en Goed gedrag lessen);
- De leerkracht-kindrelatie verbeteren door het houden van kindgesprekken;
- Zowel leerkrachten als leerlingen weten wie ze kunnen benaderen als ze problemen ervaren op gebied van grensoverschrijdend gedrag. Leerlingen gaan naar de leerkracht en de KC. De leerkrachten kunnen gebruik maken van de directie en de vertrouwenspersoon.

7. Coördinatie en organisatie

In bijlage 4 zijn alle contactpersonen en een korte omschrijving van de taken opgenomen.

7.1 Betrokkenheid van leerlingen en ouders

Ouders, leerlingen en personeel zijn samen verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat.

Daarom is het goed als zij betrokken worden bij het vormgeven van beleid en een rol hebben bij de uitvoering ervan.

De betrokkenheid van leerlingen en ouders wordt gestimuleerd door een nauwe samenwerking en een goede relatie met:

- De MR waar ook ouders in vertegenwoordigd zijn;
- Ouderbijeenkomsten voor kleuters, ouder-kind workshops;
- Informatiemiddagen voor ouders (o.a. kennismaking en rapportbespreking);
- Ouder Bezoek Weken waarin ouders lessen kunnen bijwonen;
- Communiceren vanuit de groepen via Social Schools, een weekbrief op papier (voor enkele ouders) en via de website;
- Veelvuldig en direct contact tussen KC'er en/of leerkracht met ouders.

7.2 Leerlingenzorg

Veiligheid wordt binnen onze school ook in relatie gezien tot leerlingenzorg. Wij willen voor leerlingen met een complexe thuissituatie of met leer- en gedragsproblemen op school een veilige plek creëren. Voor leerlingen met leer- en gedragsproblemen organiseren leerlingbegeleiders vanuit de school begeleiding gericht op het optimaliseren van de leermogelijkheden en leeromgeving van een individuele leerling. Indien sprake is van een ingewikkelde thuissituatie wordt er door de school een beroep gedaan op het sociale wijkteam (wijkcoaches).

Leerlingenzorg binnen de school gebeurt vaak in samenwerking met externe instanties zoals het sociale wijkteam en de schoolcontactpersoon van Passend Wijs. Deze samenwerking wordt mede vormgegeven in de zogenoemde Zorg- en Adviesteams (ZAT).

7.3 Samenwerking met externe partners

Het veiligheids- en geweld probleem is niet van de school alleen. Het probleem heeft ook te maken met de directe omgeving van de school en de weg van huis naar school.

Er zijn afspraken gemaakt over de taken, procedures en verantwoordelijkheden van de school en van externe partners zoals het sociale wijkteam, politie, Passend Wijs, GGD en andere organisaties.

Onze KC vormt een belangrijke schakel naar het sociale wijkteam, Passend Wijs en naar het netwerk van schoolexterne voorzieningen, zoals de leerplichtambtenaar, Veilig Thuis en de politie.

7.4 Omgaan met de media

Het bestuur en de directie onderhoudt de contacten met de media en derden in geval van incidenten. Het personeel van de school verwijst de media en derden dan ook consequent door naar het bestuur. We hebben hiervoor een apart media-beleid ontwikkeld. In geval zich een ernstige calamiteit voordoet, loopt alle communicatie met externen via de directie en de door het bestuur aangewezen contactpersoon.

7.5 Klachten

In geval zich op het terrein van grensoverschrijdend gedrag klachten en/of bezwaren voordoen, wordt de algemene procedure van de klachtenregeling gehanteerd. Onze klachtenregeling is opgenomen in het schoolplan en gepubliceerd in de schoolgids.

Wij zijn aangesloten bij een landelijke klachtencommissie en vermelden de bereikbaarheid in de schoolgids en in de bijlage van dit beleidsstuk.

Wij informeren de medezeggenschapsraad meteen over elk gegrond oordeel van de klachtencommissie en de maatregelen die het bevoegd gezag naar aanleiding van dat oordeel zal nemen.

7.6 Sociaal jaarverslag

Er wordt een sociaal veiligheidsplan opgesteld (speerpunt 24/25).

In dit sociaal jaarverslag worden de volgende aspecten opgenomen:

- Aantal meldingen grensoverschrijdend gedrag;

- Aantal klachten;
- Inzet vertrouwenspersoon;
- Inzet klachtencommissie;
- Aantal ongevallen en bijna-ongevallen;
- Overzicht van activiteiten om de sociale veiligheid te vergroten;
- Resultaten van het monitoringsonderzoek onder leerlingen.

Het sociaal jaarverslag wordt opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur. Na een akkoord van de directie zal het ter informatie worden gezonden aan de MR. Het sociaal jaarverslag mag een onderdeel zijn van het "gewone" jaarverslag.

Indien nodig kunnen op basis van de gegevens uit het sociaal jaarverslag maatregelen worden geformuleerd ter verbetering. Deze maatregelen worden dan opgenomen in het jaarplan of plan van aanpak.

7.7 Personele en financiële middelen

In de jaarlijkse budgetteringsronde worden de activiteiten in het kader van sociale veiligheid begroot. De omvang van de kosten wordt mede bepaald door het aantal te ondernemen verbeteractiviteiten die zijn opgenomen in het plan van aanpak.

8. Signalering, melding en registratie

8.1 Klachtenprocedure

Veruit de meeste zaken over de dagelijkse gang van zaken zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze kunnen worden afgehandeld. Zo nodig kan de interne vertrouwenspersoon worden benaderd om het gesprek te helpen voeren.

De interne vertrouwenspersoon helpt u verder in de lijn van onze klachtenprocedure. Zij onderzoekt ook of bemiddeling kan helpen om een oplossing te vinden, maar zal u als het nodig is doorverwijzen naar onze externe vertrouwenspersonen.

Conform wettelijke regelgeving heeft Stichting Flores Onderwijs een klachtenprocedure ingericht. U kunt op de website de klachtenprocedure lezen/downloaden.

Ouders en personeelsleden kunnen klachten indienen. Deze klachten kunnen betrekking hebben op gedragingen en beslissingen van het bevoegd gezag en het personeel of het nalaten daarvan.

8.2 Incidenten-registratie

Binnen de Hugo de Grootschool worden incidenten (zoals tijdelijke schorsing) met leerlingen geregistreerd via het leerlingvolgsysteem ESIS. Incidenten waarbij leerkrachten betrokken zijn worden ook geregistreerd (bij de leerling wie het betreft). Incidenten met ouders (bijvoorbeeld uitzetting) of medewerkers komen wel voor, maar worden alleen geregistreerd als ze te linken zijn aan een leerling.

Incidenten kunnen tevens gemeld worden bij: KC (vertrouwenspersoon) en gedragsspecialist. Hiervoor is het registratieformulier uit Esis beschikbaar.

De meldingen worden geregistreerd zodat periodiek een analyse kan plaatsvinden van de cijfers, signaleren van trends en het vertalen daarvan naar maatregelen en voorzieningen (speerpunt 24/25).

8.3 Arbeidsongevallen

De directie houdt een lijst bij van de gemelde arbeidsongevallen en van de arbeidsongevallen die hebben geleid tot een verzuim van meer dan drie werkdagen. De directie noteert ook de aard en datum van het ongeval (artikel 9 lid 2 Arbowet). Hierbij wordt gebruikgemaakt van het

ongevallenregister (zie bijlage). Bij opvallend verzuim wordt nagegaan of er een relatie bestaat met grensoverschrijdend gedrag. In dit geval wordt gehandeld volgens de procedures van het ziekteverzuimbeleidsplan.

De directie maakt hiervoor gebruik van het Ongevallenmeldingsformulier Inspectie SZW. Online melden kan via: <https://meldingen.inspectieszw.nl>

De Meld- en Aangifteplicht Zedenmisdrijf

Volgens artikel 4a WPO / WEC zijn we verplicht om een vermoeden van een zedenmisdrijf tegen een minderjarige leerling in de onderwijssituatie te melden bij ons bestuur, dat op zijn beurt met de vertrouwensinspecteur moet overleggen over aangifte bij politie/justitie.

Een school-opvangteam voor ernstige incidenten

Voor ernstige incidenten is op iedere school een opvangteam samengesteld. De leden van het opvangteam en andere interne hulpverleners worden voor hun taken opgeleid (bijvoorbeeld door 'Slachtofferhulp') en zij krijgen de mogelijkheid om aan cursussen deel te nemen. Voor de opvang wordt een procedure opgesteld.

Indien een incident leidt tot ziekteverzuim, wordt gehandeld conform het algemeen geldende ziekteverzuimbeleid van onze onderwijsinstelling.

Ook bij minder ernstige incidenten is aandacht voor het slachtoffer (en eventueel de agressor) gewenst. De schoolleiding stimuleert (indien de betrokkene dit op prijs stelt) de betrokkenheid van leidinggevenden en collega's bij de situatie. Telefoontjes, persoonlijke gesprekken en dergelijke worden aangemoedigd.

9. Evaluatie

Onze school evalueert het veiligheidsbeleid en de voortgang van het plan van aanpak regelmatig. Verbeterpunten die geformuleerd worden, kunnen worden toegevoegd aan het plan van aanpak zodat er maar 1 plan is met verbeterpunten op het gebied van veiligheid, gezondheid en sociale veiligheid.

Om een adequaat beleid te voeren op het gebied van grensoverschrijdend gedrag, overlegt de werkgroep (bestaande uit de directeur en de coördinator sociale veiligheid) regelmatig over dit onderwerp.

Daarnaast is veiligheid een verantwoordelijkheid van het totale team. Tijdens teambijeenkomsten komt het beleid met betrekking tot sociale veiligheid aan de orde. In dit overleg worden de protocollen besproken, komen ervaringen met ongewenst gedrag aan bod en de manier waarop is gereageerd. Ook bekijkt het teamoverleg of het gevoerde beleid en/of het gebruikte materiaal (onder andere de formulieren) bijstelling behoeven.

10. Korte toelichting op protocollen sociale veiligheid

10.1 Protocol Goed Gedrag & Anti Pesten

Het moet voor iedereen die met school te maken heeft, duidelijk zijn dat we problemen serieus nemen en dat we die problemen consequent aanpakken. We streven naar een uniform en herkenbaar beleid.

Het team van de Hugo de Grootschool vindt het van groot belang dat kinderen altijd bij de leerkrachten op school terecht kunnen. Leerlingen kunnen ook terecht bij de vertrouwenspersoon of sociale veiligheidscoördinator. Zij hebben geheimhoudingsplicht.

Het team van De Hugo de Grootschool wil een veilig en prettig pedagogisch klimaat creëren en waarborgen voor alle kinderen. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden de pedagogische structuur en veiligheid ernstig aangetast. Voor onze school is dat een niet te

accepteren en ongewenste situatie. Met behulp van ons protocol Goed Gedrag & Anti Pesten wordt duidelijk waar we met elkaar voor staan en wat we doen ter voorkoming en bestrijding van pesten in de school. Het team is overtuigd van de negatieve gevolgen van pestgedrag en zich bewust van haar verantwoordelijkheid in deze.

De Hugo de Grootschool gaat in het protocol Goed Gedrag & Anti Pesten nadrukkelijk in op de aanpak van pesten.

De Hugo de Grootschool heeft het eigen protocol aan dit plan toegevoegd als bijlage 5.

10.2 Protocol AGSI = agressie, geweld en seksuele intimidatie (opgesteld door de Basis/Fluvius)

Het protocol Agressie, geweld en seksuele intimidatie is gemaakt met de doelstelling alle vormen van agressie, geweld en seksuele intimidatie binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen en, daar waar zich incidenten voordoen, adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

Het protocol Agressie, geweld en seksuele intimidatie, zoals hieronder weergegeven, bestaat uit drie onderdelen:

- Preventief beleid, ter voorkoming van incidenten;
- Curatief beleid, ter voorkoming van verdere escalatie in geval van incidenten;
- Registratie en evaluatie.

In dit protocol zijn tevens de gedragsregels en gedragscodes opgenomen.

Dit protocol maakt deel uit van het (algemene) schoolveiligheidsplan dat te vinden is op de website van Flores Onderwijs.

10.3 Protocol Toelating en Verwijdering van leerlingen (opgesteld door de Basis/Fluvius)

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

1. Time-out;
2. Schorsing;
3. Verwijdering.

Dit protocol beschrijft de voorwaarden en de consequenties van de bovengenoemde maatregelen. Uiteraard betreft het hier maatregelen die uitsluitend getroffen worden als er sprake is van ernstige verstoring van de veiligheid of orde.

Dit protocol maakt deel uit van het (algemene) schoolveiligheidsplan dat te vinden is op de website van Flores Onderwijs.

10.4 Protocol leerlingen opvang na ernstige situatie (opgesteld door de Basis/Fluvius)

Op het moment dat een ernstig incident van grensoverschrijdend gedrag met een leerling als slachtoffer heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk de veiligheidscoördinator geïnformeerd. Deze meldt de gebeurtenis bij een lid van het opvangteam. Het lid van het opvangteam beoordeelt de situatie ter plekke. De veiligheidscoördinator vult (eventueel samen met het slachtoffer) het meldingsformulier in.

Dit protocol beschrijft welke taken en verantwoordelijkheden diverse medewerkers hebben indien een ernstig incident zich voordoet. Het gaat hier om de handelwijze na een incident.

Dit protocol maakt deel uit van het (algemene) schoolveiligheidsplan dat te vinden is op de website van Flores Onderwijs.

10.5 Protocol voor opvang personeel bij ernstige incidenten (opgesteld door de Basis/Fluvius)

Op het moment dat een ernstig incident van grensoverschrijdend gedrag met een personeelslid als slachtoffer heeft plaatsgevonden, wordt onmiddellijk de veiligheidscoördinator geïnformeerd. Deze meldt de gebeurtenis bij een lid van het opvangteam. Het lid van het opvangteam neemt contact op met het (de) betrokken slachtoffer(s) om, indien gewenst, een afspraak te maken. Tevens vult het (de) betrokken slachtoffer(s) of de veiligheidscoördinator het meldingsformulier in.

Dit protocol geeft een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden na een incident waarbij een personeelslid het slachtoffer is geworden.

Dit protocol maakt deel uit van het (algemene) schoolveiligheidsplan dat te vinden is op de website van Flores Onderwijs.

10.6 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Alle professionals in het onderwijs werken met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze meldcode bestaat uit 5 stappen die doorlopen moeten worden (zie bijgevoegd schema).

De aandachtsfunctionaris van huiselijk geweld en kindermishandeling voor schooljaar 2023 - 2024 is Inge Somer.

STAP 1 In kaart brengen van signalen	Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontkrachten. Leg signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in het dossier. Voer indien nodig de kindcheck uit.
STAP 2 Advies vragen aan deskundige collega of Veilig Thuis	Overleg met een deskundige collega om signalen te duiden. Raadpleeg zo nodig Veilig Thuis of een forensisch arts. Neem bij eerge relateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnidenis direct contact op met Veilig Thuis.
STAP 3 Gesprek met ouders en /of kind	Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders en met het kind zelf. Alleen als jouw veiligheid of die van het kind in gevaar kan komen door een gesprek kun je hiervan afzien.
STAP 4 Wegen van het geweld	Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van de informatie uit stap 1 t/m 3. Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis. • Blijft je vermoeden bestaan? Indien nee: meldcode afsluiten. • Zo ja, is er sprake van (een vermoeden van) acute of structurele onveiligheid?
STAP 5 Neem twee beslissingen:	1. Is melden noodzakelijk? Als je acute of structurele onveiligheid vermoedt, doe je een melding bij Veilig Thuis en beoordeel je gezamenlijk of hulp bieden of organiseren ook tot de mogelijkheden behoort. 2. Is hulp (ook) mogelijk? Beantwoord de volgende vragen: • Ben je in staat effectieve hulp te bieden of organiseren? • Werken betrokkenen mee aan de geboden hulp? • Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot duurzame veiligheid en welzijn van alle betrokkenen? Indien 'nee' (alsnog) melden bij Veilig Thuis.

Bron: <https://www.augeo.nl/nl-nl/actueel/verbeterde-meldcode-is-nu-van-kracht/>

Bijlage 1**Visie op leren****De Hugo de Grootschool**

biedt sterk onderwijs, gericht op kennisontwikkeling. Kennis vergroot de wereld van kinderen en biedt hen kansen in de maatschappij. We hebben hoge doelen en ambities. Wij willen kinderen uitdagen om zo veel en zo goed mogelijk te leren, zowel didactisch als op het gebied van gedrag, zodat ze een goede basis krijgen om zich na de basisschoolperiode verder te ontwikkelen. Dit doen we vanuit een veilig, positief klimaat met duidelijke regels en afspraken. Ouders zijn hierbij een belangrijke gesprekspartner.

Onze leerkrachten hebben **hoge verwachtingen** voor **de hele klas**. We hebben hoge doelen voor **alle leerlingen** en zorgen dat **alle leerlingen** deze behalen.

Onze focus ligt op leren!

De Hugo de Grootschool gaat uit van de volgende kernprincipes:

- **Kennis is de toekomst**

Kennis staat centraal in het leren en het leven. Pas als de leerlingen de juiste kennis hebben verworven, kunnen zij als volwaardige, democratische burgers deelnemen aan de maatschappij. De focus ligt op het verwerven van kennis, dan pas op vaardigheden. De leerkracht doet ertoe en staat centraal!

- **Discipline is vrijheid**

Discipline en focus op leren en gewenst gedrag geven leerlingen de kans (terug) de regie te pakken over hun eigen leven en toekomst, ondanks achtergrond of thuissituatie. Op de Hugo is sprake van een voorspelbaar, transparant en duidelijk gedragsbeleid met herkenbare structuren en routines. Aan leerlingen worden hoge verwachtingen gesteld op het gebied van leren en gedrag.

- **Hoge verwachtingen van gedrag en leren (leerlingen en leerkrachten)**

Van alle leerlingen wordt een lerende houding en positief gedrag verwacht. Wij verwachten van iedere leerling dat hij/zij hard werkt en samen zorgen wij ervoor dat geen enkele leerling achterloopt. De leerkrachten spreken hoge verwachtingen uit naar leerlingen en ook naar elkaar. Zij ondersteunen dit met gerichte feedback die gericht is op het versterken van leren en gewenst gedrag.

- **Oefening is de sleutel tot vaardigheid**

Doelgerichte (in)oefening en gestructureerde herhaling maken een hoog kennis- en vaardigheidsniveau binnen alle vakken voor alle leerlingen haalbaar. Er is continue oog voor de ontwikkeling van alle leerlingen en geen enkele leerling krijgt de kans om achter te lopen.

Bijlage 2**Visie op gedrag**

Op de Hugo de Grootschool zien wij gedrag als een leerdoel.

Wij leren gedrag schoolbreed aan, waarbij we gezamenlijk dezelfde taal spreken en hetzelfde voorbeeldgedrag laten zien.

Positief gedrag is daarbij altijd de norm!

Een essentiële taak van onze leerkrachten is om onze leerlingen bewust en expliciet te leren hoe ze zich moeten gedragen. Leerkrachten zijn voor veel leerlingen het meest invloedrijke en bepalende rolmodel in hun leven. Zij geven constant het voorbeeld hoe je met elkaar omgaat, creëren een positief klassenklimaat en zorgen ervoor dat de groepsregels worden nageleefd.

Onze leerkrachten zijn betrokken, gaan positieve relaties aan met de leerlingen en zij inspireren en moedigen hen aan het beste uit zichzelf te halen.

Wij streven ernaar:

- dat leerlingen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons, in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen
- dat leerlingen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf (en die van een ander)
- dat leerlingen leren een ander te respecteren en te waarderen
- dat leerlingen niet alleen kennis, maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met de ander mogelijk te maken
- dat de leerlingen een respectvolle houding ten aanzien van normen en waarden voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond ontwikkelen
- dat leerlingen zich ontwikkelen tot zelfstandige, succesvolle personen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving

Wij werken preventief aan gedrag en zo min mogelijk reactief. We creëren een omgeving waarin leerlingen weten hoe ze zich moeten gedragen. Ze begrijpen welk gedrag we willen zien, hoe ze dat moeten doen en waarom dat belangrijk is. We reageren op het gedrag van leerlingen, zodat ze begrijpen of wat ze deden correct was en hoe ze dit kunnen corrigeren als dat niet zo was.

We werken planmatig en systematisch aan het sociaal-emotioneel leren van kinderen. Om sociaal gedrag te kunnen laten zien hebben de kinderen sociale vaardigheden nodig. De ontwikkeling van deze vijf essentiële sociaal emotionele competenties leren wij onze leerlingen aan op een planmatige, positieve en consequente manier. We doen dit met de SEL-methode Kwink

1. Besef van jezelf (ik)
2. Zelfmanagement (ik)
3. Besef hebben van de ander (jij)
4. Relatie kunnen hanteren (jij)
5. Keuzes kunnen maken (wij)

Bijlage 3

Time-in/time-out/time-off

Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag direct time-in of time-out in ruimte IB- er en/of ruimte administratie. Zorgen voor toezicht en hulp van collega's invoeren (bij voorkeur de eigen leerkracht).

'Time-in, time-out, time-off procedure' Hugo de Grootschool

Voor kinderen die zich in

de groep niet volgens afspraak gedragen, hanteren we het volgende protocol:

- ☐ **Time-in:** 5 minuten op een denkplek *in* de klas, dit is een afgeschermd zitplekje in de klas, aangegeven door het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten. Zo nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Daarna keert de leerling terug naar de eigen plek. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (opsteker in de vorm van een 'duim'). De leerling kan ook zelf vragen om een time-in door het gebaar van het pictogram te maken, de leerkracht houdt de regie en stemt al dan niet toe. De leerling krijgt tijdens een time-in geen aandacht.
- ☐ **Time-out:** 5 minuten op een denkplek *buiten* de klas, bij voorkeur in een buurklas. Dit is een afgeschermd zitplekje, gemarkeerd met het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten. Zo nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Een time-out kan gegeven worden in een buurklas. Er moet op deze plek toezicht zijn van een collega. Geschikte plekken dienen in samenspraak gevonden te worden. Als een leerling naar de buurklas gaat komt het op de time-in plek van die klas te zitten. De leerkracht bepaalt wanneer

-

een leerling een time-out krijgt. Na de time-out keert de leerling terug naar de klas. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (duim). De leerling krijgt tijdens een time-out geen aandacht.

Om onderscheid te maken en duidelijk het verschil aan te geven tussen de time-out en een time-off, een time-off is altijd bij de achtervang (directie of IB'er - ligt aan aanwezigheid van beiden).

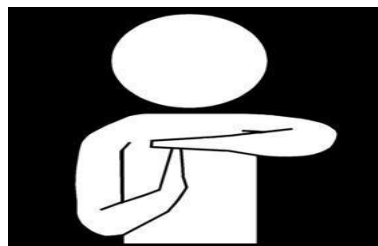
- ☐ **Time-off:** Wanneer een korte time-in of time-out niet voldoende uitwerking heeft of wanneer een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien, wordt de leerling naar de achtervang gebracht of komt de achtervang de leerling halen. De leerling krijgt tijd om af te koelen en kan, als de achtervang dit inschat, terugkeren naar de klas waar het schoolwerk voortgezet kan worden. De tijd voor een **time-off** bij deze achtervang dient zo kort mogelijk te zijn, maar is variabel omdat het afhankelijk is van de situatie. Na een **time-off** bij de achtervang gaat de leerkracht in gesprek met de leerling, dit kan tijdens een pauze of op een ander geschikt moment plaatsvinden. Er wordt door de leerkracht een notitie gemaakt in ESIS-B. De leerling moet het gemiste werk afmaken/inhalen in een volgende lunchpauze. Eventueel krijgt de leerling werk mee naar huis. Ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht van een **time-off** bij de achtervang en wanneer de leerkracht en achtervang dit noodzakelijk achten worden ouders op school uitgenodigd voor een gesprek. Wanneer verdere maatregelen nodig zijn gaat dit in overleg met de directie.
- Voordat een time-off wordt gegeven is samen met de leerling de 'time in-out-off procedure' doorlopen en of is er alles aan gedaan om een conflict te voorkomen.
 - Van het incident en een eventueel gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.

Time-in plek

Om de procedure in alle groepen goed uit te kunnen voeren, moet in ieder lokaal een afgeschermd hoekje worden ingericht als time-in plek.

Op de time-in plek moet het volgende aanwezig zijn:

- Een tafel en een stoel;
- Pictogram (zie voorbeeld hiernaast);
- Zandloper met de duur van 5 minuten;
- Koptelefoon.

Bijlage 4

Overzicht van contactpersonen:

Bij De Hugo de Grootsschool hebben we de verantwoordelijkheden en de taken aldus verdeeld:

- Bestuur FLORES ONDERWIJS: algemene verantwoordelijkheid op bestuurlijk niveau;
- Directeur De Hugo de Grootsschool: verantwoordelijk voor dagelijkse leiding en bedrijfsvoering op De Hugo de Grootsschool;
- Coördinator sociale veiligheid –Stephanie Wielens;
- Vertrouwenspersoon – Inge Somer (KC);
- Preventiemedewerker – Mariska Busch;
- Aanspreekpunt sociale veiligheid / meldpunt sociale veiligheid: Inge Somer en Stephanie Wielens
- Opvangteam (dat ingezet wordt bij ernstige incidenten) bestaat uit: Inge Somer, Miranda Henkes, de wijkagent, Francis van Haandel (medewerker Onderwijs & Kwaliteit), het bestuur (indien nodig).

De directeur / aanspreekpunt sociale veiligheid en coördinator sociale veiligheid (= de werkgroep sociale veiligheid) voeren samen de coördinatie van het veiligheidsbeleid binnen onze organisatie uit. Bij de coördinatie gaat het niet alleen om de uitvoering, maar ook om het bewaken en stimuleren van de voortgang.

Contactpersoon en vertrouwenspersoon

Het bestuur van Flores Onderwijs heeft Rebecca Bersee (rebecca.bersee@floresonderwijs.nl) als contactpersoon sociale veiligheid en Aad Schoenmakers (06-46052901) en Klaartje Thierry (06-36463811) als externe vertrouwenspersonen aangesteld.

In de schoolgids en in de bijlage van dit beleidsplan staan de namen en functies en op welke manier ze zijn te bereiken. De contactpersoon sociale veiligheid zorgt voor de eerste opvang en verwijst de klagers door naar de leidinggevende of de externe vertrouwenspersoon.

Bijlage 5

Protocol Goed gedrag en anti pesten

Protocol Goed gedrag Hugo de Grootschool

Een veilige school en goed gedrag

De Hugo de Grootschool staat voor: "Samen voor ieder kind." We staan voor een school waar kinderen, ouders en/of verzorgers en teamleden zich veilig en gewaardeerd voelen. Onze school staat in een wijk met veel verschil in sociale en culturele achtergronden. Daarom vinden wij het belangrijk dat kinderen kennismaken met verschillende culturen en sociale achtergronden en elkaar respecteren. We hebben veel oog voor het welzijn van de kinderen en zijn ons ervan bewust dat je pas echt goed kunt leren als je lekker in je vel zit. Daarom hechten we veel waarde aan een klimaat waarbinnen ieder kind zich veilig en prettig voelt.

De 3 weken na de zomervakantie (de Gouden weken) staan specifiek in het teken van hoe we met elkaar omgaan. In de groepen wordt hierover gesproken, welke regels horen daarbij (deze hangen zichtbaar in de klassen) en hoe spreken we elkaar daarop aan. Na een vakantie worden deze regels herhaald binnen de groep. We onderscheiden algemene gedragsregels voor de hele school en specifieke groepsafspraken die samen met de leerlingen worden bepaald.

Hoe gaan we op school om met gewenst en ongewenst gedrag

Een aantal onderwerpen worden structureel binnen de groepen besproken: hoe maak je een veilige groep, de aanpak van ruzies, positief communiceren met elkaar, afspraken maken en elkaar daar aan houden etc. Dit gebeurt tijdens de lessen van Kwink, rollenspelen en natuurlijk gedurende de dag. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag of taalgebruik van de leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

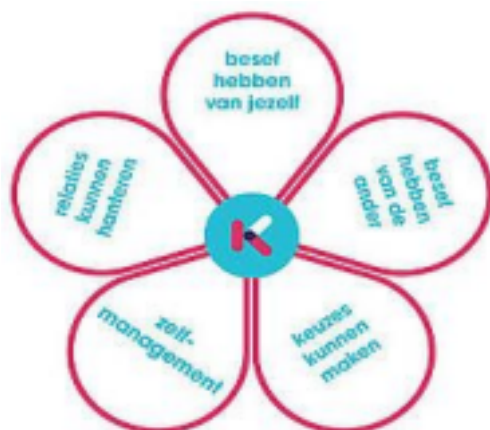
Wij willen preventief werken aan gedrag en zo min mogelijk reactief. Er zijn verschillende factoren die verstorend (niet gewenst) gedrag bij kinderen veroorzaken en ervoor zorgen dat een groep geen positieve groep is. Een van de oorzaken voor het vertonen van verstorend gedrag is sociale incompetentie. Om sociaal gedrag te kunnen laten zien, heb je sociale vaardigheden nodig. Om deze vaardigheden bij de leerlingen te ontwikkelen, zetten we Kwink schoolbreed in op onze school en zien we gedrag als leerdoel.

Kwink op school

Kinderen ontwikkelen zich hoe dan ook. Maar omdat die ontwikkeling niet zomaar goed komt, is er een preventieve interventie nodig die planmatig en systematisch aandacht geeft aan het sociaal-emotioneel leren van leerlingen. Wij hebben daarom als school gekozen voor Kwink. Kinderen leren hierbij om op een planmatige, positieve en consequente manier fundamentele levensvaardigheden (competenties) te verwerven.

Kwink is een preventieve aanpak met als belangrijkste doel om verstorend gedrag in de klas te voorkomen. Kwink richt zich op de ontwikkeling van vijf essentiële sociaal emotionele competenties:

1. Besef hebben van jezelf (ik)
2. Zelfmanagement (ik)
3. Besef hebben van de ander (jij)
4. Relatie kunnen hanteren (jij)
5. Keuzes kunnen maken (wij)

Kwink

Kwink bestaat uit jaarlijks 20 lessen. Elke les heeft een vaste opbouw: terugblik, oriëntatie op het onderwerp, uitleg, begeleide inoefening, zelfstandige verwerking, evaluatie en terug- en vooruitblik. Er worden verschillende effectieve werkvormen ingezet, zoals animaties, gesprekken, (rollen)spellen, liedjes en presentaties.

De inhoud van de lessen sluit aan bij de fases van de groepsvorming: Forming, Norming, Storming, Performing en Adjourning (Tuckman, 1965). Hierdoor krijgt de leerkracht handvatten om de groepsvorming te sturen en de klas een positieve groep te laten worden. Tijdens de lessen reflecteren kinderen op hun eigen gedrag en dat van anderen. Daarvoor moeten ze de taal leren waarmee ze hun innerlijke wereld kunnen verwoorden. Het is belangrijk dat ze hun emoties genuanceerd kunnen verwoorden. Dit voorkomt misverstanden en conflicten. Bovendien is deze emotiewoordschat ook voorwaardelijk voor de goede ontwikkeling van inlevingsvermogen. Daarom worden 75 emotiewoorden (gedurende de acht jaar basisonderwijs) structureel en planmatig aangeboden tijdens de lessen. Elke les worden emotiewoorden aangeboden die bij de les passen. Deze worden uitgelegd en verbeeld en kunnen vervolgens direct gebruikt worden in de opdrachten.

Emotiewoorden

Het is niet vanzelfsprekend dat een kind wat het geleerd heeft in een Kwinkles automatisch toepast tijdens andere lessen, in de gang en op het plein. Om het geleerde goed te kunnen toepassen in een andere situatie dan waarin het is aangeleerd, is generalisatie nodig (van Overveld, 2012). Hiervoor maakt de methode gebruik van:

De Kwink van de week

Dit is een duidelijke, zichtbare gedragsverwachting. Deze is ontleend aan de doelstelling van de les en gekoppeld aan een van de vijf genoemde competenties. De Kwink van de Week hangt goed zichtbaar in het lokaal en herinnert de kinderen aan het gewenste gedrag dat in de les aan de orde is geweest.

De Kwink van de Week wordt schoolbreed aangeboden in alle groepen. In de weekbrief wordt naar de ouders gecommuniceerd wat de Kwink van de Week is. Ook ouderbrieven van Kwink worden meegegeven. Hierin staat korte informatie over de gegeven lessen en digitale adressen voor meer info.

Klassenmanagement

Klassenmanagement kan gedefinieerd worden als het “scheppen van voorwaarden voor effectief onderwijs” (Klamer-Hoogstra, 2012). Om leerkrachten te ondersteunen in het scheppen van deze voorwaarden, geeft Kwink bij iedere les suggesties voor goed klassenmanagement. De suggesties gaan altijd over de vier belangrijkste gebieden waarvoor management in de klas nodig is: de houding van de leerkracht, de omgeving (klas/school/plein), het onderwijs en de groep. Hierdoor ontstaat een “Kwinke leerkracht”, die positieve voorbeelden van gewenst gedrag laat zien.

Kwink thuis

Voldoende betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind kan gedragsproblemen voorkomen en sociaal gedrag stimuleren (Smit et al., 2006; Henderson & Mapp, 2002; Marzano, 2003). Om deze betrokkenheid te stimuleren en de leerinhoud “mee naar huis te nemen” heeft elke les een zogenaamde “Kwink thuis”.

Verder brengt Kwink vier keer per schooljaar een Koelkast Poster uit. Deze poster brengt ouders met kinderen in gesprek. Rondom de woorden “Kwink Koelkast Poster” staat in een aantal spreekwolkjes het thema van elke les samengevat. Dan weten de ouders waar het kind het op school over gehad heeft en kunnen ze daar ook naar vragen. De emoticons op de poster bieden de mogelijkheid om met de kinderen over hun emoties en de emoties van andere gezinsleden te praten. Tot slot staan er ook altijd een aantal doe-opdrachten op de poster die passen bij de thema’s van de lessen.

Regels en afspraken

Binnen de Hugo de Grootschool gelden de volgende schoolafspraken:

- Wij luisteren naar elkaar;
- We spelen samen;
- We helpen elkaar;
- Zeg ik stop, hou dan op!
- Wie rent hier binnen, moet opnieuw beginnen;
- Gaat de bel.... dan stopt het spel;
- Wij zijn zuinig op elkaars spullen;
- In de klas en in de hal, zachtjes praten overal.

schoolafspraken

Deze schoolregels hangen op verschillende plekken binnen de school, zodat ze zichtbaar voor de kinderen zijn. Leerkrachten kunnen er naar verwijzen als de regel niet (goed) wordt toegepast. Ze worden regelmatig besproken binnen de groepen (vooral na de vakanties).

Als het toch mis gaat (op plekken buiten het klaslokaal)

Wanneer een kind zich niet aan de op school geldende afspraken houdt, treedt de hieronder beschreven procedure (time in, time out, time off) in werking.

Wij verstaan onder **ongewenst gedrag** het volgende:

- Pestgedrag (zie protocol anti pesten)
- Uitschelden van andere kinderen/volwassenen
- Fysiek contact in de vorm van: (na)trappen, slaan, knijpen, bijten
- Storend gedrag, zodat de groep niet (rustig) kan werken
- Onbeleefd / respectloos gedrag
- Weglopen
- Het niet op willen volgen van opdrachten
- Het meenemen van een gevaarlijk voorwerp
- Het overtreden van plein afspraken: bijv. elders dan op aangegeven plekken voetballen op het plein of het gooien met zand
- Zich zonder toestemming buiten het schoolplein begeven

Als de leerkrachten ongewenst gedrag signaleren, dan volgt er een correctie. De volgende stappen worden gehanteerd om deze correcties zo doelmatig en efficiënt mogelijk te laten zijn:

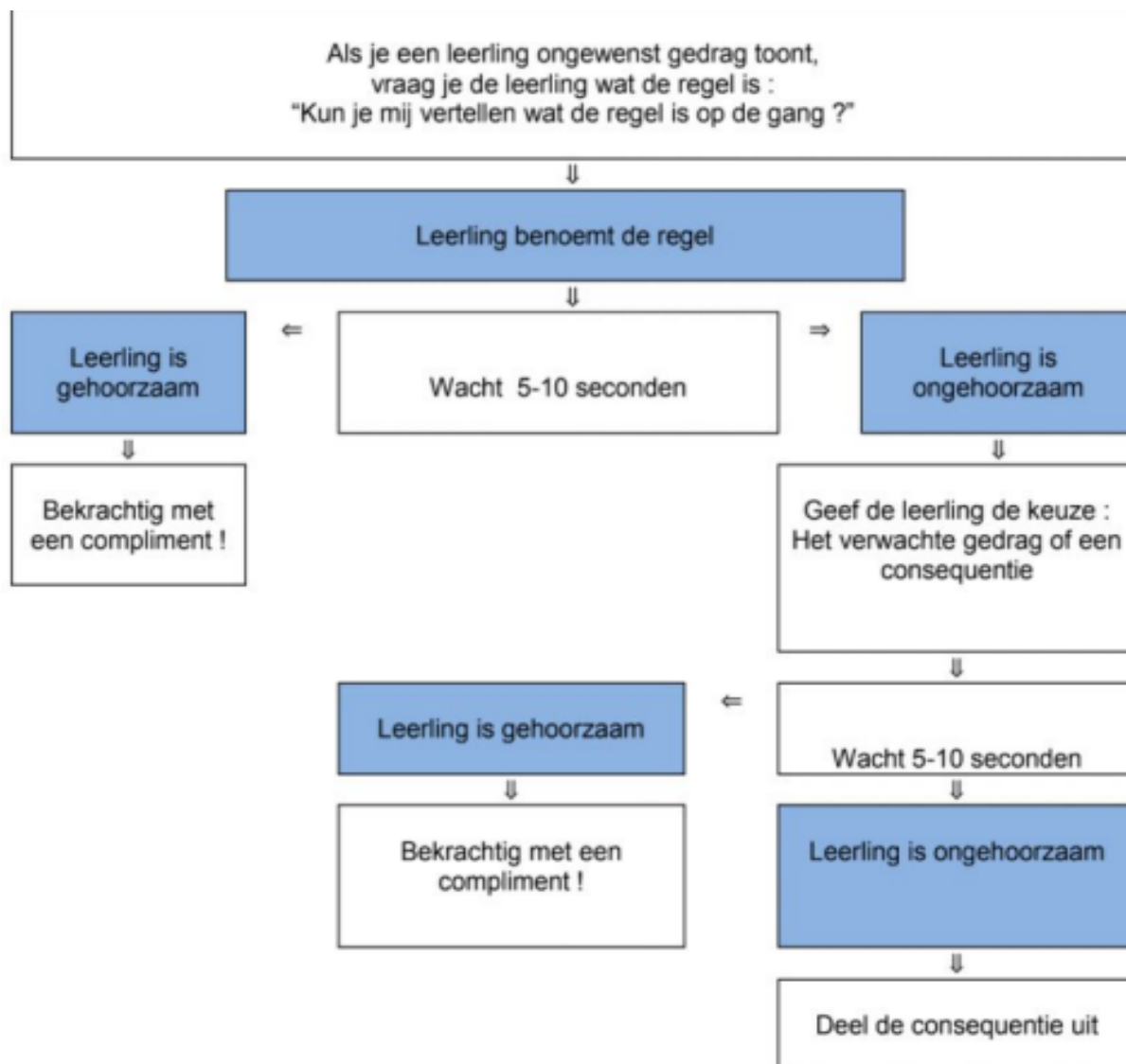
1. We nemen de leerling zoveel mogelijk apart
2. We vertellen de leerling kalm, zakelijk en op neutrale wijze wat we hebben gezien.

-

We gaan niet in discussie. We vertellen wat het probleemgedrag was en we vertellen duidelijk wat het gewenste gedrag had moeten zijn.

3. De leerling moet vertellen wat het gewenste gedrag in die situatie had moeten zijn. Kan of wil hij dat niet, dan vertelt de leerkracht het nog een keer.
4. We geven de leerling **de keus** over hoe het probleemgedrag gecorrigeerd kan worden en we vertellen welke gevolgen iedere keuze heeft.
5. Het gevolg van de keuze moet direct of zo snel als mogelijk volgen.

Na de correctie om ongewenst gedrag aan te pakken, complimenteren we de leerling(en) als ze het juiste gedrag laten zien!

Als de leerling niet gelijk de goede keuze kan maken of eerst moet afkoelen, zetten we hem/haar op het bankje bij het hek (voor de struiken) voor een time-out (in het zicht van de leerkracht die pleinwacht heeft). Na een paar minuten vragen we nogmaals naar de keuze. Als nu wel de juiste regel wordt benoemd, kan er verder gespeeld worden. Er hoeft **geen** registratieformulier gedragsincident te worden ingevuld.

Als de leerling ervoor kiest om zich te (blijven) verzetten tegen het optreden van de leerkrachten, geen respect toont en doorgaat met zijn/haar ongewenste gedrag dan volgt er een **interventie (time off)**. Dit betekent dat de leerling naar binnen wordt gestuurd (naar het kantoor van Emine of de IB-ruimte).

Hier blijft de leerling totdat de IB-er/gedragsspecialist hem/haar terugbrengt naar de klas. De leerling krijgt 10 minuten om

af te koelen. Alle overige tijd daarna wordt na schooltijd ingehaald met het maken van het gemiste werk. De leerkracht vult zo snel mogelijk het **registratieformulier gedragsincident** (zie hieronder) in en geeft deze af bij de gedragspecialist. Er wordt met ouders gebeld en een time-off formulier meegegeven (zie hieronder). Deze moet ondertekend mee terug genomen worden.

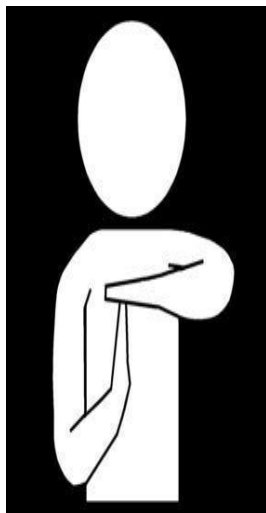
REGISTRATIE GEDRAGSINCIDENT HUGO DE GROOTSCHOOL								
Naam leerling: _____ Groep/klas: _____ Datum: _____ Tijd: _____ Ingevuld door: _____ _____								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 33%; padding: 5px;">Plaats</th> <th style="width: 33%; padding: 5px;">Klein probleemgedrag</th> <th style="width: 33%; padding: 5px;">Groot probleemgedrag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top; padding: 5px;"> ☐ schoolplein ☐ fietsenstalling ☐ gang/hal ☐ gymlokaal/speellokaal ☐ kleedkamer ☐ bieb ☐ toilet ☐ anders, nl _____ </td> <td style="vertical-align: top; padding: 5px;"> ☐ onacceptabel taalgebruik ☐ uitschelden ☐ obscene gebaren ☐ ruzie ☐ plagen ☐ ongehoorzaam / tegendraads ☐ misbruik van materiaal ☐ moedwillig verstoren van activiteiten ☐ anders, nl _____ </td> <td style="vertical-align: top; padding: 5px;"> ☐ verbale agressie ☐ pesten ☐ liegen ☐ vechten ☐ ongeoorloofd verblijf buiten schoolgebouw ☐ vandalisme / vernieling ☐ diefstal ☐ anders, nl _____ </td> </tr> </tbody> </table>			Plaats	Klein probleemgedrag	Groot probleemgedrag	☐ schoolplein ☐ fietsenstalling ☐ gang/hal ☐ gymlokaal/speellokaal ☐ kleedkamer ☐ bieb ☐ toilet ☐ anders, nl _____	☐ onacceptabel taalgebruik ☐ uitschelden ☐ obscene gebaren ☐ ruzie ☐ plagen ☐ ongehoorzaam / tegendraads ☐ misbruik van materiaal ☐ moedwillig verstoren van activiteiten ☐ anders, nl _____	☐ verbale agressie ☐ pesten ☐ liegen ☐ vechten ☐ ongeoorloofd verblijf buiten schoolgebouw ☐ vandalisme / vernieling ☐ diefstal ☐ anders, nl _____
Plaats	Klein probleemgedrag	Groot probleemgedrag						
☐ schoolplein ☐ fietsenstalling ☐ gang/hal ☐ gymlokaal/speellokaal ☐ kleedkamer ☐ bieb ☐ toilet ☐ anders, nl _____	☐ onacceptabel taalgebruik ☐ uitschelden ☐ obscene gebaren ☐ ruzie ☐ plagen ☐ ongehoorzaam / tegendraads ☐ misbruik van materiaal ☐ moedwillig verstoren van activiteiten ☐ anders, nl _____	☐ verbale agressie ☐ pesten ☐ liegen ☐ vechten ☐ ongeoorloofd verblijf buiten schoolgebouw ☐ vandalisme / vernieling ☐ diefstal ☐ anders, nl _____						
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="padding: 5px;">Maatregelen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top; width: 50%; padding: 5px;"> ☐ gesprek ☐ time-out / afzonderen ☐ nablijven / tijd inhalen ☐ time-off ☐ herstellen schade </td> <td style="vertical-align: top; width: 50%; padding: 5px;"> ☐ taak maken ☐ contact met ouder(s) / verzorger (s) ☐ schorsing ☐ anders, nl _____ </td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="height: 100px; vertical-align: bottom; padding: 5px;"> </td> </tr> </tbody> </table>			Maatregelen		☐ gesprek ☐ time-out / afzonderen ☐ nablijven / tijd inhalen ☐ time-off ☐ herstellen schade	☐ taak maken ☐ contact met ouder(s) / verzorger (s) ☐ schorsing ☐ anders, nl _____		
Maatregelen								
☐ gesprek ☐ time-out / afzonderen ☐ nablijven / tijd inhalen ☐ time-off ☐ herstellen schade	☐ taak maken ☐ contact met ouder(s) / verzorger (s) ☐ schorsing ☐ anders, nl _____							

Voor kinderen die zich binnen de groep niet volgens afspraak gedragen, hanteren we het volgende protocol:

Time-in:

5 minuten op een **denkplek in de klas** (een afgeschermd zitplekje in de klas, gemarkeerd met het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten). Indien nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Daarna keert de leerling terug naar de eigen plek. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (opsteker in de vorm van een 'duim'). De leerling kan ook zelf vragen om een time-in door het gebaar van het pictogram te maken, de leerkracht houdt de regie en stemt al dan niet toe. De leerling krijgt tijdens een time-in geen aandacht.

Time-out:

5 minuten op een **denkplek buiten de klas**, bij voorkeur in een **buurklas** (een afgeschermd zitplekje, gemarkeerd met het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten). Indien nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Een time-out kan gegeven worden in een buurklas. Er moet op deze plek toezicht zijn van een collega. Geschikte plekken dienen in samenspraak gevonden te worden. Als een leerling naar de buurklas gaat komt het op de time-in plek van die klas te zitten. De eigen leerkracht bepaalt wanneer een leerling een time-out krijgt. Na de time-out keert de leerling terug naar de klas. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (duim). De leerling krijgt tijdens een time-out geen aandacht.

Time-off:

Wanneer een korte time-in of time-out niet voldoende uitwerking heeft of wanneer een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien wordt de leerling naar de achtervang (IB-er /gedragsspecialist) gebracht of komt de achtervang de leerling halen. De leerling krijgt tijd om af te koelen en kan, als de achtervang dit inschat, terugkeren naar de klas waar het schoolwerk voortgezet kan worden. De tijd voor een **time-off** bij deze achtervang dient zo kort mogelijk te zijn, maar is variabel omdat het afhankelijk is van de situatie. Na een **time-off** bij de achtervang gaat de leerkracht in gesprek met de leerling, dit kan tijdens een pauze of op een ander geschikt moment plaatsvinden. Er wordt door de leerkracht een notitie gemaakt in het leerlingvolgsysteem van Esis. De leerling moet het gemiste werk afmaken/inhalen in een volgende lunchpauze. Eventueel krijgt de leerling werk mee naar huis. Ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht van een **time-off** bij de achtervang door te bellen en een time-off brief mee te geven (zie bijlage). Deze moet de volgende dag ondertekend mee terug gebracht worden en afgegeven worden bij de gedragsspecialist (deze meldingen van grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd in het leerlingdossier van de leerling en in het sociaal jaarverslag). Indien nodig volgt hierna een gesprek met de ouders (wanneer daaropvolgend nog verdere maatregelen nodig zijn, gaat dit in overleg met de directie).

Voordat een time-off wordt gegeven is samen met de leerling de 'time-in, time-out procedure' doorlopen en/of is er alles aan gedaan om een conflict te voorkomen.

Van het incident en een eventueel gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier van Esis geplaatst.

Een time-off brief wordt meegegeven bij grensoverschrijdend gedrag. Dit is ter beoordeling aan de leerkracht en/of betrokkenen. Op de brief staat het voorval beschreven. Deze brief wordt mee naar huis gegeven en wordt de eerstvolgende schooldag ondertekend door ouders teruggegeven aan de leerkracht. Er volgt dan eventueel nog een gesprek met ouders. Van het incident en het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door ouders voor gezien ondertekend en daarna in het leerlingdossier van Esis geplaatst. Ook de gedragsspecialist wordt geïnformeerd, zodat het in het sociaal jaarverslag kan worden vermeld. De time-off brief staat op de volgende bladzijde.

TIME-OFF BRIEF HUGO DE GROOTSCHOOL

Naam leerling:

-

Naam leerkracht:

Datum:

0 Uw kind heeft bij voortduring en over een langere periode het leerproces van medeleerlingen verstoord

0 Uw kind heeft agressief gedrag vertoond ten opzichte van de leerkracht, medeleerlingen of ouders

0 Uw kind heeft andere leerlingen geïntimideerd of bedreigd

0 Uw kind heeft gevaarlijke voorwerpen of messen bij zich gedragen

0 Uw kind

Toelichting leerkracht:

--

Wij vragen u dit voorval met uw zoon/dochter te bespreken, zodat wij met elkaar herhaling voorkomen. Heeft u nog vragen, neem dan contact op met de leerkracht van uw kind. Ik ontvang dit formulier morgen graag ondertekend terug.

Met vriendelijke groet,

Directeur

Handtekening voor gezien:

Datum:

Naam:

Protocol anti-pestten Hugo de Grootschool

Doel van het anti-pestprotocol

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen elkaar, als er zich ongewenste situaties voordoen, aanspreken op deze regels en afspraken.

Wij streven ernaar:

- Dat kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons, in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen
- Dat de kinderen de kans krijgen om op eigen niveau te presteren
- Dat kinderen leren samen te werken
- Dat kinderen niet alleen kennis, maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met met de ander mogelijk te maken
- Dat kinderen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf (en die van een ander)
- Dat kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen
- Dat de kinderen een respectvolle houding ten aanzien van normen en waarden voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond ontwikkelen
- Dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige personen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving

Het anti-pestprotocol is erop gericht om alle betrokkenen (medewerkers, ouders en leerlingen) op de hoogte te brengen, van alles wat onze school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat onze aanpak is als er gepest wordt. Met dit protocol maken

we duidelijk dat pesten niet wordt geaccepteerd en dat onze school er alles aan zal doen om pestgedrag aan te pakken en te voorkomen.

Pesten

Pesten komt helaas overal voor. Ook op school worden kinderen gepest om uiteenlopende redenen. Binnen onze school tolereren we pesten niet. Door het nemen van allerlei preventieve maatregelen proberen we zoveel mogelijk problemen te voorkomen. We hebben afspraken gemaakt over o.a. hoe we met elkaar omgaan, dat we SCOL als signaleringslijst inzetten, preventieve maatregelen etc.

In dit pestprotocol beschrijven we hoe te handelen als er melding wordt gemaakt (door ouders en/of kinderen) of geconstateerd wordt (door leerkrachten en/of begeleiders) dat er sprake is van (cyber)pesten.

Definitie van plagen en pesten

Plagen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig en het gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door de betrokkenen niet bedreigend of echt vervelend gevonden. Plagen is niet systematisch (steeds weer opnieuw) en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

Pesten

We spreken van pesten als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan. Ze hebben wel de taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat leerlingen te vertellen hebben. Leerkrachten houden groeps- en kindgesprekken, hebben aandacht voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken in de groep en zorgen dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden

vernederen, belachelijk maken
schelden
dreigen
met bijnamen aanspreken
gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven

Lichamelijk

trekken aan kleding, duwen en sjorren
schoppen en slaan
krabben en aan haren trekken

Achtervolgen

wapens gebruiken
achterna lopen en opjagen
in de val laten lopen, klem zetten of rijden

Uitsluiting

opsluiten
negeren en doodzwijgen
uitsluiten van feestjes
bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen

afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
kliederen op boeken en andere spullen
banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing

dwingen om geld of spullen af te geven

Digitaal pesten

anonieme berichten verzenden via social media

schelden, roddelen, bedreigen, foto 's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mailbom.

Digitaal pesten

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
 - angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten nog erger wordt
 - het probleem lijkt onoplosbaar
 - het idee dat ze niet mogen klikken

De pestende leerling

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een leerkracht is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

De aanpak van het pesten

Pesten is een probleem dat zich niet gemakkelijk laat oplossen. Pesten speelt zich vaak in het verborgene af. Dat maakt het alleen al moeilijk om er grip op te krijgen. Het is van groot belang dat (leerlingen, leerkrachten en ouders(s)/verzorger(s) pesten als een bedreiging voor een veilige leefomgeving zien. Ze moeten bereid zijn pesten te signaleren, melden, voorkomen en bestrijden, zodat er op school een veilig klimaat ontstaat. Een middel daarvoor is dit protocol, dat door alle betrokkenen moet worden uitgedragen en nageleefd.

Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, de medewerkers en de ouders/verzorgers.

Om pesten aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. Dit wordt de **vijfsporenaanpak** genoemd.

1. De gepeste leerling

Het probleem wordt serieus genomen en er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

Er wordt de leerling hulp aangeboden door de leerkracht, coördinator sociale veiligheid of intern begeleider.

2. De pester

Er wordt met de leerling gesproken over zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor het slachtoffer. Er wordt geprobeerd de achterliggende oorzaken voor het pestgedrag boven tafel te krijgen.

Er wordt de leerling hulp aangeboden door de leerkracht, coördinator sociale veiligheid of intern begeleider.

3. De zwijgende middengroep

De leerkracht of coördinator sociale veiligheid bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen uit de groep hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan de verbetering van de situatie.

4. De medewerkers

De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is, waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden en minder kans krijgt. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

5. De ouders/ verzorgers

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundigen.

Wat kun je doen om pesten te voorkomen?

Pestgedrag komt minder voor in een veilig en goed schoolklimaat. Een positieve sfeer en betrokkenheid op elkaar vormen daarbij de basis. Alle medewerkers, maar vooral de leerkrachten, spelen daarbij een belangrijke rol. Het lastige is dat pesten zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Daarom hebben we dit anti-pestprotocol geschreven. Leerkrachten en

onderwijsondersteunend personeel hebben een belangrijke taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen.

De leerkrachten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de coördinator sociale veiligheid om hulp en overleg in gang te zetten. Leerkrachten houden ook groeps- en kindgesprekken, hebben aandacht voor de sfeer in de groep en het functioneren van de individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken en groepsregels met de klas en zorgen ervoor dat deze regels nageleefd worden. **Alle medewerkers** dienen oog te hebben voor de signalen van de leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Ouders moeten allereerst goed op de hoogte zijn van het anti-pestprotocol. Belangrijk is dat ouders die zich zorgen maken over het pesten, serieus genomen worden. Daarnaast moet de school de ouders van leerlingen ook steun bieden. De school werkt samen met de ouders om pesten aan te pakken. Eventueel kan de school verwijzen naar deskundige hulpverleners. In het **schoolbeleid** moet er **structureel** worden ingezet op een positieve groepsvorming in de klassen door middel van training van de leerlingen, leerkrachten en andere schoolmedewerkers. Op onze school wordt dat onder andere gedaan door het inzetten van de SEL (sociaal emotioneel leren) methode Kwink. Er wordt jaarlijks meegedaan met de week tegen pesten, de week van de mediawijsheid en er worden structureel burgerschapslessen gegeven.

De coördinator sociale veiligheid (Stephanie Wielens) kan hulp bieden aan alle bovengenoemde partijen in de vorm van adviezen en tips.

Tevens bewaakt de coördinator sociale veiligheid het proces rondom de activiteiten om het pesten te voorkomen en bij de

aanpak van pesten.

Aanpak

Uitgangspunt

Het pesten is gemeld bij de leerkracht / coördinator sociale veiligheid/ intern begeleider. Deze begeleidt de gepeste leerling (en) en de pester(s). Wanneer er vastgesteld is dat een leerling gepest wordt door een andere leerling, is het plan van aanpak als volgt:

STAP 1:

Gesprek met de betrokken leerlingen. Het gesprek met de pester(s) heeft o.a. een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverandering binnen de gestelde termijn worden schriftelijk vastgesteld. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd (+verslag).

STAP 2:

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de leerkracht en/of coördinator sociale veiligheid binnen een termijn van 4 weken. Pestincidenten worden vastgelegd.

STAP 3:

Als het pestgedrag niet stopt, volgt na 4 weken een tweede gesprek met de pester(s) EN ouders van deze leerling(en). Zij krijgen 4 weken om hun gedrag aan te passen. Tevens kan begeleiding worden ingezet om wel tot gedragsverandering te komen (+ verslag). Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pesters. De politie wordt te allen tijde geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten. De directie wordt geïnformeerd over de stand van zaken.

STAP 4:

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke schorsing aan de pesters opgelegd (in samenspraak met het schoolbestuur) door de directie. Tevens kan hulpverlening worden ingezet om wel tot gedragsverandering te komen (+dossier).

STAP 5:

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school (directie) overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s) (in samenspraak met het schoolbestuur).

Hierbij volgt de school het "Protocol schorsing en verwijdering" (+ dossier).

Leerlingen, ouders met **klachten** over seksuele intimidatie, pesten of discriminatie e.d. kunnen terecht bij de **interne vertrouwenspersoon (Inge Somer)**. Zij zal in gesprek gaan met de leerling en / of de ouders om de klacht zo goed mogelijk aan te pakken. Hierbij gaat het vooral om het aangeven van de juiste routes en het ondersteunen bij het doorlopen van de procedures.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
 - Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor, tijdens en na het pesten; • Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
 - Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld 'je niet afzonderen'; • Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
 - Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
 - Sterke kanten van de leerling benadrukken;
 - Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
 - Het gepeste kind niet 'overbeschermen' bijv. naar school brengen of 'ik zal de pesters wel eens gaan vertellen'.
- Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen;

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest - complimenteren als het kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen,

de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;

- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de pester

- De kinderen middels gesprekken en rollenspellen bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag;
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen;
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen;
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken;
- Samen spelen en samenwerken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buiten speelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar);
- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep;
- Herhalen van de school- en groepsregels;
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Begeleiding van de ouders

- Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten.
- Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind.
- De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.
- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt.
- Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen.
- Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht vertelt. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken.
- Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Indien het gaat om onveilige en/of strafbare situatie/incidenten kan dit besproken worden of een melding worden gemaakt bij de wijkagent;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht en / of de coördinator sociale veiligheid bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pest • Neem het probleem van uw kind serieus;

- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;

- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind; • Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen;
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt in het bijzijn van uw kinderen. Bedenkt u dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

PROTOCOL CYBERPESTEN

Wat is cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hatemail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen.
- Het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- de leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting, Kwink en ondersteunende programma's
- samen met de leerlingen afspraken maken over internetgedrag op school (zie afspraken hieronder)
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen daarop te laten aanspreken
- leerlingen duidelijk maken wat de sancties zijn op cyberpesten
- ouders wijzen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen

De afspraken

- E-mailen en "chatten" is op school niet toegestaan.
- Ik mag alleen met toestemming van de meester of juf op internet.
- Bij gebruik van de zoekmachine bijvoorbeeld "google" gebruik ik normale woorden (zoektermen). Ik zoek geen woorden die te maken hebben met grof woordgebruik, seks en geweld. Bij twijfel overleg ik met de meester of juf.
- Bestanden van internet naar je eigen computer halen heet downloaden. Ik mag alleen bestanden downloaden met toestemming van de leerkracht.
- Ik zal nooit mijn persoonlijke informatie doorgeven op internet zoals: mijn achternaam, adres en telefoonnummer, het telefoonnummer van mijn ouders of het adres van mijn school zonder toestemming van mijn juf of meester.
- Ik vertel het meester of juf meteen als ik informatie zie waardoor ik me niet prettig

voel of waarvan ik weet dat het niet hoort.

- Ik zal nooit afspreken met iemand die ik “online” op internet heb ontmoet, (chatten mag immers niet).
- Ik speel op internet geen agressieve spelletjes. Dit zijn spelletjes waarbij geschoten of gevochten wordt of waarbij gewonden en/of doden vallen.
- **Houd er rekening mee dat we regelmatig kijken of je correct aan het internetten bent.**

Ondertekening voor akkoord:

Namens het team (PMR lid)

Naam:

Datum: 15-11-2021

Handtekening:

Namens het bestuur

Naam:

Datum:

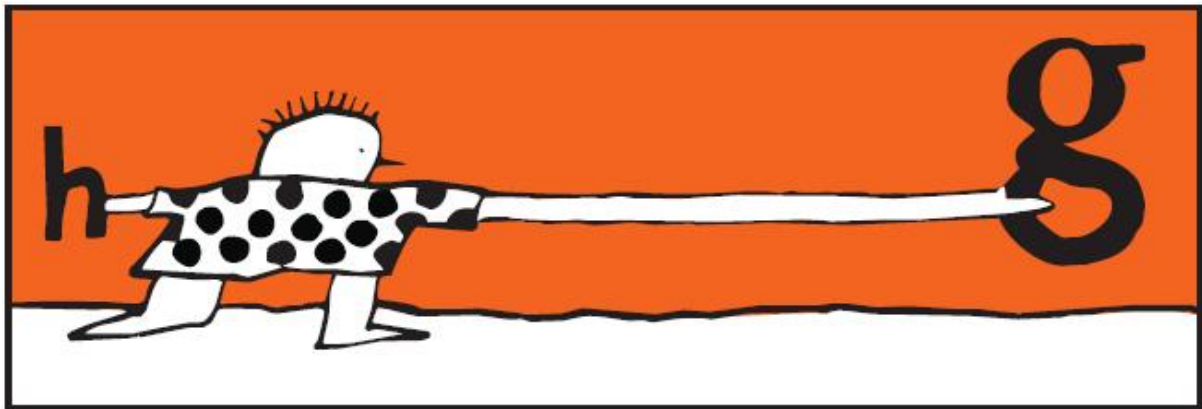
Handtekening:

Namens de medezeggenschapsraad Naam:Regine Kruk

Datum: 10-11-2021

Handtekening:

Bijlage 8

De Hugo de Grootschool staat voor het beste onderwijs, met de focus op leren en gedrag.

Protocol Goed gedrag & Anti-pesten

2025-2026

Hugo de Grootschool

Inhoudsopgave:

Protocol goed gedrag	blz. 3
• Een veilige school & goed gedrag • Hoe gaan we op school om met gewenst en ongewenst gedrag • Preventie met Kwink op school	
Kwink	blz. 4
De Kwink van de week	blz. 5
• Klassenmanagement • Kwink thuis • Koelkastposter	blz. 6
Regels en afspraken	blz. 7
• Schoolafspraken	
Als het toch mis gaat (buiten het klaslokaal)	blz. 8
Correctieprocedure bij ongewenst gedrag	blz. 9
Registratieblad gedragsincident	blz. 10
Time-in, time-out, time-off procedure	blz. 11
	blz. 12
Time-off brief	blz. 13
Protocol Anti-pesten	blz. 14
Definitie van plagen en pesten	blz. 15
• Hoe wordt er gepest? • De gepeste leerling • De pestende leerling • Meelopers en andere leerlingen • De aanpak van het pesten • Wie zijn er betrokken bij het pestprobleem • Wat kun je doen om pesten te voorkomen	blz. 16
	blz.17
	blz.18
Aanpak	blz. 19
• Begeleiding van de gepeste leerling • Begeleiding van de pester • Begeleiding van de andere kinderen • Begeleiding van de ouders	blz.20
	blz. 21
Adviezen aan de ouders	
• Ouders van de gepeste kinderen • Ouders van de pesters • Alle andere ouders	blz. 22
Protocol Cyberpesten	blz. 23
Ondertekening voor akkoord	blz. 24

Protocol Goed gedrag Hugo de Grootschool

Een veilige school en goed gedrag

De Hugo de Grootschool staat voor: “Samen voor ieder kind.” We staan voor een school waar kinderen, ouders en/of verzorgers en teamleden zich veilig en gewaardeerd voelen. Onze school staat in een wijk met veel verschil in sociale en culturele achtergronden. Daarom vinden wij het belangrijk dat kinderen kennismaken met verschillende culturen en sociale achtergronden en elkaar respecteren. We hebben veel oog voor het welzijn van de kinderen en zijn ons ervan bewust dat je pas echt goed kunt leren als je lekker in je vel zit. Daarom hechten we veel waarde aan een klimaat waarbinnen ieder kind zich veilig en prettig voelt.

De 3 weken na de zomervakantie (de Gouden weken) staan specifiek in het teken van hoe we met elkaar omgaan. In de groepen wordt hierover gesproken, welke regels horen daarbij (deze hangen zichtbaar in de klassen) en hoe spreken we elkaar daarop aan. Na een vakantie worden deze regels herhaald binnen de groep. We onderscheiden algemene gedragsregels voor de hele school en specifieke groepsafspraken die samen met de leerlingen worden bepaald.

Hoe gaan we op school om met gewenst en ongewenst gedrag

Een aantal onderwerpen worden structureel binnen de groepen besproken: hoe maak je een veilige groep, de aanpak van ruzies, positief communiceren met elkaar, afspraken maken en elkaar daar aan houden etc. Dit gebeurt tijdens de lessen van Kwink, rollenspelen en natuurlijk gedurende de dag. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag of taalgebruik van de leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Wij willen preventief werken aan gedrag en zo min mogelijk reactief. Er zijn verschillende factoren die verstorend (niet gewenst) gedrag bij kinderen veroorzaken en ervoor zorgen dat een groep geen positieve groep is. Een van de oorzaken voor het vertonen van verstorend gedrag is sociale incompetentie. Om sociaal gedrag te kunnen laten zien, heb je sociale vaardigheden nodig. Om deze vaardigheden bij de leerlingen te ontwikkelen, zetten we Kwink schoolbreed in op onze school en zien we gedrag als leerdoel.

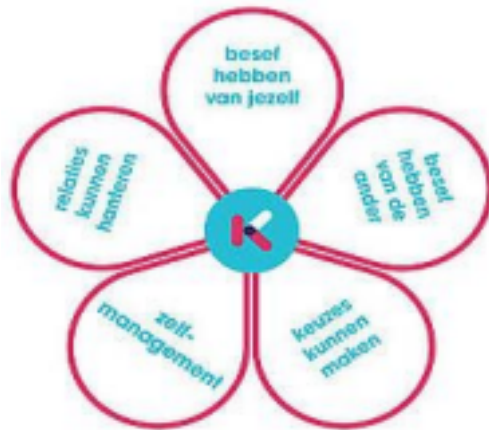
Kwink op school

Kinderen ontwikkelen zich hoe dan ook. Maar omdat die ontwikkeling niet zomaar goed komt, is er een preventieve interventie nodig die planmatig en systematisch aandacht geeft aan het sociaal-emotioneel leren van leerlingen. Wij hebben daarom als school gekozen voor Kwink. Kinderen leren hierbij om op een planmatige, positieve en consequente manier fundamentele levensvaardigheden (competenties) te verwerven.

Kwink is een preventieve aanpak met als belangrijkste doel om verstorend gedrag in de klas te voorkomen en om van de klas een positieve groep te maken.

Kwink richt zich op de ontwikkeling van vijf essentiële sociaal emotionel competenties:

1. Besef hebben van jezelf (ik)
2. Zelfmanagement (ik)
3. Besef hebben van de ander (jij)
4. Relatie kunnen hanteren (jij)
5. Keuzes kunnen maken (wij)

Kwink

Kwink bestaat uit jaarlijks 20 lessen. Elke les heeft een vaste opbouw: terugblik, oriëntatie op het onderwerp, uitleg, begeleide inoefening, zelfstandige verwerking, evaluatie en terug- en vooruitblik. Er worden verschillende effectieve werkvormen ingezet, zoals animaties, gesprekken, (rollen)spellen, liedjes en presentaties.

De inhoud van de lessen sluit aan bij de fases van de groepsvorming: Forming, Norming, Storming, Performing en Adjourning (Tuckman, 1965). Hierdoor krijgt de leerkracht handvatten om de groepsvorming te sturen en de klas een positieve groep te laten worden. Tijdens de lessen reflecteren kinderen op hun eigen gedrag en dat van anderen. Daarvoor moeten ze de taal leren waarmee ze hun innerlijke wereld kunnen verwoorden. Het is belangrijk dat ze hun emoties genuanceerd kunnen verwoorden. Dit voorkomt misverstanden en conflicten. Bovendien is deze emotiewoordschat ook voorwaardelijk voor de goede ontwikkeling van inlevingsvermogen. Daarom worden 75 emotiewoorden (gedurende de acht jaar basisonderwijs) structureel en planmatig aangeboden tijdens de lessen. Elke les worden emotiewoorden aangeboden die bij de les passen. Deze worden uitgelegd en verbeeld en kunnen vervolgens direct gebruikt worden in de opdrachten.

Emotiewoorden

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Groot school

Het is niet vanzelfsprekend dat een kind wat het geleerd heeft in een Kwinkles automatisch toepast tijdens andere lessen, in de gang en op het plein. Om het geleerde goed te kunnen toepassen in een andere situatie dan waarin het is aangeleerd, is generalisatie nodig (van Overveld, 2012). Hiervoor maakt de methode gebruik van:

De Kwink van de week

Dit is een duidelijke, zichtbare gedragsverwachting. Deze is ontleend aan de doelstelling van de les en gekoppeld aan een van de vijf genoemde competenties. De Kwink van de Week hangt goed zichtbaar in het lokaal en herinnert de kinderen aan het gewenste gedrag dat in de les aan de orde is geweest.

De Kwink van de Week wordt schoolbreed aangeboden in alle groepen. In de weekbrief wordt naar de ouders gecommuniceerd wat de Kwink van de Week is. Ook ouderbrieven van Kwink worden meegegeven. Hierin staat korte informatie over de gegeven lessen en digitale adressen voor meer info.

Klassenmanagement

Klassenmanagement kan gedefinieerd worden als het “scheppen van voorwaarden voor effectief onderwijs” (Klamer-Hoogstra, 2012). Om leerkrachten te ondersteunen in het scheppen van deze voorwaarden, geeft Kwink bij iedere les suggesties voor goed klassenmanagement. De suggesties gaan altijd over de vier belangrijkste gebieden waarvoor management in de klas nodig is: de houding van de leerkracht, de omgeving (klas/school/plein), het onderwijs en de groep. Hierdoor ontstaat een “Kwinke leerkracht”, die positieve voorbeelden van gewenst gedrag laat zien.

Kwink thuis

Voldoende betrokkenheid van ouders bij de school van hun kind kan gedragsproblemen voorkomen en sociaal gedrag stimuleren (Smit et al., 2006; Henderson & Mapp, 2002; Marzano, 2003). Om deze betrokkenheid te stimuleren en de leerinhoud “mee naar huis te nemen” heeft elke les een zogenaamde “Kwink thuis”.

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Verder brengt Kwink vier keer per schooljaar een Koelkastposter uit. Deze poster brengt ouders met kinderen in gesprek. Rondom de woorden “Kwink Koelkastposter” staat in een aantal spreekwolkjes het thema van elke les samengevat. Dan weten de ouders waar het kind het op school over gehad

heeft en kunnen ze daar ook naar vragen. De emoticons op de poster bieden de mogelijkheid om met de kinderen over hun emoties en de emoties van andere gezinsleden te praten. Tot slot staan er ook altijd een aantal doe-opdrachten op de poster die passen bij de thema's van de lessen.

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Regels en afspraken

Binnen de Hugo de Grootschool gelden de volgende schoolafspraken:

- Wij luisteren naar elkaar;
- We spelen samen;
- We helpen elkaar;
- Zeg ik stop, hou dan op!
- Wie rent hier binnen, moet opnieuw beginnen;
- Gaat de bel.... dan stopt het spel;
- Wij zijn zuinig op elkaars spullen;
- In de klas en in de hal, zachtjes praten overal.

schoolafspraken

Deze schoolregels hangen op verschillende plekken binnen de school, zodat ze zichtbaar voor de kinderen zijn. Leerkrachten kunnen er naar verwijzen als de regel niet (goed) wordt toegepast. Ze worden regelmatig besproken binnen de groepen (vooral na de vakanties).

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Als het toch mis gaat (op plekken buiten het klaslokaal)

Wanneer een kind zich niet aan de op school geldende afspraken houdt, treedt de hieronder beschreven procedure (time in, time out, time off) in werking.

Wij verstaan onder **ongewenst gedrag** het volgende:

- Pestgedrag (zie protocol anti pesten)
- Uitschelden van andere kinderen/volwassenen
- Fysiek contact in de vorm van: (na)trappen, slaan, knijpen, bijten etc. - - Storend gedrag, zodat de groep niet (rustig) kan werken
- Onbeleefd / respectloos gedrag
- Weglopen
- Het niet op willen volgen van opdrachten

- Het meenemen van een gevaarlijk voorwerp
- Het overtreden van pleinafspraken: bijv. elders dan op aangegeven plekken voetballen op het plein of het gooien met zand
- Zich zonder toestemming buiten het schoolplein begeven

Als de leerkrachten ongewenst gedrag signaleren, dan volgt er een correctie. De volgende stappen worden gehanteerd om deze correcties zo doelmatig en efficiënt mogelijk te laten zijn:

1. We nemen de leerling zoveel mogelijk apart
2. We vertellen de leerling kalm, zakelijk en op neutrale wijze wat we hebben gezien. We gaan niet in discussie. We vertellen wat het probleemgedrag was en we vertellen duidelijk wat het gewenste gedrag had moeten zijn.
3. De leerling moet vertellen wat het gewenste gedrag in die situatie had moeten zijn. Kan of wil hij dat niet, dan vertelt de leerkracht het nog een keer.
4. We geven de leerling **de keus** over hoe het probleemgedrag gecorrigeerd kan worden en we vertellen welke gevolgen iedere keuze heeft.
5. Het gevolg van de keuze moet direct of zo snel als mogelijk volgen.

Na de correctie om ongewenst gedrag aan te pakken, complimenteren we de leerling(en) als ze het juiste gedrag laten zien!

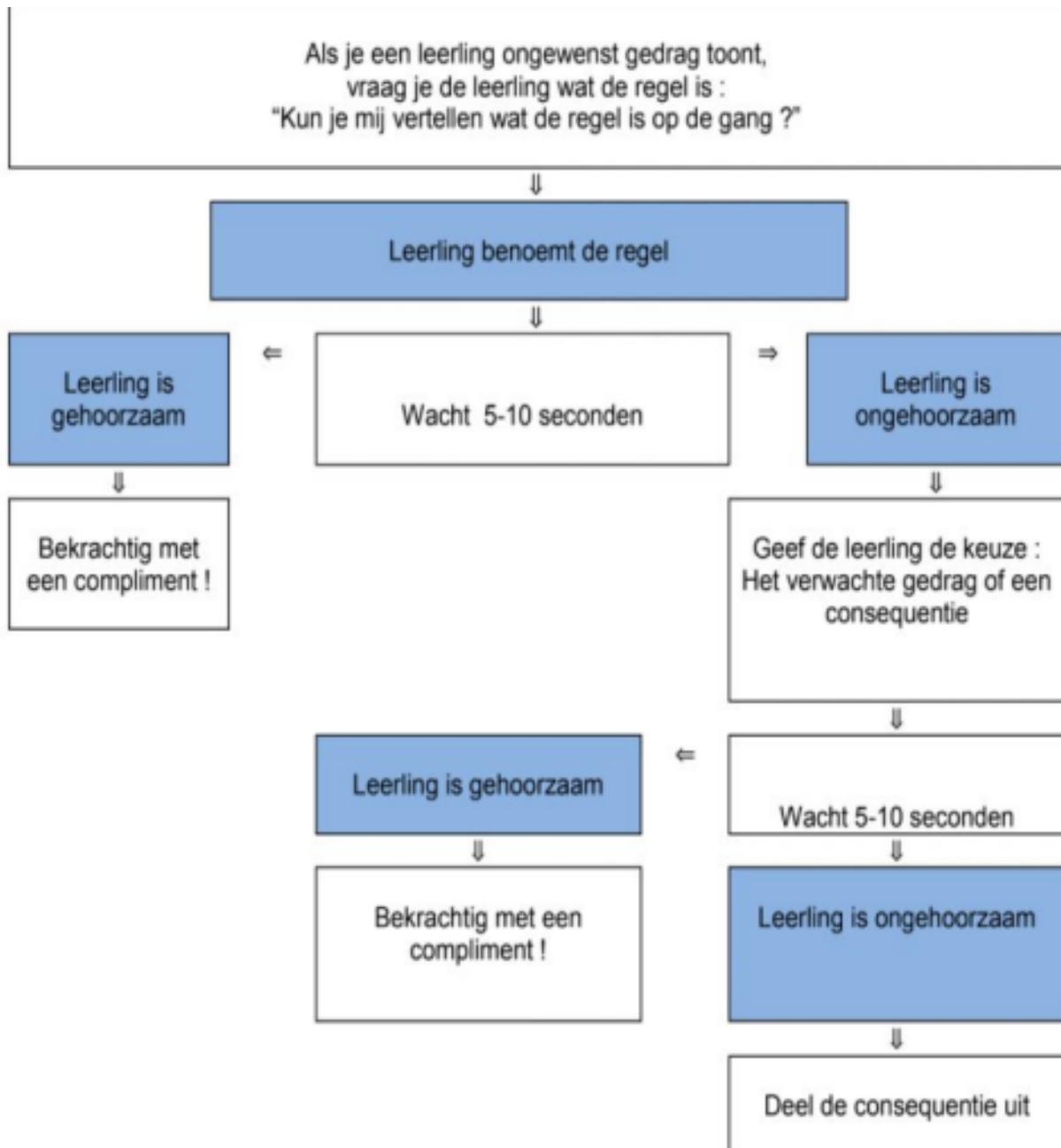
Als de leerling niet gelijk de goede keuze kan maken of eerst moet afkoelen, zetten we hem/haar op het bankje bij het hek (voor de struiken) voor een time-out (in het zicht van de leerkracht die pleinwacht heeft). Na een paar minuten vragen we nogmaals naar de keuze. Als nu wel de juiste regel wordt benoemd, kan er verder gespeeld worden. Er hoeft **geen** registratieformulier gedragsincident te worden ingevuld.

Als de leerling ervoor kiest om zich te (blijven) verzetten tegen het optreden van de leerkrachten, geen respect toont en doorgaat met zijn/haar ongewenste gedrag dan volgt er een **interventie (time off)**. Dit betekent dat de leerling naar binnen wordt gestuurd (naar het kantoor van Emine of de IB-ruimte).

Hier blijft de leerling totdat de IB-er/gedragsspecialist hem/haar terugbrengt naar de klas. De leerling krijgt 10 minuten om af te koelen. Alle overige tijd daarna wordt na schooltijd ingehaald met het maken van het gemiste werk. De leerkracht vult zo snel mogelijk het **registratieformulier gedragsincident** (zie hieronder) in en geeft deze af bij de gedragspecialist. Er wordt met ouders gebeld en een time-off formulier meegegeven (zie hieronder). Deze moet ondertekend mee terug genomen worden.

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Groot school

REGISTRATIE GEDRAGSINCIDENT HUGO DE GROOTSCHOOL

Naam leerling: _____

Groep/klas: _____ Datum: _____ Tijd: _____ Ingevuld door: _____

Plaats Klein probleemgedrag Groot probleemgedrag 0 schoolplein

0 onacceptabel taalgebruik

0 verbale agressie (de

0 fietsenstalling

0 uitschelden

0

0 gang/hal

0 obscene gebaren

0

0 gymlokaal/speellokaal

0 ruzie

0 v

0 kleedkamer

0 plagen

0 ongeoorloofd verblijf

0 bieb

0 ongehoorzaam/ tegendraads

scho

0 toilet

0 misbruik van materiaal

0 vandalisme / ver

0 anders, nl. _____

0 moedwillig verstoren van

0 d

activiteit

0 and

0 anders, nl. _____

Maatregel(en)

0 gesprek 0 taak maken

0 time-out / afzonderen 0 contact met ouder(s) / verzorger(s) 0 nablijven / tijd inhalen 0 schorsing

0 time-off bij _____ 0 anders, nl. _____ 0 herstellen schade

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Groot school

Time-in, time-out, time-off procedure Hugo de Grootschool

Voor kinderen die zich binnen de groep niet volgens afspraak gedragen, hanteren we het volgende protocol:

Time-in:

5 minuten op een **denkplek in de klas** (een afgeschermd zitplekje in de klas, gemarkeerd met het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten). Indien nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Daarna keert de leerling terug naar de eigen plek. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (opsteker in de vorm van een 'duim'). De leerling kan ook zelf vragen om een time-in door het gebaar van het pictogram te maken, de leerkracht houdt de regie en stemt al dan niet toe. De leerling krijgt tijdens een time-in geen aandacht.

Time-out:

5 minuten op een **denkplek buiten de klas**, bij voorkeur in een **buurklas** (een afgeschermd zitplekje, gemarkeerd met het pictogram, met een koptelefoon en een zandloper van 5 minuten). Indien nodig kan de tijd verlengd worden met 5 minuten door de zandloper nog een keer te draaien. Een time-out kan gegeven worden in een buurklas. Er moet op deze plek toezicht zijn van een collega. Geschikte plekken dienen in samenspraak gevonden te worden. Als een leerling naar de buurklas gaat komt het op de time-in plek van die klas te zitten. De eigen leerkracht bepaalt wanneer een leerling een time-out krijgt. Na de time-out keert de leerling terug naar de klas. Wanneer de leerkracht ziet dat de leerling weer aan het werk gaat krijgt deze na ongeveer 1 minuut een compliment (duim). De leerling krijgt tijdens een time-out geen aandacht.

Time-off:

Wanneer een korte time-in of time-out niet voldoende uitwerking heeft of wanneer een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien wordt de leerling naar de achtervang (IB-er /gedragsspecialist) gebracht of komt de achtervang de leerling halen. De leerling krijgt tijd om af te koelen en kan, als de achtervang dit inschat, terugkeren naar de klas waar het schoolwerk voortgezet kan worden. De tijd voor een **time-off** bij deze achtervang dient zo kort mogelijk te zijn, maar is variabel omdat het afhankelijk is van de situatie. Na een **time-off** bij de achtervang gaat de leerkracht in gesprek met de leerling, dit kan tijdens een pauze of op een ander geschikt moment plaatsvinden. Er wordt door de leerkracht een notitie gemaakt in het leerlingvolgsysteem van Esis. De leerling moet het gemiste werk afmaken/inhalen in een volgende lunchpauze. Eventueel krijgt de leerling werk mee naar huis. Ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht van een **time-off** bij de achtervang door te bellen en een time-off brief mee te geven (zie bijlage). Deze moet de volgende dag ondertekend mee terug gebracht worden en afgegeven worden bij de gedragsspecialist (deze meldingen van grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd in het leerlingdossier van de leerling en in het

sociaal jaarverslag). Indien nodig volgt hierna een gesprek met de ouders (wanneer daaropvolgend nog verdere maatregelen nodig zijn, gaat dit in overleg met de directie).

Voordat een time-off wordt gegeven is samen met de leerling de 'time-in, time-out procedure' doorlopen en/of is er alles aan gedaan om een conflict te voorkomen.

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Van het incident en een eventueel gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier van Esis geplaatst.

Een time-off brief wordt meegegeven bij grensoverschrijdend gedrag. Dit is ter beoordeling aan de leerkracht en/of betrokkenen. Op de brief staat het voorval beschreven. Deze brief wordt mee naar huis gegeven en wordt de eerstvolgende schooldag ondertekend door ouders teruggegeven aan de leerkracht. Er volgt dan eventueel nog een gesprek met ouders. Van het incident en het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door ouders voor gezien ondertekend en daarna in het leerlingdossier van Esis geplaatst. Ook de gedragsspecialist wordt geïnformeerd, zodat het in het sociaal jaarverslag kan worden vermeld.

De time-off brief staat op de volgende bladzijde.

TIME-OFF BRIEF HUGO DE GROOTSCHOOL

Naam leerling:

Naam leerkracht:

Datum:

0 Uw kind heeft bij voortduring en over een langere periode het leerproces van medeleerlingen verstoord

0 Uw kind heeft agressief gedrag vertoond ten opzichte van de leerkracht, medeleerlingen of ouders

0 Uw kind heeft andere leerlingen geïntimideerd of bedreigd

0 Uw kind heeft gevaarlijke voorwerpen of messen bij zich gedragen

0 Uw kind

Toelichting leerkracht:

--

Wij vragen u dit voorval met uw zoon/dochter te bespreken, zodat wij met elkaar herhaling voorkomen. Heeft u nog vragen, neem dan contact op met de leerkracht van uw kind. Ik ontvang dit formulier morgen graag ondertekend terug.

Met vriendelijke groet,

Directeur

Handtekening voor gezien:

Datum:

Naam:

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Protocol anti-pesten Hugo de Grootschool

Doel van het anti-pestprotocol

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen elkaar, als er zich ongewenste situaties voordoen, aanspreken op deze regels en afspraken.

Wij streven ernaar:

- Dat kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons, in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen
- Dat de kinderen de kans krijgen om op eigen niveau te presteren
- Dat kinderen leren samen te werken
- Dat kinderen niet alleen kennis, maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met met de ander mogelijk te maken
- Dat kinderen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf (en die van een ander)
- Dat kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen
- Dat de kinderen een respectvolle houding ten aanzien van normen en waarden voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond ontwikkelen
- Dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige personen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving

Het anti-pestprotocol is erop gericht om alle betrokkenen (medewerkers, ouders en leerlingen) op de hoogte te brengen, van alles wat onze school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat onze aanpak is als er gepest wordt. Met dit protocol maken we duidelijk dat pesten niet wordt geaccepteerd en dat onze school er alles aan zal doen om pestgedrag aan te pakken en te voorkomen.

Pesten

Pesten komt helaas overal voor. Ook op school worden kinderen gepest om uiteenlopende redenen. Binnen onze school tolereren we pesten niet. Door het nemen van allerlei preventieve maatregelen proberen we zoveel mogelijk problemen te *voorkomen*. We hebben afspraken gemaakt over o.a. hoe we met elkaar omgaan, dat we SCOL als signaleringslijst inzetten, preventieve maatregelen etc. In dit pestprotocol beschrijven we hoe te handelen als er melding wordt gemaakt (door ouders en/of kinderen) of geconstateerd wordt (door leerkrachten en/of begeleiders) dat er sprake is van (cyber)pesten.

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Definitie van plagen en pesten

Plagen

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het gedrag bij plagen is onschuldig en het gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door de betrokkenen

niet bedreigend of echt vervelend gevonden. Plagen is niet systematisch (steeds weer opnieuw) en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

Pesten

We spreken van pesten als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan. Ze hebben wel de taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat leerlingen te vertellen hebben. Leerkrachten houden groeps- en kindgesprekken, hebben aandacht voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken in de groep en zorgen dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken

schelden

dreigen

met bijnamen aanspreken

gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven

Lichamelijk trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan

krabben en aan haren trekken

wapens gebruiken

Achtervolgen achterna lopen en opjagen

in de val laten lopen, klem zetten of rijden

opsluiten

Uitsluiting negeren en doodzwijgen

uitsluiten van feestjes

bij groepsopdrachten

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

Stelen en vernielen afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen klieren op boeken en andere spullen

banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing dwingen om spullen of geld af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Digitaal pesten anonieme berichten verzenden via social media schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en

webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken,

haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mailbom.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: ● schaamte

- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat ze niet mogen klikken

De pestende leerling

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een leerkracht is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

Protocol Goed gedrag & Anti pesten Hugo de Grootschool

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

De aanpak van het pesten

Pesten is een probleem dat zich niet gemakkelijk laat oplossen. Pesten speelt zich vaak in het verborgene af. Dat maakt het alleen al moeilijk om er grip op te krijgen. Het is van groot belang dat

(leerlingen, leerkrachten en ouders(s)/verzorger(s) pesten als een bedreiging voor een veilige leefomgeving zien. Ze moeten bereid zijn pesten te willen signaleren, melden, voorkomen en bestrijden, zodat er op school een veilig klimaat ontstaat. Een middel daarvoor is dit protocol, dat door alle betrokkenen moet worden uitgedragen en nageleefd.

Wie zijn betrokken bij het pestprobleem?

Bij pesten zijn meerdere partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pester(s), de zwijgende middengroep, de medewerkers en de ouders/verzorgers.

Om pesten aan te pakken is het nodig dat alle partijen betrokken worden bij de uitvoering van het beleid. Dit wordt de **vijfsporenaanpak** genoemd.

1. De gepeste leerling

Het probleem wordt serieus genomen en er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

Er wordt de leerling hulp aangeboden door de leerkracht, coördinator sociale veiligheid of intern begeleider.

2. De pester

Er wordt met de leerling gesproken over zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor het slachtoffer. Er wordt geprobeerd de achterliggende oorzaken voor het pestgedrag boven tafel te krijgen.

Er wordt de leerling hulp aangeboden door de leerkracht, coördinator sociale veiligheid of intern begeleider.

3. De zwijgende middengroep

De leerkracht of coördinator sociale veiligheid bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen uit de groep hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan de verbetering van de situatie.

4. De medewerkers

De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is, waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden en minder kans krijgt. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

5. De ouders/ verzorgers

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundigen.

Wat kun je doen om pesten te voorkomen?

Pestgedrag komt minder voor in een veilig en goed schoolklimaat. Een positieve sfeer en betrokkenheid op elkaar vormen daarbij de basis. Alle medewerkers, maar vooral de leerkrachten, spelen daarbij een belangrijke rol. Het lastige is dat pesten zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Daarom hebben we dit anti-pestprotocol geschreven. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel hebben een belangrijke taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen.

De leerkrachten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de coördinator sociale veiligheid om hulp en overleg in gang te zetten. Leerkrachten houden ook groeps- en kindgesprekken, hebben aandacht voor de sfeer in de groep en het functioneren van de individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken en groepsregels met de klas en zorgen ervoor dat deze regels nageleefd worden. **Alle medewerkers** dienen oog te hebben voor de signalen van de leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. **Ouders** moeten allereerst goed op de hoogte zijn van het anti-pestprotocol. Belangrijk is dat ouders die zich zorgen maken over het pesten, serieus genomen worden. Daarnaast moet de school de ouders van leerlingen ook steun bieden. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. Eventueel kan de school verwijzen naar deskundige hulpverleners. In het **schoolbeleid** moet er **structureel** worden ingezet op een positief groepsvorming in de klassen door middel van training van de leerlingen, leerkrachten en andere schoolmedewerkers. Op onze school wordt dat onder andere gedaan door het inzetten van de SEL (sociaal emotioneel leren) methode Kwink. Er wordt jaarlijks meegedaan met de week tegen pesten, de week van de mediawijsheid en er worden structureel burgerschapslessen gegeven.

De coördinator sociale veiligheid (Stephanie Wielens) kan hulp bieden aan alle bovengenoemde partijen in de vorm van adviezen en tips. Tevens bewaakt de coördinator sociale veiligheid het proces rondom de activiteiten om het pesten te voorkomen en bij de aanpak van pesten.

Aanpak

Uitgangspunt

Het pesten is gemeld bij de leerkracht / coördinator sociale veiligheid/ intern begeleider. Deze begeleidt de gepeste leerling (en) en de pester(s). Wanneer er vastgesteld is dat een leerling gepest wordt door een andere leerling, is het plan van aanpak als volgt:

STAP 1:

Gesprek met de betrokken leerlingen. Het gesprek met de pester(s) heeft o.a. een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverandering binnen de gestelde termijn worden schriftelijk vastgesteld. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd (+verslag).

STAP 2:

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de leerkracht en/of coördinator sociale veiligheid binnen een termijn van 4 weken. Pestincidenten worden vastgelegd.

STAP 3:

Als het pestgedrag niet stopt, volgt na 4 weken een tweede gesprek met de pester(s) EN ouders van deze leerling(en). Zij krijgen 4 weken om hun gedrag aan te passen. Tevens kan begeleiding worden

ingezet om wel tot gedragsverandering te komen (+ verslag). Daarnaast worden er strafmaatregelen genomen tegen de pesters. De politie wordt te allen tijde geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten. De directie wordt geïnformeerd over de stand van zaken.

STAP 4:

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke schorsing aan de pesters opgelegd (in samenspraak met het schoolbestuur) door de directie. Tevens kan hulpverlening worden ingezet om wel tot gedragsverandering te komen (+dossier).

STAP 5:

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school (directie) overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s) (in samenspraak met het schoolbestuur).

Hierbij volgt de school het "Protocol schorsing en verwijdering" (+ dossier).

Leerlingen, ouders met **klachten** over seksuele intimidatie, pesten of discriminatie e.d. kunnen terecht bij de **interne vertrouwenspersoon (Inge Somer)**. Zij zal in gesprek gaan met de leerling en / of de ouders om de klacht zo goed mogelijk aan te pakken. Hierbij gaat het vooral om het aangeven van de juiste routes en het ondersteunen bij het doorlopen van de procedures.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat hij/zij doet voor, tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld 'je niet afzonderen';
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet 'overbeschermen' bijv. naar school brengen of 'ik zal de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen;

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest - complimenteren als het kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de andere kinderen van de groep

- De kinderen middels gesprekken en rollenspellen bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag;
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen;
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen;
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken;
- Samen spelen en samenwerken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buiten speelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar);
- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep;
- Herhalen van de school- en groepsregels;
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Begeleiding van de ouders

- Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten.
- Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind.
- De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.
- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt.
- Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen.
- Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht vertelt. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken.
- Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Indien het gaat om onveilige en/of strafbare situatie/incidenten kan dit besproken worden of een melding worden gemaakt bij de wijkagent;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht en / of de coördinator sociale veiligheid bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen;
- Wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug.
Opgelost is opgelost!
- Denk er eens over na wat u zoal bespreekt in het bijzijn van uw kinderen. Bedenkt u dan dat kinderen heel veel horen en opslaan!

PROTOCOL CYBERPESTEN

Wat is cyberpesten

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hatemail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen.
- Het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- de leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting, Kwink en ondersteunende programma's
- samen met de leerlingen afspraken maken over internetgedrag op school (zie afspraken

hieronder)

- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen daarop te laten aanspreken
- leerlingen duidelijk maken wat de sancties zijn op cyberpesten
- ouders wijzen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen

De afspraken

- E-mailen en "chatten" is op school niet toegestaan.
- Ik mag alleen met toestemming van de meester of juf op internet.
- Bij gebruik van de zoekmachine bijvoorbeeld "google" gebruik ik normale woorden (zoektermen). Ik zoek geen woorden die te maken hebben met grof woordgebruik, seks en geweld. Bij twijfel overleg ik met de meester of juf.
- Bestanden van internet naar je eigen computer halen heet downloaden. Ik mag alleen bestanden downloaden met toestemming van de leerkracht.
- Ik zal nooit mijn persoonlijke informatie doorgeven op internet zoals: mijn achternaam, adres en telefoonnummer, het telefoonnummer van mijn ouders of het adres van mijn school zonder toestemming van mijn juf of meester.
- Ik vertel het meester of juf meteen als ik informatie zie waardoor ik me niet prettig voel of waarvan ik weet dat niet hoort.
- Ik zal nooit afspreken met iemand die ik "online" op internet heb ontmoet, (chatten mag immers niet).
- Ik speel op internet geen agressieve spelletjes. Dit zijn spelletjes waarbij geschoten of gevochten wordt of waarbij gewonden en/of doden vallen.
- **Houd er rekening mee dat we regelmatig kijken of je correct aan het internetten bent.**

Ondertekening voor akkoord:

Namens het team Namens de medezeggenschapsraad Naam: Naam:

Datum: Datum:

Handtekening: Handtekening:

Namens het bestuur Namens de leerlingen Naam: Naam:

Datum: Datum:

Handtekening Handtekening

Bijlage 9

Kwaliteitskaart Hugo de Grootschool

Onderwerp	TeamUp
Bestemd voor	leerkrachten en onderwijsassistenten en leerkrachtondersteuners NK klassen
Verantwoordelijke	leerkrachten nieuwkomers KC en directie (monitoring en controle)
Datum laatste aanpassing	23 april 2024

De reguliere groepen zijn niet meegenomen in deze kwaliteitskaart, omdat het een programma alleen voor de nieuwkomers betreft.

Wat

TeamUp op School richt zich op het versterken van het psychosociaal welzijn van leerlingen in het primair (nieuwkomers)onderwijs. Het programma bestaat uit gestructureerde sport- en spelactiviteiten die zijn gekoppeld aan psychosociale thema's. Tijdens TeamUp leren kinderen omgaan met hun gevoelens en bouwen ze sociale en emotionele vaardigheden op die van pas komen in hun dagelijks leven.

Subdoelen:

1. **Gevoel van veiligheid:** Kinderen ervaren een toegenomen gevoel van veiligheid tijdens TeamUp.
2. **Sociale verbondenheid:** De leerling ervaart een sterkere sociale verbondenheid met leeftijdsgenoten tijdens de TeamUp-sessies.
3. **Optimisme:** De leerling vergroot tijdens TeamUp-sessies een positievere kijk op zichzelf en de wereld om zich heen.
4. **Zelfregulering:** De leerling is tijdens TeamUp-sessies in staat grenzen voor zichzelf te stellen en die aan te geven, zijn eigen emoties en gedrag te reguleren en zijn aandacht te focussen en vast te houden.

Waarom

Om sociaal gedrag te kunnen laten zien, heb je sociale vaardigheden nodig. Om deze vaardigheden bij leerlingen te ontwikkelen, zetten we TeamUp in in de nieuwkomersgroepen. Het programma is gebaseerd op spel en beweging. Spel en beweging zijn cruciaal om de beoogde veranderingen van TeamUp teweeg te brengen. Facilitators demonstreren de activiteiten met hun eigen lichaamsbewegingen en gebaren, in plaats van de focus te leggen op verbale instructie, expressie en reflectie. Lichaamsbeweging stelt kinderen in staat zich bewust te worden van de gewaarwordingen in hun lichaam, om stress en spanningen los te laten en een beter begrip te krijgen van hun gevoelens en gedragingen.

Het belangrijkste is dat het opnieuw creëren van positieve ervaringen en het hebben van plezier in de bewegingsgerichte sessies een eerste stap kan zijn om stress en spanningen in het lichaam te verlichten en tegelijk een gevoel van veiligheid bij zichzelf en bij de anderen te creëren.

De TeamUp-sessies hebben een duidelijke open sessiestructuur (d.w.z. opening, midden en afsluiting). Het gebruik maken van routines is een essentieel onderdeel. De facilitators zijn vrij in de keuze van de activiteiten. De keuzes voor thema's (bijv. "Vrienden en Vriendschap") en de activiteiten worden afgestemd op de behoeftes van de groep kinderen en de observaties van de vorige les. De TeamUp-sessies worden voorbereid en geëvalueerd met het voorbereidingsformulier (zie bijlage 3 van het document 'TeamUp en Goed Gedrag op de Hugo de Grootschool').

Elke leerling kan vanaf dag één meedoen aan TeamUp, omdat er weinig woorden aan te pas komen en er geen vaste leerlijn is. TeamUp biedt de mogelijkheid om leerlingen te signaleren die gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben.

Voor een uitgebreide beschrijving over TeamUp verwijst ik naar het document 'TeamUp en Goed Gedrag op de Hugo de Grootschool'.

Wanneer

In alle nieuwkomersgroepen wordt iedere week een sessie gehouden. NK 1 doet de sessie in het speellokaal. Deze duurt ongeveer 30 minuten. NK 2 en NK 3 en NK4 doen de sessie in de gymzaal. Deze duurt 30-45 minuten.

\1

Afspraken

- Tijdens de lessen in de klas worden de routines en activiteiten vanuit TeamUp gebruikt daar waar mogelijk is.
- De picto's zijn zichtbaar in de zaal en worden besproken tijdens elke sessie (zie bijlage 2 van hetzelfde document).
- De lessen worden altijd gegeven met twee facilitators. Een van de facilitators heeft de leiding over een onderdeel, en de ander observeert, stimuleert of helpt de kinderen. De facilitators zijn gelijkwaardig aan elkaar en de leidersrol wisselt gedurende de les.
- Elke les wordt voorbereid op het voorbereidingsformulier. Vervolgens wordt de les geëvalueerd. De bevindingen vormen de les voor de komende week.
- Het voorbereidingsformulier staat per groep op de drive onder het kopje 'TeamUp'.

Verder

- Vier keer per jaar wordt TeamUp besproken in het leerteam nieuwkomers.
- Alle facilitators hebben een StartUp training, FollowUp training gevolgd en coachbezoeken worden gepland per jaar.
- Na de StartUp- en FollowUp training volgen alle facilitators minimaal één keer per jaar een TeamUpfris-bijeenkomst.

Bijlage 10

TeamUp en Goed gedrag op de Hugo de Grootschool

Een veilige school en goed gedrag

De Hugo de Grootschool staat voor: “Samen voor ieder kind.” We staan voor een school waar kinderen, ouders en/of verzorgers en teamleden zich veilig en gewaardeerd voelen. Onze school staat in een wijk met veel verschillen in sociale en culturele achtergronden. Daarnaast komen er elke dag 2 bussen van verschillende azc-locaties met leerlingen uit alle uithoeken van de wereld. Daarom vinden wij het belangrijk dat kinderen kennismaken met verschillende culturen en sociale achtergronden en elkaar respecteren. We hebben veel oog voor het welzijn van de kinderen en zijn ons ervan bewust dat je pas echt goed kunt leren als je lekker in je vel zit. Daarom hechten we veel waarde aan een klimaat waarbinnen ieder kind zich veilig en prettig voelt.

Na elke vakantie staan de Gouden weken centraal. Deze staan specifiek in het teken van hoe we met elkaar omgaan. In de groepen wordt hierover gesproken, welke regels horen daarbij (deze hangen zichtbaar op drie plekken in de school) en hoe spreken we elkaar daarop aan. Na een vakantie worden deze regels herhaald binnen de groep. De NK klassen doen mee met de Gouden weken zoals hierboven omschreven staan. Ook worden regels vaker gedurende het jaar herhaald, afhankelijk van de instroom van leerlingen. Als er een groep nieuwe leerlingen is gestart, worden de regels herhaald. De regels komen dus zeer regelmatig terug.

De regels (zie bijlage 1):

- Wij luisteren naar elkaar;
- We spelen samen;
- We helpen elkaar;
- Zeg ik stop, hou dan op!
- Wie rent hier binnen, moet opnieuw beginnen;
- Gaat de bel.... dan stopt het spel;
- Wij zijn zuinig op elkaars spullen;
- In de klas en in de hal, zachtjes praten overal.

Om sociaal gedrag te kunnen laten zien, heb je sociale vaardigheden nodig. Om deze vaardigheden bij de leerlingen te ontwikkelen, zetten we de methode Kwink in bij de reguliere groepen. Deze methode is te talig voor de nieuwkomersgroepen. We volgen het ‘Protocol Goed gedrag en antipesten Hugo de Grootschool 2024-2025’ en zetten in plaats van Kwink TeamUp in (in) de NK klassen 1,2, 3 en 4. In de NK klassen 2, 3 en 4 maken we ook gebruik van de methode Goed Gedrag.

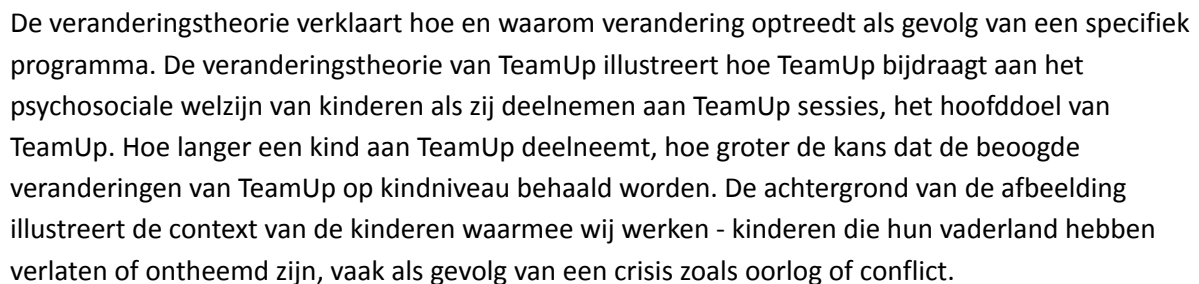
TeamUp in de nieuwkomersgroepen

TeamUp is een op beweging gebaseerd psychosociaal programma. TeamUp zet aan tot leren door te doen, te spelen en te bewegen. Het programma omvat verschillende groepsspellen, sportactiviteiten, dans, creatieve bewegingen, routines, liedjes en oefeningen om het lichaamsbewustzijn te vergroten. Daarnaast zijn er ook ademhalingsoefeningen. Dit alles is om het sociale, fysieke, mentale, emotionele welzijn van de kinderen sterker te maken en te verbeteren.

TeamUp is een groepsprogramma dat kinderen uitnodigt om samen met leeftijdsgenootjes te spelen

De veranderingstheorie verklaart hoe en waarom verandering optreedt als gevolg van een specifiek programma. De veranderingstheorie van TeamUp illustreert hoe TeamUp bijdraagt aan het psychosociale welzijn van kinderen als zij deelnemen aan TeamUp sessies, het hoofddoel van TeamUp. Hoe langer een kind aan TeamUp deelneemt, hoe groter de kans dat de beoogde veranderingen van TeamUp op kindniveau behaald worden. De achtergrond van de afbeelding illustreert de context van de kinderen waarmee wij werken - kinderen die hun vaderland hebben verlaten of ontheemd zijn, vaak als gevolg van een crisis zoals oorlog of conflict.

- De structuur van de sessies, bestaande uit een check-in, warming-up, hoofdactiviteiten, cooling-down en afsluiting biedt voorspelbaarheid. Daarnaast draagt het bij aan de mogelijkheid om ‘veilige’ gewaarwordingen te ervaren, zoals je rustig, energiek, geactiveerd en ontspannen (d.w.z. energetische modulatie) te voelen. Het belangrijkste is dat het opnieuw creëren van positieve ervaringen en het hebben van plezier in de bewegingsgerichte sessies een eerste stap kan zijn om stress en spanningen in het lichaam te verlichten en tegelijk een gevoel van veiligheid bij zichzelf en bij de anderen te creëren.

De veranderingstheorie verklaart hoe en waarom verandering optreedt als gevolg van een specifiek programma. De veranderingstheorie van TeamUp illustreert hoe TeamUp bijdraagt aan het psychosociale welzijn van kinderen als zij deelnemen aan TeamUp sessies, het hoofddoel van TeamUp. Hoe langer een kind aan TeamUp deelneemt, hoe groter de kans dat de beoogde veranderingen van TeamUp op kindniveau behaald worden. De achtergrond van de afbeelding illustreert de context van de kinderen waarmee wij werken - kinderen die hun vaderland hebben verlaten of ontheemd zijn, vaak als gevolg van een crisis zoals oorlog of conflict.

De TeamUp-componenten die alle beoogde veranderingen mogelijk maken: spel en beweging.

Spel en beweging zijn cruciaal om de beoogde veranderingen van TeamUp teweeg te brengen.

Facilitators demonstreren de activiteiten met hun eigen lichaamsbewegingen en gebaren, in plaats van de focus te leggen op verbale instructie, expressie en reflectie. Lichaamsbeweging stelt kinderen in staat zich bewust te worden van de gewaarwordingen in hun lichaam, om stress en spanningen los te laten en een beter begrip te krijgen van hun gevoelens en gedragingen. De activiteiten van TeamUp zijn speels en daarom activerend, kindgericht en gericht op plezier hebben. De activiteiten zijn gebaseerd op een aantal regels en afspraken waardoor een niet-oordelende omgeving ontstaat waarin kinderen zich vrij kunnen uiten, zolang zij ook de anderen in de groep respecteren. Dit zorgt voor inclusie en gelijkheid, waarbij kinderen in hun eigen tempo persoonlijke en sociale vaardigheden ontwikkelen.

In bijlage 2 de platen van de regels en afspraken van TeamUp die we elke les herhalen.

De subdoelen van TeamUp.

De veranderingen staan gelijk aan de subdoelen van TeamUp. Deze onderstaande subdoelen dragen bij aan het hoofddoel, een verbetering van het psychosociaal welzijn van kinderen door mee te doen aan TeamUp.

- Gevoel van veiligheid
- Sociale verbondenheid
- Optimisme
- Zelfregulering

Het psychosociale welzijn kan van invloed zijn op de veerkracht van de kinderen. Veerkracht kan gedefinieerd worden als de capaciteiten van een individu of een gemeenschap om op te veren in tijden van tegenspoed. De veerkracht van kinderen kan gevormd worden door vele factoren. TeamUp heeft via onderzoek, monitoring en evaluatie bewijs verzameld dat het programma van invloed kan zijn op veranderingen in de veranderingstheorie.

Het TeamUp programma.

1. TeamUp is een op beweging gebaseerd psychosociaal groepsprogramma voor kinderen op gemeenschapsniveau om het psychosociaal welzijn en daarmee hun veerkracht te vergroten.
2. De activiteiten van TeamUp zijn gebaseerd op de 8 psychosociale thema's, die zich richten op gedrag en waarneembare vaardigheden, die bijdragen aan het psychosociaal welzijn van de kinderen. In het Gamebook staan alle spellen onderverdeeld in de 8 thema's. In iedere les kunnen de thema's en activiteiten anders geïnterpreteerd en toegepast worden, afhankelijk van de setting en de psychosociale behoeften van de kinderen. Ook kun je als facilitator de thema's in de loop van de tijd verdiepen en aanpassen, naarmate de kinderen vaker deelnemen aan de sessies. Zo is het mogelijk om de lessen te geven van groep 1 t/m 8 (en hoger). Bij TeamUp is er ruimte voor zowel positieve als negatieve gevoelens, het bemiddelen van conflicten en het stellen van grenzen zonder te oordelen.

De 8 psychosociale thema's zijn (zie ook bijlage 3):

- angst
- assertiviteit
-

- boosheid
- stress
- conflict
- pesten
- respect
- vriendschap en vrienden

3. De TeamUp sessies duren 30-45 minuten en hebben een vaste plek in het lesrooster. Ze vinden wekelijks plaats op een vaste dag en tijd en met dezelfde facilitators.

4. De sessies van TeamUp kenmerken zich door een duidelijke open structuur om voorspelbaarheid en veiligheid te bieden.

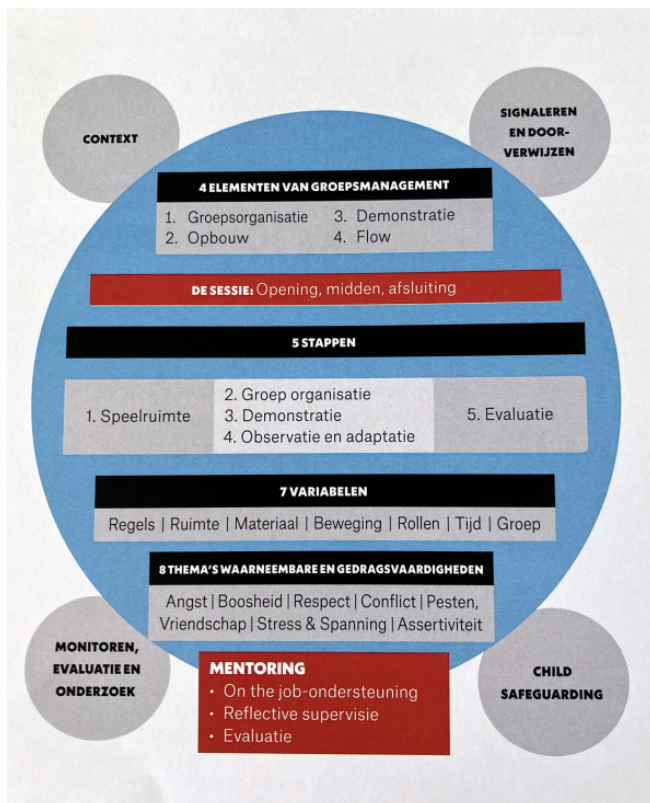
- openingsroutine
- warming-up
- routine
- hoofdactiviteit
- routine
- cooling-down
- routine

De sessies worden iedere week voorbereid en geëvalueerd op het voorbereidingsformulier in de drive. De evaluatie van de vorige les vormt de inhoud voor de komende les. Voor het lesvoorbereidings- en evaluatieformulier zie bijlage 4.

5. De TeamUp facilitators zijn opgeleid via een certificeringssysteem dat bestaat uit verplichte trainingen en mentor sessies om hun vaardigheden als TeamUp facilitator te versterken. De leerkrachten, onderwijsassistenten die in het schooljaar 2022 -2023 in de nieuwkomersgroepen werken en de directie hebben de opleiding tot Team up facilitator afgesloten.

6. Het TeamUp programma richt zich op en is aangepast aan verschillende leeftijdsgroepen en heeft als doel om inclusief te zijn. Door de “stap in” en “stap uit” strategie, die de facilitators toepassen, kunnen de kinderen op ieder moment deelnemen aan de activiteiten. TeamUp binnen de school richt zich op kinderen binnen het primair onderwijs. Kinderen doen automatisch mee omdat het een vast onderdeel van het weekprogramma is.

7. TeamUp kan aangepast worden aan de verschillende contexten, dankzij het non- verbale karakter van het programma. Door lichaamsgerichte benadering en faciliterende technieken, zoals demonstratie, kunnen de facilitators en de kinderen met verschillende taal- en culturele achtergronden meedoen.

8. TeamUp heeft een lichaamsgerichte benadering: we leren door te doen, te spelen en te bewegen:
 - We DO: leren door te bewegen en te doen (ervaringsgericht en embodied learning)
 - We MODEL: rolmodel zijn voor het gedrag dat wij graag zouden zien bij de leerlingen tijdens TeamUp-sessies en/of deelnemers tijdens trainingen
 - We CARE: goed zorgen voor kinderen en/of deelnemers die betrokken zijn bij TeamUp sessies en/of trainingen.
9. De kwaliteit van het TeamUp programma wordt landelijk voortdurend bewaakt en verbeterd via het Monitoren, Evalueren, Accountability en Leren (MEAL) raamwerk en onderzoek.

Goed Gedrag.

In de NK groep wordt er gebruikgemaakt van vaste routines en structuren. De vaste routines en structuren geven de kinderen een gevoel van veiligheid. De leerkrachten maken gebruik van de routines die schoolbreed afgesproken zijn binnen het Michaela concept en van de routines van het programma TeamUp.

In de NK groepen 2, 3 en 4 wordt daarnaast gebruikgemaakt van de methode Goed Gedrag.

Met Goed Gedrag leren de kinderen gedragsregels op een positieve manier. Dat zorgt voor duidelijkheid en veiligheid en draagt daarmee bij aan een veilige school. Het materiaal is toepasbaar naast elke methode voor sociaal emotioneel leren.

Met behulp van deze methode worden de 3 schoolwaarden uitgelegd.

De 3 schoolwaarden zijn:

-

- Respect
- Verantwoording
- Zelfregulering

Goed Gedrag leert kinderen regels aan op basis van waarden voor het hier en nu.

Hoe werkt Goed Gedrag?

De gedragsregels uit Goed Gedrag bieden kinderen duidelijkheid en veiligheid. Gedragsregels werken het best als kinderen mede-eigenaar van de regels zijn en die dus ook goed begrijpen. Goed Gedrag leert kinderen gedragsregels structureel aan op een positieve manier. Het schoolteam kan de gedragsregels en consequenties bij probleemgedrag naar eigen wens aanpassen.

De methode Goed gedrag bestaat uit 20 lessen. De picto's hangen in de klassen.

Zie bijlage 5 voor de picto's.

schoolafspraken

Deze schoolregels hangen op verschillende plekken binnen de school, zodat ze zichtbaar voor de kinderen zijn. Leerkrachten kunnen er naar verwijzen als de regel niet (goed) wordt toegepast. Ze worden regelmatig besproken binnen de groepen (vooral na de vakanties en na nieuwe instroom van nieuwe leerlingen).

Bijlage 2: platen van de regels en afspraken van TeamUp

Bijlage 3: De 8 psychosociale thema's van TeamUp

ANGST

Hulp vragen / Kracht, rust en veiligheid voelen

- Kan zelfoplossende technieken gebruiken (zoals in- en uitademen).
- Kan om hulp vragen of contact opnemen met een volwassene of een ander leeftijdsgenootje.
- Kan nieuwe dingen proberen; durft fouten te maken.
- Kan lichaam mobiliseren voor actie (lang en sterk staan).
- Kan een emotie noemen of het herkennen in het lichaam.

ASSERTIVITEIT

Opkomen voor jezelf

- Kan behoeften, emoties en problemen communiceren met woorden of gebaren.
- Kan zichzelf verdedigen door verschillende lichaamsbewegingen te gebruiken.
- Kan stop zeggen (met het lichaam) of om hulp vragen als dat nodig is.
- Kan een beweging, activiteit of gebaar voor de groep leiden.
- Kan op een positieve manier keuzes maken en opkomen voor zichzelf.

BOOSHEID

Een time-out nemen

- Kan "af zijn" tolereren of dat het een activiteit verliest.
- Accepteert het maken en zien van fouten of dingen die niet goed gaan.
- In staat om woede te beheersen met behulp van verschillende zelfregulatietechnieken.
- Kan veilig boos zijn; zonder zichzelf of anderen pijn te doen of materiaal te breken.

STRESS

Ontspannen en plezier maken

- Kan emoties benoemen en herkennen.
- Neemt deel aan het spel.
- Kan focussen op de taak en het hoofd koel houden.
- Kan humor delen en lachen tijdens het spelen.
- Weet hoe het lichaam gekalmeerd kan worden.

CONFLICT

Rekening houden met elkaar

- Kan op een vriendelijke manier behoeften uiten.
- Kan rustig blijven wanneer dingen niet goed gaan.
- Kan weglopen of zich afwenden van conflicten of frustraties om zich te concentreren op iets anders.
- Toont zorg en steun voor anderen.
- Kan de hand schudden en sorry of goed gedaan zeggen.
- Kan compromissen sluiten, nieuwe ideeën suggereren, onderhandelen en oplossingen accepteren.
- Staat open voor andermans ideeën.

PESTEN

Grenzen aangeven en nee zeggen

- Communicatie vaardigheden: spreekt duidelijk en schreeuwt niet.
- Toont positieve communicatie met anderen.
- Weet hoe te voldoen aan eigen behoeften zonder anderen te kwetsen.
- Behoud de eigen ruimte en die van anderen.
- Kan weerstand bieden aan groepsdruk: of met behulp van diffusietechnieken.

RESPECT

Accepteren van gezag

- Gebruikt de juiste taal. Vloekt niet.
- Kan instructies, regels en spelconventies volgen.
- Staat open voor andermans ideeën.
- Accepteert verschillen en andere culturele achtergronden.
- Kan ruimtelijke grenzen respecteren.
- Accepteert leiderschap van anderen en de fysieke ruimte van anderen.

VRIENDSCHAP EN VRIENDEN

De ander helpen en samenwerken

- Sociale- en samenwerkingsvaardigheden.
- Kan leeftijdsgenoten aanmoedigen en ondersteunen tijdens activiteiten.
- Kan een grap maken en een grap accepteren.
- Kan delen.
- In staat om positieve interacties met anderen te ondersteunen.
- Kan een compliment geven, gezamenlijk spelen en meedoen.
- Kan bewegen met anderen in hun ritme en stijl.

Bijlage 4: lesvoorbereidingsformulier en evaluatie.

VOORBEREIDINGSFORMULIER

Les:

Datum:

Wat was vorige week besproken en opgevallen in de sessie en waar willen we vandaag op letten?

Observatiepunten: liep de les zoals verwacht? De sfeer, de activiteiten, opvallende gebeurtenissen / uitdagingen, zorgen over kinderen.

Welk thema & gedragsvaardigheid staat daarom centraal?

☐ Angst ☐ Boosheid ☐ Pesten ☐ Stress & Spanning	☐ Assertiviteit ☐ Conflict ☐ Respect ☐ Vrienden & Vriendschap	Gedragsvaardigheid:
--	--	---------------------

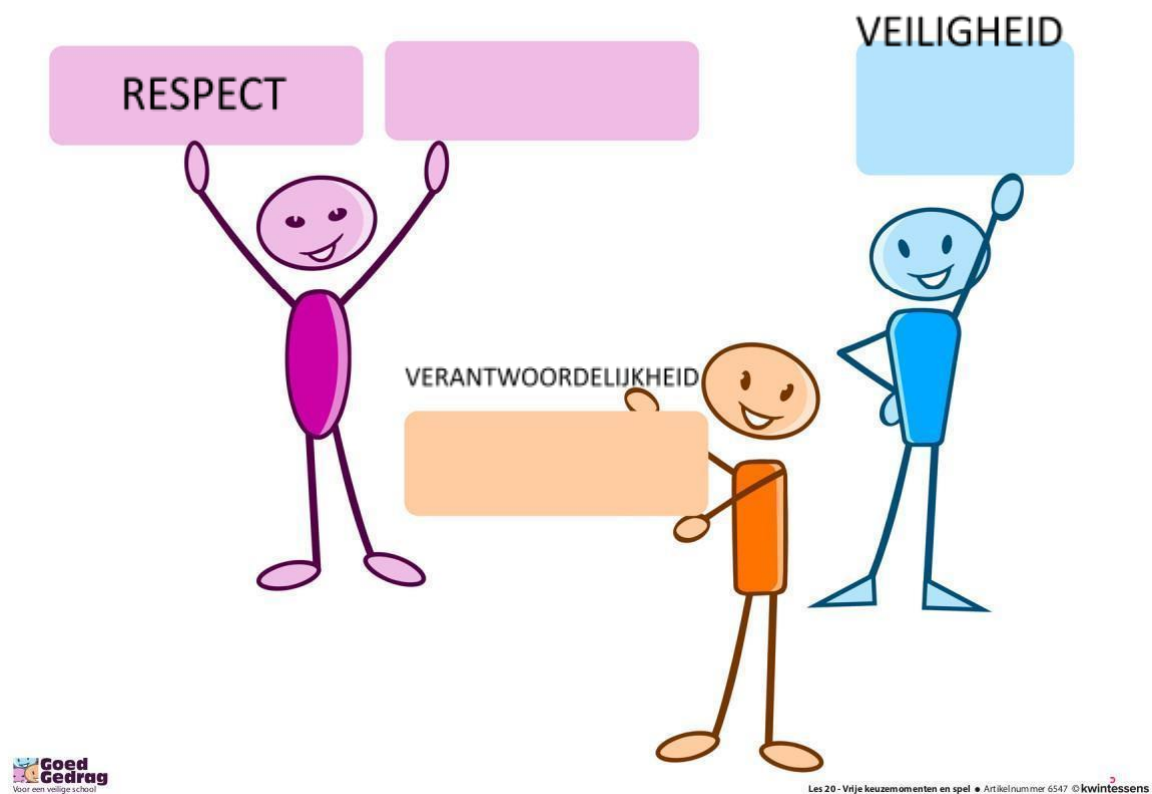
Lesplan:

		gamebook	wie
inloop			
Routine			
Opening/ Check-in			
routine			
Warming-up			
routine			
Hoofdactiviteit(en)			
routine			
routine			
Afsluiting/ Check-out			
Routines			

Denk in de voorbereiding aan de vier elementen van groepsmanagement (als check):

☐ DEMONSTRATIE
 ☐ FLOW
 ☐ OPBOUW
 ☐ GROEPSORGANISATIE

Bijlage 5: Picto 's van Goed Gedrag nk 2, 3 en 4.

Bijlage 11

Kwaliteitskaart Hugo

de Groot school

Onderwerp	Inschrijving nieuwkomers
Bestemd voor	Leerkrachten nieuwkomers, directie, KC
Verantwoordelijke	KC en leerkrachten nieuwkomers
Datum laatste aanpassing	9 april 2024

Wat

Met deze kwaliteitskaart borgen wij de route zoals wij de inschrijvingen voor alle nieuwkomers laten verlopen.

Waarom

Het doel is om op een effectieve manier de inschrijvingen van nieuwkomers in het azc en/of de omgeving te laten verlopen. Hierbij maken we gebruik van een vast format waarin alle noodzakelijke gegevens worden verzameld die nodig zijn om het kind succesvol te laten starten. Zie bijlage 1: aanmelding / inschrijfformulier.

Wanneer

Nieuwkomers uit het azc moeten zo spoedig mogelijk na aanmelding door het COA, worden ingeschreven op school.

Nieuwkomers in de wijk worden als de aanmelding definitief is uitgenodigd voor een intakegesprek. Dit gebeurt zo spoedig mogelijk na aanmelding. Schrijven ouders na de rondleiding hun kind in, dan volgt het intakegesprek direct.

Wie

KC is verantwoordelijk voor de oriëntatie gesprekken en de inschrijvingen.

Afspraken

Oriëntatie

- De leerkrachten worden bij nieuwkomers uit het azc die door het COA zijn aangemeld voorafgaand aan de intake per mail op de hoogte gebracht.
- De leerkrachten worden bij nieuwkomers uit de wijk voorafgaand aan de rondleiding / oriëntatie op de hoogte gebracht.

Inschrijving

- Er wordt bij de inschrijving gebruikgemaakt van het formulier aanmelding / inschrijfformulier.
- Indien er geen mondelinge communicatie mogelijk is of de mondelinge communicatie verloopt moeizaam, wordt er wel ingeschreven. Indien nodig wordt er een vervolgesprek gepland met tolk(entelefoon) door de leerkracht en/of in samenspraak met KC. Leerlingen starten niet op de volgende dagen:
 - Feestdagen, zoals Koningsspelen
 - Excursies, zoals schoolreisje
 - Zwemdagen
 - Kleuters niet op een donderdag/vrijdag voor een vakantie.
- De ouders/leerling ontvangen zo spoedig mogelijk na inschrijving een definitieve startdatum en informatie over in welke groep de leerling is ingedeeld en de naam van de leerkracht.
- Bij inschrijving ontvangen de ouders een kalender van het schooljaar met daarop informatie over eten/drinken, ziekmelding en vakantiedagen.
- Bij inschrijving ontvangt iedere leerling een rugzak van de Hugo.
- Een volledig ingevuld en ondertekende aanmelding / inschrijfformulier wordt door de administratief medewerkster in Esis gezet, inclusief aanmeldformulier van COA.
- KC deelt na inschrijving de informatie die nodig is om te kunnen starten met de leerkrachten en onderwijsassistenten.

Medische gegevens

- Indien een kind medicatie gebruikt of een ziekte heeft, wordt deze informatie voor de start van de leerling met de desbetreffende leerkracht gedeeld. .
- De leerkracht is verantwoordelijk voor het opstellen van een medische kaart in overleg met KC en zorgt dat deze medische kaart aan de binnenkant van de handleidingenkast hangt en dat de informatie bekend is bij het team inclusief coördinator verlengde leertijd en in het bijzonder bij de BHV'ers en KC en directie.

Verder

- **April 2024:** kwaliteitskaart inschrijving nieuwkomers opgesteld & aanmelding / inschrijfformulier aangepast.
- **Oktober 2024:** evaluatie van deze kwaliteitskaart & het aanmelding / inschrijfformulier.

Bijlage 12

Kwaliteitskaart Hugo de Grootschool
oudergesprekken nieuwkomers in nieuwkomersgroepen en nieuwkomers
in reguliere groepen.

Onderwerp	Oudergesprekken Nieuwkomers - Bij deze informatie gaan we er van uit dat een leerling een jaar op school zit. We voeren gedurende dat jaar (minimaal) 3 gesprekken
Bestemd voor	Leerkrachten
Verantwoordelijke	Nieuwkomersleerkrachten / KC / directie
Datum laatste aanpassing	22-06-2023

Wanneer worden de oudergesprekken gevoerd?

Drie keer per jaar op gesprek op het AZC (zowel voor kinderen in NK klas als regulier), waarvan 1x het kennismakingsgesprek (doel: kennismaken. Deze afspraak wordt gepland binnen acht weken nadat het kind is gestart op school/ in jouw klas en staat los van de periodes waarin oudergesprekken worden gevoerd) en de twee andere gesprekken voortgangsgesprekken zijn.

We voeren in principe de oudergesprekken in dezelfde weken als dat deze staan gepland voor de reguliere groepen. (Dit lukt niet altijd gezien het moment van instromen) Wij reserveren hier minimaal een week voor. De periodes waarin er oudergesprekken worden gevoerd zijn terug te vinden in de jaarkalender.

Waar worden de oudergesprekken van de Nieuwkomers gevoerd?

De gesprekken van de kinderen, die op AZC Elderhoeve wonen, worden gevoerd op AZC Elderhoeve (dit geldt ook voor de kinderen van het AZC, die in een reguliere groep zitten). Het oudergesprek wordt gevoerd op de kamer van het kind, omdat ouders zich daar prettiger voelen dan in een andere ruimte.

De ouders van de Nieuwkomers kinderen, die niet op AZC Elderhoeve wonen, komen naar school voor de oudergesprekken.

Afspraken voor het voeren van de oudergesprekken

- Na ongeveer 8 weken ga je naar het AZC voor een kennismakingsgesprek. Hiervoor plan je ongeveer 30 minuten in. Je kunt zelf flexibel omgaan met het aantal weken en de tijd die je inplant.
- Bij kennismakingsgesprekken en andere momenten overleggen met je collega's dat je naar het AZC gaat, zodat er misschien gesprekken van broertjes/zusjes kunnen worden gecombineerd.
- De ouders van de kinderen uit de wijk komen naar school toe voor de oudergesprekken.
- Als ouders zelf een extra gesprek willen, dan komen ze hiervoor naar school toe.
- Voor extra zaken (aanvraag logopedie, aanvraag fysiotherapie, aanvraag onderzoeken, invullen van formulieren voor logopedie, fysiotherapie, etc.) kun je zelf kijken hoe je dit wilt bespreken. Je kunt de aanvraag aan de intern begeleider geven als zij naar het AZC moet voor een intake. Je kunt zelf extra naar het AZC gaan of je geeft de aanvraag op papier mee en geeft aan dat de brief terug moet naar school.
- Als de kinderen onderling wisselen van AZC groep, wordt er een brief meegegeven. Als kinderen doorstromen naar de reguliere (Nederlandse) groep, dan ga je hiervoor extra naar het AZC.

Wat nog meer?

- Van de gesprekken die gevoerd worden, wordt een korte notitie in Esis gemaakt. In deze notitie staat in ieder geval wie er aanwezig waren, kort de besproken onderwerpen en of er afspraken zijn gemaakt. De gemaakte afspraken zijn belangrijk voor een eventuele volgende leerkracht. Moeten er acties ingezet worden dan gaat dit in overleg met de Kwaliteitscoördinator.
- Bespreek of er iemand kan vertalen.

\1

2

Bijlage 13 - Lesroosters

NK 1

Lesrooster 2024-2025 NK 1

tijd	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
8.20-8.30	begintaak/ontwikkelingsmateriaal	8.20-8.30 begintaak/ontwikkelingsmateriaal	8.20-8.30 begintaak/ontwikkelingsmateriaal	8.20-8.30 begintaak/ontwikkelingsmateriaal	8.20-8.30 begintaak/ontwikkelingsmateriaal
8.30-8.40	SEL-routines	8.30-8.40 SEL-routines	8.30-8.40 SEL-routines	8.30-8.40 SEL-routines	8.30-8.40 SEL-routines
8.40-9.00	woordenschat/mondelinge taalvaardigheid	8.40-9.00 woordenschat/mondelinge taalvaardigheid	8.40-9.00 woordenschat/mondelinge taalvaardigheid	8.40-9.00 woordenschat/mondelinge taalvaardigheid	8.40-9.00 woordenschat/mondelinge taalvaardigheid
9.00-9.45	speelwerken kleine kringen rekenen - getallen en getalrelaties	9.00-9.45 speelwerken kleine kringen - meetkunde	9.00-9.45 speelwerken kleine kringen - verbanden en verhoudingen	9.00-9.45 speelwerken kleine kringen - getallen en getalrelaties	9.00-9.45 speelwerken kleine kringen - meetkunde
9.45-10.00	fruit/voorlezen/woordenschat	9.45-10.00 fruit/voorlezen/woordenschat	9.45-10.00 fruit/voorlezen/woordenschat	9.45-10.00 fruit/voorlezen/woordenschat	9.45-10.00 fruit/voorlezen/woordenschat
10.00-10.30	pauze	10.00-10.30 pauze	10.00-10.30 pauze	10.00-10.30 pauze	10.00-10.30 pauze
10.30-10.40	taaldrama inoefenen van de woorden productief	10.30-10.40 taaldrama inoefenen van de woorden productief	10.30-10.40 taaldrama inoefenen van de woorden productief	10.30-10.40 taaldrama inoefenen van de woorden productief	10.30-10.40 taaldrama inoefenen van de woorden productief
10.40-11.50	werklies expressie consolideren woordenschat fijne motoriek	10.40-11.50 werklies expressie consolideren woordenschat fijne motoriek	10.40-11.50 Klankonderwijs	10.40-11.50 werklies expressie consolideren woordenschat fijne motoriek	11.00-11.50 werklies expressie consolideren woordenschat fijne motoriek
11.50-12.00	rekenen getallen en getalrelaties	11.50-12.00 rekenen meetkunde	11.00-11.45 bewegingsonderwijs - met groot materiaal	11.50-12.00 rekenen getallen en getalrelaties	11.50-12.00 rekenen meetkunde
12.00-12.30	lunch-woordenschat/begrijpend luisteren voorbereiden	12.00-12.30 lunch-consolideren woordenschat/SEL	11.45-12.00 Routines TeamUp /Woordenschat-evaluatie van de dag	12.15-12.30 lunch - consolideren woordenschat herhalen woorden begrijpend luisteren	12.00-12.30 lunch-consolideren woordenschat
12.30-13.00	pauze	12.30-13.00 pauze		12.30-13.00 pauze	12.30-13.00 pauze
13.00-13.30	begrijpend luisteren	13.00-13.45 speelwerken kleine kring - klankonderwijs kleine kring - aanvankelijk schrijven		13.00-13.30 begrijpend luisteren	13.00-13.30 muzische vorming
13.30-14.30	speelwerken kleine kring - klankonderwijs kleine kring - beginnende geleerdheid	13.45-14.30 SEL burgerschap TeamUp		13.30-14.30 speelwerken kleine kring - klankonderwijs kleine kring - verwerking begrijpend luisteren	13.30-14.30 speelwerken kleine kring - klankonderwijs kleine kring - formisch bewustzijn
14.30-14.45	Routines TeamUp /Woordenschat -evaluatie van de dag	14.30-14.45 Routines TeamUp /Woordenschat -evaluatie van de dag		14.30-14.45 Routines TeamUp /Woordenschat -evaluatie van de dag	14.30-14.45 Routines TeamUp /Woordenschat -evaluatie van de dag

NK2

lesrooster 2024-2025 NK 2

tijd	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
8.20-8.30	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines
8.30-8.40	lezen	lezen	lezen	lezen	lezen
8.40-9.00	schrijven	schrijven	automatiseren - basisbewerkingen	schrijven	schrijven
9.00-10.00	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica
10.00-10.15	pauze	pauze	pauze	pauze	pauze
10.15-10.30	Fruit/voorlezen/klankonderwijs	Fruit/voorlezen/klankonderwijs	Fruit/voorlezen/klankonderwijs	Fruit/voorlezen/klankonderwijs	Fruit/voorlezen/klankonderwijs
10.30-11.00	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen
11.00-11.30	spelling	spelling	11.00-12.00 rekenen	11.00-11.45 rekenen	bewegingsonderwijs
11.30-11.45	taal/mondelinge grammatica/schriftelijke grammatica	taal/mondelinge grammatica/schriftelijke grammatica		11.45-12.00 taal/mondelinge grammatica/schriftelijke grammatica	
11.45-12.15	pauze	pauze		12.00-12.15 lunch-woordenschat/begrijpend luisteren voorbereiden	pauze
12.15-12.30	lunch-woordenschat/begrijpend luisteren voorbereiden	lunch-rekenen-automatiseren		12.15-13.15 zwemmen	lunch - SEL-Goed Gedrag
12.30-12.45	automatiseren-basisbewerkingen	rekenen			12.30-13.30 rekenen
12.45-13.15	Mondelinge taalvaardigheid/muziek			13.15-13.45 pauze	
13.15-14.00	rekenen	13.15-13.30 lezen		13.45-14.00 lezen	13.30-14.00 lezen
14.00-14.30	begrijpend luisteren	13.30-14.30 SEL/burgerschap TeamUp		begrijpend luisteren	expressie/consolideren woordenschat
14.30-14.45	taal/drama inoefenen van de woorden productief	taal/drama inoefenen van de woorden productief		taal/drama inoefenen van de woorden productief	taal/drama inoefenen van de woorden productief

NK3

lesrooster 2024-2025 NK 3

tijd	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	
8.20- 8.30	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	
8.30- 8.40	lezen	rekenen - basisbewerkingen	8.30-9.15 rekenen	lezen	rekenen basisbewerkingen	
8.40-9.00	schrijven	schrijven		schrijven	schrijven	
9.00-10.00	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica		9.15-10.15 SEL/Burgerschap TeamUp	9.00-9.30 woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica
10.00-10.15	fruit/voorlezen/klankonderwijs	fruit-pauze	9.30-10.30 zwemmen		9.30 -10.15 rekenen	fruit/voorlezen/klankonderwijs
10.15-10.30	pauze	spelling			pauze	pauze
10.30-10.45	klankonderwijs		10.30-11.00 lezen/ aanvankelijk lezen /voortgezet technisch lezen		pauze	rekenen automatiseren
10.45-11.15	lezen/aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	10.45-11.00 mondelinge taalvaardigheid	11.00-12.00 woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	fruit/voorlezen/ klankonderwijs		lezen/aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen
11.15-11.45	mondelinge taalvaardigheid/muziek	11.00-11.45 bewegingsonderwijs		lezen aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen		spelling
11.45-12.15	spelling	taal/schriftelijke grammatica		11.45-12.00 .woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica 12.00-12.15 lunch		taal/schriftelijke grammatica
12.15-12.45	pauze	pauze				pauze
12.45-13.00	lunch / woordenschat/begrijpend lezen/luisteren voorbereiden	lunch / voorlezen/klankonderwijs		12.15-12.45 pauze	12.15-13.15 zwemmen	lunch -SEL-Goed Gedrag
13.00-13.15	automatiseren - rekenen	automatiseren - rekenen		12.45-13.45 rekenen +automatiseren	pauze	automatiseren - rekenen
13.15-14.00	rekenen	rekenen		13.45-14.00 woordenschat begrijpend lezen/luisteren voorbereiden		rekenen
14.00-14.30	begrijpend lezen/luisteren	lezen/aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen		begrijpend lezen/luisteren		expressie consolideren woordenschat
14.30-14.45	taal/drama inoefenen van de woorden productief	taal/drama inoefenen van de woorden productief		taal/drama inoefenen van de woorden productief		taal/drama inoefenen van de woorden productief

NK4

lesrooster 2024-2025 NK 4

tijd	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
8.20 -8.30	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines	SEL-routines
8.30 -8.40	lezen	rekenen-basisbewerkingen	8.30-9.30 SEL/Burgerschap TeamUp	lezen	rekenen basisbewerkingen
8.40 -9.00	schrijven	schrijven		schrijven	schrijven
9.00 -10.00	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	9.30-10.15 rekenen	9.00-9.30 woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica
10.00-10.15	taal/schriftelijke grammatica	fruit-pauze		9.30-10.30 zwemmen	taal/schriftelijke grammatica
10.15-10.30	-fruit/voorlezen/klankonderwijs	10.15-11.00 bewegingsonderwijs	-fruit/voorlezen/klankonderwijs	10.45-11.15 -fruit/voorlezen/klankonderwijs	-fruit/voorlezen/klankonderwijs
10.30-10.45	pauze				pauze
10.45-11.15	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	11.00-11.15 mondelinge taalvaardigheid	11.00-12.00 woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen
11.15-11.45	spelling	spelling		woordenschat/schriftelijke taalvaardigheid/mondelinge grammatica	spelling
11.45-12.15	mondelinge taalvaardigheid/muziek	taal/schriftelijke grammatica		automatiseren-rekenen	taal/schriftelijke grammatica
12.15-12.30	automatiseren-rekenen	automatiseren -rekenen		lunch / Woordenschat begrijpend lezen/luisteren voorbereiden	automatiseren-rekenen
12.30-12.45	lunch / Woordenschat begrijpend lezen/luisteren voorbereiden	lunch-brood voorlezen/klankonderwijs		pauze	lunch-SEL- Goed Gedrag
12.45-13.15	pauze	pauze		rekenen	pauze
13.15-14.00	rekenen	rekenen		begrijpend lezen/luisteren	rekenen
14.00-14.30	begrijpend luisteren/lezen	lezen/ aanvankelijk lezen/voortgezet technisch lezen		taal/drama inoefenen van de woorden productie	expressie consolideren woordenschat
14.30-14.45	taal/drama inoefenen van de woorden productief	taal/drama inoefenen van de woorden productief			taal/drama inoefenen van de woorden productie

Bijlage 14

https://www.savethechildren.nl/sci-nl/media/Save-the-children/PDF/Koppeling-TU-S-doelen-aan-wetten-en-trends_1.pdf

TeamUp op School gekoppeld aan wettelijke vereisten en actuele onderwijstrends

Mei 2023

TeamUp is een gezamenlijk programma van Save the Children, UNICEF Nederland en War Child in samenwerking met de CED-Groep.

Bijlage 15

Kwaliteitskaarten burgerschap en sociale cohesie voor de nieuwkomersgroepen

Kwaliteitskaart Hugo de Grootschool

Onderwerp	Burgerschap - nieuwkomers Deze kwaliteitskaart hoort bij de kwaliteitskaart: Zo vieren wij op de Hugo de Grootschool 2024-2025.
Bestemd voor	Leerkrachten
Verantwoordelijke	Sharon de Weerd - ambassadeur burgerschap in samenwerking met de ontwikkelgroep burgerschap
Datum laatste aanpassing	mei 2024

De reguliere groepen zijn niet meegenomen in deze kwaliteitskaart, omdat de jaarplanning en lessencyclus een andere aanpak en aangepast aanbod vereist.

Wat

De kwaliteitskaart burgerschap biedt de nieuwkomersgroepen een handreiking om het onderwerp burgerschap op te nemen in de dagelijkse lessen en specifiek aanbod te laten komen tijdens burgerschapslessen, zodat een doorgaande lijn en een gegarandeerd aanbod met evaluatie en borging vastgelegd zijn.

Waarom

Elke school in Nederland wordt geacht een passend aanbod te geven rondom burgerschap en sociale cohesie. De Hugo de Grootschool vindt het onderwerp zeer belangrijk voor de nieuwkomersgroepen en biedt hier middels de methode: TeamUp en Taalmozaïek (onderbouw) en Taalrex (midden- en bovenbouw) aandacht aan.

Daarnaast worden er in de jaarplanning extra activiteiten aangeboden die kansengelijkheid faciliteren en de overgang naar het reguliere onderwijs laagdrempeliger maken.

Het is daarbij wel belangrijk op te merken dat voor participatie aan de maatschappij goede kennis van de Nederlandse taal en Nederlandse gewoonten en rekenen heel belangrijk zijn. Hier gaat dan ook de primaire focus naartoe. Zonder deze basis begint deze leerling met een fikse afstand naar meer inclusiviteit.

Wanneer

Dagelijks worden er in de de nieuwkomersgroepen woordenschatlessen gegeven die nodig zijn voor participatie aan de Nederlandse samenleving

Wekelijks worden er in de nieuwkomersgroepen TeamUplessen gegeven.

Jaarlijks komen er extra activiteiten rond burgerschap aan bod. De nieuwkomersgroepen sluiten hierbij aan in aangepaste vorm met een aanbod passend bij het taalniveau van de leerlingen. Zie [bijgevoegde kwaliteitskaart](#).

Afspraken

- Wekelijks wordt een TeamUples gegeven. Er worden gevarieerde lessen aangeboden rond de thema's:
 - angst
-gedragsvaardigheid: hulp vragen, rust en veiligheid voelen
 - assertiviteit
-gedragsvaardigheid: opkomen voor jezelf
 - boosheid
-gedragsvaardigheid: een time-out nemen
 - stress en spanning:
-gedragsvaardigheid: ontspannen en plezier maken
 - conflict
-gedragsvaardigheid: rekening houden met elkaar
 - pesten
-gedragsvaardigheid: grenzen aangeven en nee zeggen
 - respect
-gedragsvaardigheid: accepteren van gezag
 - vriendschap en vrienden
-gedragsvaardigheid: de ander helpen en samenwerken
- In de jaarplanning staan de extra activiteiten rond burgerschap aangegeven. Hier wordt aandacht aan besteed in de groepen. De lessen worden tijdens de leerteams voorbereid.

Toetsing vindt in de onderbouw plaats door het beschrijven en analyseren van de leerkrachtobservaties tijdens de speel- en werklessen.

Daarnaast worden de observaties tijdens de TeamUplessen omgezet in doelen voor de volgende les.

Toetsing vindt in de middenbouw plaats door het invullen en analyseren van leerkrachtScol.

Daarnaast worden de observaties tijdens de TeamUplessen omgezet in doelen voor de volgende les.

Toetsing vindt in de bovenbouw plaats door het invullen en analyseren van leerkracht en leerlingScol en de lijst voor veiligheidsbeleving (november - mei).

Daarnaast worden de observaties tijdens de TeamUplessen omgezet in doelen voor de volgende les.

Verder

Jaarlijkse evaluatie vindt plaats tijdens de laatste teambijeenkomst van het schooljaar.

Kwaliteitskaart Hugo de Groot school

Onderwerp	Zo vieren wij op de Hugo de Groot school - nieuwkomers Deze kwaliteitskaart hoort bij: Kwaliteitskaart Burgerschap 2024-2025
Bestemd voor	Leerkrachten
Verantwoordelijke	Sharon de Weerd - ambassadeur burgerschap in samenwerking met de ontwikkelgroep burgerschap
Datum laatste aanpassing	mei 2024

De reguliere groepen zijn niet meegenomen in deze kwaliteitskaart, omdat het vieren van feesten en bijzondere dagen voor nieuwkomers een andere aanpak vraagt.

Wat
Deze kwaliteitskaart geeft een handreiking om een doorgaande lijn te bieden in de vieringen en culturele activiteiten rondom burgerschap en sociale cohesie. Feesten en vieringen zorgen vooral voor verbinding. De culturele activiteiten zorgen voor kennisoverdracht en gaan dieper in op de achtergrond van een bepaald feest of culturele activiteit. Jaarlijks vindt er een vastgesteld aantal vieringen volgens een vast draaiboek plaats. Dit zijn: -openingsfeest -kerstviering/kerstdiner en kerstmarkt -eindfeest In de woordenschatmethodes Taalmozaïek(onderbouw) en Taalrex(midden- en bovenbouw) wordt aandacht besteed aan de Nederlandse culturele activiteiten en feesten die in een jaar plaatsvinden. De leerlingen leren woorden voor de bijbehorende rituelen. Zo kunnen zij taal en betekenis geven aan voor hen onbekende gebruiken. Tijdens deze lessen zal steeds uitleg gegeven worden over de rituelen en kunnen overeenkomsten gezocht worden met rituelen uit diverse culturen.
Waarom
We leren te kijken door elkaars ogen. Door open en gelijkwaardig met elkaar in gesprek te zijn,

hebben we oprecht contact met elkaar.

We gaan uit van traumasensitief onderwijs en vieren. Voorspelbaarheid en uitleg zijn van groot belang. De meeste leerlingen kennen de feesten en culturele activiteiten en daarbij horende rituelen en festiviteiten niet. Zij hebben uitleg nodig bij de rituelen.

Wanneer

Om alle doelen op het gebied van burgerschap aan te bieden worden de lessen van Taalmozaïek(onderbouw) en Taalrex (midden- en bovenbouw)jaarlijks meerdere malen gegeven. Vanwege de regelmatige instroom en uitstroom van leerlingen is dit noodzakelijk.

Tijdens de lessen worden de woorden en rituelen geoefend en besproken. Tijdens de Nederlandse culturele activiteiten op de vaste momenten in het jaar (Sinterklaas, 5 december etc.)wordt de transitie gemaakt naar beleven.

De Nederlandse culturele activiteiten waar in ieder geval aandacht aan wordt besteed:

- Onderbouw:Sinterklaas, Kerstmis, Pasen, Koningsdag,
- Middenbouw: Prinsjesdag, Sinterklaas, Kerstmis, Pasen, Koningsdag,
- Bovenbouw: Prinsjesdag, Sinterklaas, Kerstmis, Pasen, Koningsdag, Dodenherdenking en Bevrijdingsdag.

Afspraken

- Ieder schooljaar wordt geopend met een openingsfeest.
- Ieder schooljaar wordt afgesloten met een eindfeest.
- Ieder jaar wordt het Kerstfeest groots gevierd. In de klassen eten alle leerlingen gezamenlijk een kerstdiner. In de hal en op het plein zijn er tal van activiteiten om ouders de gelegenheid te geven elkaar te ontmoeten in een ongedwongen samenzijn.
- In de onder- en middenbouw worden waar mogelijk prentenboeken ingezet om de onderwerpen meer taal in een context te geven.
- In de bovenbouw worden waar mogelijk rijke teksten uit de boeken van Arend van Dam ingezet.
- Iedere twee jaar bezoeken de groepen 7,8 en NK 3 het Rijksmuseum. Zij volgen daar een rondleiding en leren over de Nederlandse kunstgeschiedenis.
- We gaan uit van inclusiviteit. Dit betekent onder andere dat in eten dat door school aangeboden wordt, geen gelatine verwerkt is.
- Tijdens de vastentijd van mensen met een ander geloof houden we rekening met de

plaatsing en het aanbod van eten. De leerlingen komen door het schoolontbijt, het schoolfruit en tijdens de naschoolse activiteiten erg vaak in aanraking met eten.

Verder

2022-2023 - implementatie Taalrex blok 3 en 4 in de bovenbouw

2023-2024 - uitwerken lijst met prentenboeken (zie onderwijsplan begrijpend luisteren - nieuwkomers)

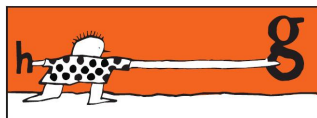
2023-2024 - uitwerken rijke teksten per Nederlandse culturele activiteit in de bovenbouw (zie onderwijsplan begrijpend luisteren -nieuwkomers)

2024-2025-2026 - borging thema familie - vrienden en verhalen van de diverse Taalrexblokken.

middenbouw: blok 1 en 2

bovenbouw: blok 1, 2, 3, 4 waarbij thema 5 uitgebreider wordt verwerkt om zo meer meningvormend te kunnen werken.

Bijlage 16 Kwaliteitskaart Scol voor nieuwkomers

Kwaliteitskaart Hugo de Grootschool SCOL Nieuwkomers

Onderwerp	SCOL (Sociale Competentie ObservatieLijst)
Bestemd voor	leerkrachten nieuwkomers
Verantwoordelijke	Sharon de Weerd - Inge Somer
Datum laatste aanpassing	20-03-2024

Deze kwaliteitskaart is specifiek voor nieuwkomers.

Doel
SCOL geeft ons inzicht in de sociale competentie, het welbevinden en de sociale veiligheid van onze kinderen. Met een goede analyse van de resultaten zetten wij onderbouwde interventies in op de gebieden die SCOL meet.
SCOL
De Hugo de Grootschool monitort de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen. We nemen een vragenlijst af via SCOL. De leerkrachten vullen deze in (NK 2, NK 3, NK 4). Alleen de leerlingen uit de bovenbouw (NK 4) vullen De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden-vragenlijst nieuwkomers op papier in. De SCOL is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. Dit softwareprogramma is een wetenschappelijk onderbouwd meetinstrument en voldoet aan de eisen van de inspectie. Met de SCOL-scores brengen we de competenties van onze leerlingen structureel in kaart. De uitkomsten bieden aanknopingspunten voor het onderwijs in sociale competenties. Deze gegevens worden ook gebruikt om te signaleren of een leerling extra zorg nodig heeft op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. <u>Leerkracht:</u> De SCOL is een scorelijst per leerling die tweemaal per jaar door de groepsleerkracht ingevuld wordt. (oktober/november - mei) <u>Leerling:</u> De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden-vragenlijst nieuwkomers wordt rond week 12 en week 30 ingevuld. Alleen de leerlingen die voldoende gewend zijn en voldoende basis van de Nederlandse taal hebben om de vragenlijst te begrijpen, vullen de vragenlijst in. De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden-vragenlijst nieuwkomers geeft inzicht in het welbevinden van de leerling.
Procedure

- Jaarlijks wordt de afname van SCOL 2x afgenomen.
- De afnamemomenten zijn in oktober/november en in mei.
- SCOL wordt op deze twee momenten in het schooljaar door de groepsleerkrachten van NK 2, NK 3, NK 4 en door de leerlingen van NK 4 ingevuld.
- Door te klikken op de vraag wordt een uitleg gegeven, zodat de vragen objectief worden ingevuld.
- Bij het invullen van de SCOL gaat de leerkracht uit van wat hij op basis van observaties heeft gezien.
Bij de bepaling van de score wordt het gemiddelde gedrag van een leerling in verschillende situaties beoordeeld.
- Er worden geen vragen uit de lijst overgeslagen. Als de afname helemaal is afgerond, worden de resultaten door de leerkracht vergrendeld.

Wijze voor afname door de leerlingen : De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden-vragenlijst nieuwkomers

- De papieren vragenlijst wordt aan de leerlingen gegeven die minimaal 6 weken op deze school zijn, gewend zijn en de basis van de Nederlandse taal begrijpen.
- De papieren versie wordt in een Google-presentatie op het bord getoond en met gebaren en taal ondersteund. De leerkracht legt vraag voor vraag uit wat er precies met de vraag bedoeld wordt. De leerlingen vullen zelf de papieren versie vraag voor vraag in.
- Beargumenteerde keuzes kunnen gemaakt worden om een leerling de vragenlijst op een later moment te laten maken.

Analyse SCOL

- De resultaten worden besproken tijdens de groepsbespreking en opvallende uitkomsten kunnen ook besproken worden tijdens een leerteam.
- De analyse van De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden-vragenlijst nieuwkomers wordt verwerkt in een document en gedeeld met KC.
- De resultaten van de analyse worden omgezet in acties binnen de TeamUp-lessen en de lessen uit de methode Goed Gedrag.

bijlage:

- De sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en welbevinden vragenlijst nieuwkomers.

-Sociale competentie, sociale veiligheidsbeleving en
welbevinden-
vragenlijst nieuwkomers

bovenbouw
10-13 jaar

Naam: _____

Datum: _____

groep: _____

Ervaringen delen		
Ik praat met anderen over wat ik meemaak.		
Ik maak grapjes met andere kinderen.		
Ik vertel de juf of meester hoe ik me voel.	 	
Aardig doen		
Ik help andere kinderen.		
Ik help de juf of meester.		

Samen spelen en werken		
Ik speel met andere kinderen.	 	
Ik praat over wat we gaan doen	 of of 	
Een taak uitvoeren		
Ik maak mijn werk af.		
Ik ruim mijn spullen op.		

Jezelf presenteren		
Ik praat met anderen in de klas.		
Ik praat met anderen buiten.	 	
Een keuze maken		
Ik denk na voor ik iets doe.	 	
Ik kies zelf wat ik wil doen.		
Opkomen voor jezelf		
Ik vraag om hulp.		
Ik zeg: stop, hou op als ik iets niet fijn vind.		
Omgaan met ruzie		
Ik praat over wat er gebeurd is.	 	
Ik bedenk een oplossing.	 	

Ik voel me veilig..		
op weg naar school	 of 	
op het plein		
op de gang		
in de klas		
met andere kinderen		
bij de juf en meester	 	

Ik voel mij op school meestal:	 blij	 bang	 verdrietig	 boos
Ik denk meestal:				
Ik heb vrienden:				
Ik word gepest:				
Ik wil graag praten met de juf of meester:				